

تنبیہ شوق

فہرست نسخہ لہائی خطی فارسی
کتابخانہ داکٹر نواز علی شوق، کراچی

تالیف

سید خضر نوشاھی

کافی پبلیکیشن - کراچی

۱۹۹۳ء

تنجینه شوق

فهرست نسخه های خطی فارسی
کتابخانه دکتر نواز علی شوق، کراچی

تالیف

مرکز تحقیقات تاریخی ایران و پاکستان

سید اختر نوشاهی

نام کتاب : گنجینه شوق

مؤلف : سید خضر نوشاھی

کمپوزنگ : ندا کمپوزرس، کراچی

چاپ خانہ : زکی پریس کراچی

ناشر : کافی پبلی کیشن، کراچی

تعداد : ۵۰۰

تاریخ چاپ : ماہ ذیحجہ ۱۴۱۲ھ / زوئن ۱۹۹۳ء، چاپ اول

بہا : ۴۰ روپيا پاڪستاني

جاي فروش - Everyman Book Shop

25, Farid Chambers,

Abdullah Haroon Road

Karachi, Pakistan

تقدیم

حضور استاد دانشمند گرامی و محقق برجسته

آقای احمد منزوی

تقدیم می گردد۔

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

توسعه فن چاپ اگرچه موجب پدید آمدن نهضت علمی گردید و علم و دانش را از انحصار خصوصی بیرون آورد و کتاب ها در دسترس همه قرار گرفت. اما در سوی دیگر ممکن است که وقتی توجه مردم زیاد به کتابهای چاپی معطوف شود، کتابهای خطی تا حدی فراموش گردد و بیم خطر زوال و نابودی این آثار احساس شود. بنا برین بر ما لازم می آید که حتی المقدور سعی کنیم تا این گوهر های گرانمایه که میراث علمی و فرهنگی ماست حفظ و نگهداری شود. برای ارزیابی فعالیت هایی که در طول قرون متمادی در کلیه زمینه های علمی، دینی، ادبی و اجتماعی و غیره در جوامع اسلامی انجام گرفته و برای پاسداری میان مسلمانان امروز با گذشته خویش، تهیه فهرست های جامع و دقیق برای تمام کتاب های خطی که در سراسر جهان وجود دارد خیلی لازم است.

به انگیزه همین احساس این ناچیز بیشترین اوقات خود را به تحقیق و جستجوی نسخه های خطی وقف کرد. و تاکنون از سیصد کتابخانه پاکستان (دولتی، عمومی، شخصی) را دیدار و از نسخه های خطی فهرست برداری کرده ام. کار های بنده در تمام مجلدات "فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان" تألیف دانشمند ارجمند استاد احمد منزوی منعکس شده است. و نیز دو مجلد فهرست نسخه های خطی جداگانه مرتب ساخته ام که بصورت مستقل از سوی "مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، اسلام آباد چاپ و نشر شده است. نام آن دو فهرست بدینگونه است.

۱- فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه دانشگاه پنجاب لاهور، "گنجینه آذر"

۲- فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه همدرد کراچی.

برای من مایه بسی خوشوقتی و خوشحالی است که توانسته ام در ضمن فهرست نسخ خطی اثر سوم خود را بنام "گنجینه شوق" تألیف کنم و به ارباب علم و دانش و جوئیندگان فرهنگ و هنر و به دوستداران عرفان و ادب تقدیم دارم.

گنجینه شوق

فہرست حاضر "گنجینہ شوق" کہ در دست خوانندگان گرامی می باشد۔ فہرستی ست از نسخہ های خطی فارسی کہ در کتابخانہ شخصی پرفسور دکتور نواز علی شوق (C-49 استاف تاؤن، دانشگاه کراچی) نگہداری می شود۔ قبل ازین کہ دربارہ این فہرست سخن بگویم، لازم است کہ صاحب کتابخانہ را معرفی کنم۔

پرفسور دکتور نواز علی شوق

آقای پرفسور دکتور نواز علی شوق فرزند تاج محمد بہ تاریخ ۱۰ ژولیه ۱۹۲۰م پابہ عرصہ وجود نہاد۔ ایشان شخصی دانشمند، خوش اخلاق، مصنف و سرائندہ ای خوب در شعری سندی می باشد۔ از تاریخ ژانویہ ۱۹۷۲م تا حال در دانشگاه کراچی استاد و رئیس شعبہ سندی است۔ تاکنون ۱۴ کتاب بزبان سندی تالیف کردہ کہ ہمگی چاپ و منتشر شدہ است۔ و از دو کتاب بہ شرح زیر جایزہ ہمگی واقع شدہ اند۔

۱- "سچل یادگار کمیٹی ایوارڈ" بر کتاب فقیر محمد صلاح مرید سچل سرمست

۲- "مقتدرہ زبان سندی ایوارڈ" بر کتاب "گیتن جی گلزاری" (سرودہ های برای

خوردسالان)

علاوہ براین حدود پنجاہ مقالہ علمی و تحقیقی نوشتہ اند و در کنفرانس های متعدد بین المللی شرکت کردہ اند۔

کتابخانہ شخصی ایشان خیلی گرانبہا است و بہ غیر از کتابہای چاپی (فارسی، سندی، عربی، اردو، انگلیسی، پنجابی و سرائیکی وغیرہ) و نسخہ خطی عربی، حدود سیصد نسخہ خطی فارسی دارد۔

آقای شوق بہ غیر از زبان سندی بہ زبان های دیگری مثلاً بلوچی، سرائیکی، اردو، فارسی، عربی و انگلیسی ہم تسلط دارند۔

مدرک تحصیلی ایشان: فوق لیانس (M.A) اردو، فوق لیانس (M.A) سندی، ایل ایل بی (L.L.B) و درجہ دکترائی (Ph.D) در زبان سندی است۔

فہرست حاضر

در این فہرست گزارش ۲۸۲ نسخہ خطی فارسی در ۲۱۵ عنوان دادہ شدہ است۔ فہرست نسخہ ها بہ ترتیب الفبای است۔ نام کتاب بانشان (■) و حروف درشت۔ و بعد

ازان موضوع کتاب به تفکیک نظم و نثر با خط باریک در علامت پیرانتز ( ) آمده است. سپس نام نگارنده و سال تولد و مرگ و زندگانی و سال تألیف، آنگاه توضیح ابواب و فصول و عنوان ها داده شده است. سپس آغاز کتاب (اگر ابتدای نسخه افتادگی داشته است، از منبع دیگر نقل شده است و این قسمت از نسخه را در ضمن چگونگی نسخه آورده ام) پس از نقل آغاز نسخه منابع و مصادر را در علامت { } ذکر کرده ام تا خوانندگان محترم عند اللزوم درباره نگارنده و کتاب بتوانند به آن منابع مراجعه کنند. بعد از ذکر منابع و مصادر، چگونگی نسخه را بانثانی * مشخص کرده ام. درین قسمت شماره به اعداد انگلیسی ۱، ۲، ۳ شماره نسخه ایست که در کتابخانه با آن شماره نگهداری می شود. در چگونگی نسخه: نوع خط، نام کاتب، سال و تاریخ کتابت یا تخمین قدامت نسخه، تعداد برگ ها یا صفحه ها، و خصوصیات دیگر آن نسخه آورده ام.

نسخه های مهم و ارزنده درین فهرست

ارزش نهادن بریک کتاب و نسخه کار مشکلی ست. چون فکر و نظر و ذوق و سلیقه افراد مختلف است. بنابراین حکم پسند و ناپسند و با ارزش و بی ارزش بودن یک کتاب متفاوت است. نسخه های زیر را با توجه به کتابت نگارنده و نیافتن ذکر آنها در منابع دسترس این جانب مهم و کمیاب می دانم.

* باغیچه عیش (انشاء، بخط نگارنده)

* تاج الاسامی (فرهنگنامه)

* تحفه مرادی: مجرب الشفا (پزشکی)

* جامع العجائب (فقه)

* جامع المسایل (فقه)

* دستور العمل سلطان جهان: رساله تیر اندازی

* رساله الاسرار قانون فی الطب

* زبدة التحقیقات فی سماع الاموات (بخط نگارنده)

* شرح قصیده برده از بهبانی

* شرح مثنوی معنوی از سید میر

* الصبر والمصابره، رساله

* ضابطہ خلاصہ الحساب (ریاضی)

* قرآن مجید بخط عبدالرحیم (نسخہ زیبا)

* قواعد الانشاء (انشاء، بخط نگارنده)

* مجمع القواعد

* مجموع لطایف (عرفان، منظومہ)

* مکتوبات میان محمد عثمان (نامہ نگاری)

* منتخب الفوائد (دستور زبان، عروض)

* میزان الالفاظ (فرہنگنامہ)

* نصاب ہفتم (فرہنگنامہ)

* نفایس المآثر (تذکرہ سراینندگان)

تشکر

در تمام مراحل این کتاب از نگارش تا چاپ بعضی دوستان معاونت فرموده اند۔ از همه آنها تشکر میکنم۔ اما پرفسور دکتر نواز علی شوق نہ فقط گنجینہ های نسخ خطی را در اختیار بنده نهادند بلکه در تمام مراحل تهیه و تنظیم این کتاب مرا یاری کردند من از آنها بی نہایت سپاسگزارم، و از دوست گرامیم آقای احمد چاند را تشکر می کنم کہ بالطف و توجہ خاص حروف کتاب را با ماشین جدید (کمپیوتر) حروف چینی کردند۔

حرف آخر

در پایان لازم بہ ذکر است کہ اعتراف بکنم کہ بنده بہ زبان فارسی تسلط کافی ندارم و این فہرست در بعضی موارد شاید نارسائی ها و نواقص دارد۔ اما بہ اعتراف کم علمی و بی مایگی می بینم کہ از ہدف دورنماندہ ام۔ یعنی باہمہ کم و کاستی می توان از این فہرست استنباط کرد کہ فرہنگ اسلامی و ادبیات فارسی در شبہ قارہ چقدر رواج و اہمیت و تأثیر داشته است۔ امید دارم کہ اہل علم و دانش اشتباہات را اصلاح فرمودہ و بہ دعای خیر این ناچیز را یاد کنند۔

احقر العباد

سید خضر نوشاہی

۲۶/۹-۳ ذی ناظم آباد

کراچی-۷۴۶۰۰ سند (پاکستان)

روز عید الضحیٰ ۱۴۱۲ھ

۲ ژوئن ۱۹۹۲م

■ آداب فقر، رساله

رک: زیر عنوان "رسایل عرفانی" در همین فهرست

■ آئینه بدن نما: سراپا

■ ابیات علم میراث: فرائض نصیر

■ ابواب الجنان (اخلاق، فلسفه عملی، نثر)

از میرزا رفیع الدین قزوینی، متخلص به واعظ (م ۱۰۸۹ھ/۱۶۷۸م) دو جلد را خودش و جلد سوم را پسرش محمد شفیع نگاشته است.

آغاز: (جلد یکم) بهترین زلال مقالی که از سر خیل کاروان فنون. (جلد دوم): زلال مقالی که سر چشمه ساز بدل که مجدول. (ج سوم) گل و ریحان صبر و رضادر بوستان.

{ن. ک: همدرد: ۷۹. مشترک ۴: ۲۲۱۰-موزه: ۲۹۰}

* 10. نستعلیق پخته، قرن ۱۲ هـ، عنوان و نشان

ها شنگرف، ناقص الطرفین، آغاز: و بر اولاد طیبین طاهرین او باد که نقش بندگان کارگاه شرع و دین اند. با مهرهای: "افوض امری الی الله عبده محمد هادی" (گ ۲۸) - "واتخذ الله ابراهیم خلیل الله" (گ ۱۱۲). "من حسین حسین منی" (گ ۲۴۰-۲۴۳ گ).

■ ارشاد الطالبین (عقاید، فقه، نثر)

از اخوند در ویژه ننگر هاری (م ۱۰۴۸ھ/۱۶۳۸م). در

عقاید و مسایل شریعت و طریقت در چهار "باب" نگاشته است.

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدد سزای ذاتی را به قلب وحدت از غیب الغیوب که اعلاء تحیت اوست.

{ ن.ک. موزه: ۱۹۶ - پاکستان مین فارسی ادب ۲: ۵۷۶ }

* 2- نستعلیق، عبدالعزیز ولد محمد مقیم عرف سهام،

برای سیادت مآب میان شاه ناصر ولد میان سید پاینده محمد

(کذا)، ۴ جلوس محمد شاه، عنوان ها شنگرف، ۳۳۰ گ. در

پایان نسخه ۱۶ برگ بعنوان "فصل فی شرف السادات ها".

■ ارشاد المؤمنین: شرح عقاید نسفیه (عقاید، نثر)

متن از عمر نسفی.

شرح از برهان مسکین. در هرات در سال ۹۱۴ هـ /

۱۵۰۸ هـ نگاشته است.

آغاز: ربنا اتنا من لدنک رحمه ... و بعد چنین میگوید

فقیر المسکین ... برهان المسکین غفر الله تعالی ... از ارباب

عقول که هادیان منقول و معقول اند.

{ ن.ک: موزه: ۱۸۲. گنج بخش ۲: ۴۸۰ }

"ارشاد المسلمین"

* 40. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوان و نشان ها شنگرف،

مجدول، کمندبندی، انجام افتاده، ۴۰ گ.

* 94. نستعلیق، اسماعیل، ۲۸ جمادی الاول ۱۲۰۳ هـ، بر

متن خط شنگرف کشیده است، آغاز برابر نمونه، ۷۰ گ.

■ اساس الاسلام (فقه، عقاید، نثر)

از آخوند در ویژه ننگر هاری (همان نگارنده
ارشاد الطالبین ").

آغاز: الحمد لله ..... بدانیکه ای فرزند که حضرت
سالت پناه (ص) فرموده است که طلب کردن علم فریضه
ست بر همه مسلمانان مردان و زنان آزاد و بنده.

{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۱۷۳ }

* 189. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، با مهر "محمد یوسف
۱۲۱۲هـ " ۲۴ گ.

پس ازین نسخه دیگر در فقه حنفی میباشد، که در آن
رباره عقاید و فرائض اسلام نوشته شده است، اول چند شعر
ینویسد و سپس شرح کرده است. آغاز افتاده: هفتم آن یک
شنودگر از من. زنده کردن بود پس از مردن. یعنی در ارکان
یمان علماء اختلاف کرده اند. خط این نسخه نستعلیق خوش،
عنوان ها شنگرف. پس از اساس الاسلام.

■ اسرار نامه (انتخاب) (منظومه)

از عطار نیشابوری (۵۱۲هـ / ۱۱۱۸م - ۶۲۷هـ / ۱۲۳۰م)

آغاز: بنام آنکه از خاک آدمی کرد

ز کفگی و ز دوری عالمی کرد

{ ن. ک: مشترک ۷: ۱۶۵ - همانجا ۹: ۱۷۸۶ " سر

آغازش " }

* 27. نستعلیق خفی، (۲۷ ذی قعد ۱۰۴۴هـ) شماره سوم

در کلیات او، گ ۱۴۲ - ۱۷۲.

■ اسکندر نامه (منظومه)

از نظام الدین الیاس متخلص به نظامی گنجوی - در حدود ۵۴۰ تا ۵۹۸ هـ / ۱۱۴۵ تا ۱۲۰۱ م نگاشته است - پنجمین مثنوی از خمسه اوست.

آغاز: خدا یا جهان پادشاهی تراست
ز ما خدمت آید خدای تراست

{ ن. ک: آذر: ۲۳۴ - همدرد: ۱۲۵ - موزه: ۵۹۲ - مشترک ۷ : ۱۰۰ - نیز بنگرید به شرفنامه بتصحیح وحید دستگردی، چاپ تهران }.

* 78. نستعلیق، ۵ جمادی الاول ۱۰۸۳ هـ، عنوان ها شنگرف، مجدول، بامهر "تاج محمد است عالم بزیر سایه ۱۱۳۸ هـ"، ۲۵۰ گ.

* 83. نستعلیق، سید محمد اخند زاده، بروز یکشنبه ۴ محرم الحرام ۱۲۶۴ هـ، محشی، عنوان ها شنگرف، ۲۵۳ گ.

* 111. نستعلیق، فرید، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوان ها شنگرف، بامهرهای "زنور محمد ست مهتاب". "بنده خاکسار منسارام" (گ ۱۵۶)، ۴۶۱ ص.

■ اشعة اللّمعات (حدیث، نثر)

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی. (م ۱۰۵۲ هـ / ۱۶۴۲ م) در مدت ۲۵ - ۱۹ هـ / ۱۶ - ۱۱۰ م در چهار جلد نگاشته است. ترجمه مشکوٰاة است.

آغاز: الحمد لله اکمل علی کل حال و فی کل حین ... اما بعد بنده مسکین عبدالحق بن سیف الدین دهلوی ... را بعد از

جوع حرمین. (موزه : ۸۰۹)

{ ن. ک: همدرد : ۱۷۲ - موزه : ۸۰۹ - گنج بخش ۴ : ۲۱۷۶ }

* 12 نستعلیق، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوان و نشان ها

شنگرف، جدول، کرم خورده اما قابل استفاده، جلد چهارم
ست، آغاز: کتاب الآداب، طیبی گفته ادب این است که واقع
بی شود بر هر ریاضت محموده، ۶۱۳ گ.

* 53. نستعلیق، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف،

ناقص الطرفین، آغاز: نتواند کرد بر مثال صیرفی در نقد
درهم و دینار، کناره های بالای نسخه آب دیده، ۲۲۷ گ.

* 23. نستعلیق خفی، قرن ۱۳ هـ، عنوان و نشان ها

شنگرف، ناقص الطرفین. آغاز: پس مفلس شد بگیر و مال
عین مال خود را بقدر آنچه مانده است از ثمن متفق علیه، ۷۵۴
ص.

* 108. نستعلیق و عربی هادر نسخ، شهباز، ۵ محرم

الحرام ۶ هـ (?) قرن ۱۳ هـ، عنوان و نشانها شنگرف، جلد سوم
است، آغاز: کتاب البیوع، بیع گاهی بمعنی عقد آید که اکثر
آن بر آمدن مال است از ملک یکی و در آمدن ملک دیگری، ۲۰۹
گ.

■ اصطلاحات (فرهنگ، نثر)

از حضرت مولائی شاه - نام نگارنده در ترقیمه چنین
آمده است: " نسخه اصطلاحات و من تصنیف قدوة السالکین
و زبدة العارفین حضرت مولائی شاه صاحب بمقام نیمچه."
مشمول بر ۲۸ "جلوه" هر جلوه متعلق به یک حرف
است. آغاز: بعد حمد آفریدگاری را که الفاظ تکنون بکنایه

کاف و نون بر صحیفه کائنات نقش بسته ... اول جلوه الف،
آب حیات و آب حیوان باصطلاح سالکان کنایه از عشق
حقیقی و باصطلاح شاعران لب دهان معشوق.

{ در منابع در دسترس نسخه دیگری ازین نیافتم }

* 45. نستعلیق، (غلام حسین همان نویسنده 'چراغ
هدایت')، ۵ اکتبر ۱۸۳۲م، واژه هاشنگرف، ۲۱گ.

■ اغراض الطیبیه و المباحث العلائیه (طب، نثر)

از میر سید اسماعیل جرجانی (۴۳۴ - ۵۲۱ هـ / ۱۰۴۲ -
۱۱۲۷ م) - نخست ذخیره خوارزمشاهی را در ۵۰۴ هـ / ۱۱۱۱ م
نگاشت و سپس برای پسر خوارزمشاه آن را گزیده و در پنج
بخش به نام "اغراض الطیبیه ... ساخت".

{ ن. ک: همدرد: ۱۷ - مشترک ۱: ۴۸۶ - موزه: ۸۴ - این
کتاب از روی نسخه مکتوبه ۷۸۹ هـ از طرف بنیاد فرهنگ
ایران در سال ۱۳۴۵ خ چاپ شده است. }

* 68. نستعلیق خوش، نام کاتب محو شده، حسب
فرمایش سردار خوشدل خان در دوران پادشاهی امیر دوست
محمد خان غازی در دار السلطنه کابل، ۲۸ ذی الحج ۱۲۷۷ هـ،
عنوانها شنگرف، در آغاز فهرست مطالب. آغاز: (بخش دوم)
از کتاب اغراض طبی، این بخش ازین کتاب مشتمل است بر
نام و حد بیماریها که اندر هر عضوی بمشارکت عضوی
دیگر افتد، ۵۹۸ ص.

■ افسانه عقل: حسن و دل

■ اکبر نامه (تاریخ-منظوم)

از ملا حمید اللہ کشمیری متخلص بہ حمید (۱۲۶۴ھ / ۱۸۴۷م) بن مولوی حمایت اللہ در ۱۲۶۰ھ / ۱۸۴۴م سروده است. وقایع جنگ اول میان افغانان و انگلیستان.

آغاز: خدا یا جهاندار اکبر توئی

کرم گستر و بنده پرور توئی

{ن.ک: آذر: ۳۸۹- موزه: ۷.۳- مشترک ۱۰: ۶۳۱- نیز

بنگرید اکبر نامه چاپ کابل ۱۳۲۰ھ}

* ۱۷۴. نستعلیق، محمد اسحاق ولد حاجی محمد امین

میرزا عبدالرحمان خان ولد حاجی رحمت خان، قرن ۱۳ھ،

۷۶گ.

■ الہی نامه : کلمات خواجہ عبداللہ انصاری

■ انوار سہیلی (داستان، نثر)

از حسین واعظ کاشفی (م ۹۱۰ھ / ۱۵۰۴م) از عربی بہ فارسی ترجمہ کردہ است.

آغاز: حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمہ کہ

وظایف لطایف

{ن.ک: آذر: ۲۱۱- مشترک ۶: ۹۷۰- موزه: ۶۷۱- ہمدرد:

{۱۱۲

* ۸۵. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، عنوان ہا شنگرف، ناقص

الآخر، ۲۶گ.

■ انیس الطالبین (تذکرہ، نثر)

از صالح ابن مبارک بخاری۔ در ۷۸۵ھ / ۱۳۸۳م در خدمت خواجہ علی الحق والدین المشتہر بہ عطار رسانید (دیباچہ)

بنگرید بہ: مشترک ۱۱: ۸۰۸ در آنجا استاد احمد منزوی در بارہٴ این نگارندہ بر رسی کردہ است و نام نگارندہ "صالح (الدین) بن مبارک بخاری" نوشتہ است۔ اما در نسخہٴ ما صالح ابن مبارک آمدہ است۔

مشمول بر چہار "قسم"

۱. تعریف ولایت۔

۲. در شرح ابتدا احوال حضرت خواجہ ما قدس سرہ و ذکر سلسلہ خواجگان۔

۳. در بیان صفت احوال و اقوال حضرت خواجہ ما و شرح طریق درویش و نسبت سلوک ایشان و نتائج صحبت و کیفیت۔

۴. در ذکر سائر کرامت ملت و ظہورات و مقامات و احوال و آثار از حضرت خواجہٴ مادر محلی طلاطم امواج ولایت بظہور آمدہ۔

آغاز: حمد بی منتہا حضرت خدای را جل جلالہ و عمہ احسانہ کہ محامد اولین و آخرین فاتحہ تمحید اوست و محامید متقربان علا ابجد تمجید اوست۔

{ن. ک: مشترک ۱۱: ۸۰۸ - موزہ: ۷۶۶}

* 134. نستعلیق، میر نظام الدین ساکن مزار شریف

شاہ اولیاء، بفرمان سید ابراہیم طورہ سلطان پوری، ۱۲ شوال

۱۳۲۶ھ، عنوان ها شنگرف، ۱۲۴ گ.

■ اوراد و عملیات

کتابیست بصورت بیاض، دارای: اوراد و عملیات و نودونہ نام باری تعالیٰ و جز آنها. بدون دیباچہ.
* 82. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۳ھ، نشان و عنوانها
شنگرف، آغاز: یا کافی الموسع لما خلق من... اسناد اسم
پانزدهم اینست۔ اگر کسی در دست شده باشد و به هیچ تدبیر
خلاصی نیابد این اسم را بخواند، ۱۲۵ گ.

■ باغ ارم : بهرام و بهروز (داستان، منظومه)

از کمال الدین بن شیر علی فرزند استاد محمد سبز
متخلص به بنائی هروی، نخست حالی تخلص می کرد. در سال
۹۱۸ھ / ۱۵۱۲م بنام سلطان یعقوب آق قویونلو سروده است۔
مثنوی ست فلسفی در داستان بهرام و بهروز.
آغاز: ای وجود تو انس کل وجود
هستی و بوده و خواهی بود
مالک الملک جل سلطانہ
خالق الخلق عمہ برہانہ

...

نام او شد نمان باغ ارم
تا کہ روشن کند چراغ ارم
{ ن. ک: مشترک، ۷: ۶۳۶ - موزه: ۵۴۷ }

* 118. نستعلیق، غرہ شهر جمادی الاخری، ۱۲۹ھ،
عنوانها شنگرف، ۲۴۰ گ.

■ باغیچه عیش (انشاء، نثر)

از مولوی عبدالله عیش فطرت - در ۱۱۴۴ هـ نگاشته است - مشتمل بر مقدمه و سه "باب" باب اول: در مراسلات و توقیعات از سلاطین به سلاطین می نویسند.

باب دوم: در محاورات - مشتمل بر دو فصل: ۱ - در مرافعات، ۲ - مراسلات و رقعات.

باب سوم: در وثائق شرعیه و تمسکات.

آغاز: خدا یا خداوندا بوحدانیت و یکتائی آنست تقدیس مآبت اقراریم ... و صفات کبریائی جنابت معترف و از دورویی بیزار، هر که هست و هر چه هست ... آفرید گاری بر حق به تنزیه و تقدیس سزاواری مطلق بسطوت و جلال اعلان شاهنشاهی.

{در منابع در دسترس نسخه دیگری از آن نیافتم}

* 142. شکسته خوش، بخط مؤلف، ۲۶ شوال ۱۱۴۴ هـ،

بسیار جالب، جدول کمند بندی ۵۲ ص.

■ بدیع البیان: نصاب تجنیس الالفاظ

■ براهین قاطعه در ترجمه صواعق محرقه (کلام، عقائد، نثر)

متن از شیخ شهاب الدین احمد بن حجر الهیثمی (م)

(۹۷۳ هـ / ۱۵۶۶ م)

ترجمه از کمال الدین بن فخرالدین جهرمی - در ۹۹۴ هـ

۱۵۸۶ م برابر متن، مشتمل بر چند "مقدمه" و ده "باب" و

خاتمه است.

آغاز: الحمد لله الذي فضل بنينا محمد (ص) ... بعد از
سپاس و ستایش ملک علام و درودنا محدود بر سید انام بروی
(همدرد: ۶۶)

{ ن. ک: همدرد: ۶۶ - مشترک ۱۱۳۱: ۲ }

* 47. نستعلیق خوش، قرن ۱۳هـ، عنوان و نشان ها
شنگرف، آغاز (یک برگ افتاده) من مشکوة اقواله و افعاله
انوار الهدایه والاهتداء بعد از سپاس و ستایش ملک علام و در
درودنا محدود بر سید انام. ۴۶۲ گ.

■ بوستان (اخلاق، ادب، نظم)

از سعدي شیرازی، در ۶۵۵هـ / ۱۲۵۷م سروده است - در
ده "باب".

آغاز: بنام جهاندار جان آفرین

حکیمی سخن در زبان آفرین

{ ن. ک: آذر: ۲۳۸ - همدرد: ۱۲۱ - مشترک ۲۶۲: ۷ -

موزه: ۵۴۷ }

* 38. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوان ها شنگرف، محشی،
بادومهر "عبدالله" و "عزیز" ... مورخ ۱۱۵۲هـ، نسخه کامل.

* 24. نستعلیق، شیخ احمد ولد میان غلام رسول عرف
آوان ساکن وان بهچران والی، برای پاسخ خاطر میان غلام
حسین ولد نور محمد سیال، ۲۶ جمادی الثانی ۱۲هـ (?)، قرن
۱۳هـ، عنوان ها شنگرف، آغاز افتاده: می حرف وحدت کسی
نوش کرد - که دنیا و عقبی فراموش کرد، ۱۴۷ گ.

* 17. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، آغاز برابر نمونه، ۲۳۴ ص

* 88. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، جای عنوان ها
خالی مانده، ناقص الاخر، آغاز برابر نمونه، جلد چرمی، ۱۱۴
گ.

■ بهار دانش (ادب، نثر)

از شیخ عنایت الله کنبوه لاهوری (۱۷۰۱ هـ - ۱۸۲۰ هـ /
۱۶۰۸ - ۱۶۷۱ م) - در سال ۱۰۶۱ هـ / ۱۶۵۱ م نگاشته است.
آغاز: (دیباچه): فاتحه کتاب مستطاب آفرینش و
پیرایه صحیفه دانش - (متن) پیرایه ده دیباچه سخن حمد
حکیمی ست که ملک معنی.
{ ن. ک: آذر: ۲۱۳ - همدرد: ۱۱۳ - مشترک: ۶: ۱۰۰۷ -
موزه: ۶۷۱ }

* 67. نستعلیق، ۱۲۰۵ هـ، عنوان ها شنگرف، ۲۵۴ گ.

■ بهرام و بهروز: باغ ارم

■ بیاض (چند دانشی، نظم و نثر)

دارای: آثار قیامت، صفت کوثر و درخت طوبی، صفت
کوه قاف و آفرینش، رساله امام جعفر صادق (ع)، فرمودات:
حضرت رسول کریم (ص)، حضرت جنید بغدادی (رح)،
حکایات لیلی و مجنون، دیباچه تذکرة الاولیاء، نقل از کتاب
دلیل الاحسان، شعرهای حافظ، عطار، بوعلی شرف قلندر،
حکایت از منطق الطیر، از تفسیر حسینی، از لباب الاخبار،
حکایات از کتاب ارشاد الطالبین، نقل از انیس الواعظین،

حدیث قدسی، نقل از ده مجلس و جز آنها.

* 163. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوانها
شنگرف، جدول سه راه شنگرف و سیاه، آغاز: نقل است از
پیغمبر (ص) گفت آن روز که برادر م عیسی علیه السلام که
از آسمان فروز آید قدش اوسط باشد و مویش سیاه و رویش
چون ماه شب چهارده باشد، ۵۳گ، ۱۱ س.

■ بیاض (عرفان، نثر)

دارای: شجره‌های سید مصطفی القادری، غلام دستگیر،
بزبان عربی - طریقه ذکر نفی اثبات، ذکر و انکار، شجره
مبارک حضرت خواجگان عالیہ نقشبندیہ شیخ عبدالخالق و
عبدالغفور، شجره صدیقیہ، ملفوظات حافظ عبدالغفور
پشاورى.

* 206. نستعلیق و نسخ، بخامه مختلف، با مهرهای
" خاک درگاه شاه جیلانی، نور صاحبزاده غلام ربانی
۱۲۹۹ھ، " غلام ربانی " - آغاز: هذه شجرة اصلها اصیل و
فرعها نبیل و حاملها رجل رجیل اسئل الله تعالی ان یرزقه
الاستقامت بحرمة محمد (ص)، ۶۱ گ.

■ بیسر نامه (منظومه)

از عطار تونی - از سراینندگان قرن نهم هجری، نه عطار
نیشاپوری.

آغاز: ابتدا کردیم بی سر نامه را

مشک سا کردیم نوک خامه را

{ ن. ک: مشترک ۷: ۶.۹ - آذر: ۲۴۲ - موزه: ۵۵۲ }

* 168. نستعليق خوش، مير سيد علي ولد مير سيد باقر، يوم دوشنبه، ربيع الثاني ۱۲۶۰هـ، همراه ديوان مغربي، ۱۰گ.

■ پند نامه (اخلاق، نظم)

از عطار نيشابوري (۵۱۲-۶۲۷هـ/۱۱۱۸-۱۲۳۰م).

آغاز: حمد بي حد خالق معبود را

کز عدم آورد هر موجود را

حمد بي حد آن خدای پاک را

آنکه ایمان داد مشیت خاک را

{ن. ک: مشترک ۷: ۱۷۰- آذر: ۲۴۳- همدرد: ۱۲۲}.

* 186. نستعليق معمولي، ۱۳۰۸هـ، شماره سوم در

مجموعه گ، ۸۷ ب- ۱۰۳

■ پند نامه حضرت محمد مصطفي (ص)

(اخلاق، نثر)

از ناشناس - پند و اندرز هاي منسوب به نبي کریم (ص) -

نثر روان، نامبوب - ن. ک: آغاز.

آغاز: پند نامه حضرت محمد مصطفي (ص) که ياران

را نصيحت مي فرمودند که عمل کند با اين الفاظ که

رستگاري دنيا و دين است و خوشنودي حق تعالي باين است -

اول اي ياران بياموزيد که فائده دين و دنيا است و با عالمان

مجلس کنيد و پند دنيا هم نشنويد که در دين محکم شويد - اي

ياران کلام الله بخوانيد و بشنويد که از دوزخ امان يابيد.

* 201. نستعليق، ۲۰ ماه صفر (؟) قرن ۱۲ هـ، ۶ ص.

■ تاج الاسامي (فرهنگ عربي به فارسي، نثر)

از ناشناس - ن. ک: آغاز -

آغاز: الحمد لله المحمود بجميع الاوصاف والاسماء
المدوح بانواع الكرم والنعماء و الصلوة علي رسول محمد ذي
الدرجة السماء و علي آله مفتاح الخيرات و مصايح الظلماء ..
باب الالف، آلاء شجرة الواحده آه الآباء ني والواحده آباء ه
الآباء اسم موضع الآتاء بر خرما و ميوه ها هر درختي و غله
زمين والاحتى .... ب: الاب بدر الابوان پدر و مادر و في لغة
تثنيه الاب ابان ابين مادر و پدر والجمع ابون و ابين ..... باب
الياء: الياء دست اليرنا بضم الياء واليوناء مقصور مهموز
بهمزه الف الحناث الهيماء بيابان بي آب كه راه نيابند دروي.

{ در منابع در دسترس نامي از اين كتاب بدست نيامده

است، نسخه مهم است }

* 147. نسخ خوش، (شمس علي)، ۲۴ محرم الحرام ۲۸

جلوس (عالمگيري؟) موافق ۱۰۹۵ هـ (ص. ع)، عنوان ها
شنگرف، پس از اين كتاب تاج المصادر است - نام كتاب در
ترقيمه آن آمده است، ۱۵۴ گ.

■ تاج المصادر (فرهنگ، نثر)

از ابو جعفر احمد بن علي المقرئ البيهقي. (ديباجه).

(متولد در حدود ۴۷۰ هـ و متوفي ۵۴۴ هـ).

مصادر قرآن و حدیث و دواوین عرب را جمع کرده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین، حمداً یقوی
حمد الشاکرین، نحمدہ علی السراء والضراء و نشکر علی
الشده والرخاء و ندفع به بوائق الزمان و طوارق الحدثان ...
قال ابو جعفر ... اما بعد فان هذه مصادر هذبت فارسیتها
و عرضت علی کتب الائمة عربیتها.

{ ن.ک: کشف الظنون ۱: ۲۶۹ - الذریعه ۳: ۲۰۵ }

* 147. نسخ خوش، شمس علی، (۱۰۹۵ هـ)، همراه تاج

الاسامی پس از او، عنوان ها شنگرف، ۱۷۳ گ.

■ تجوید و قرأت (ناشناخته)

از ناشناس، درباره مخرج و تجوید قرآنی.

* 184. نسخ و نستعلیق، صالح شیخ سریلی در سریل،

۱۰۳۶ هـ، شماره دوم در مجموعه، پس از "تیسیراً لحفظ
الطالبین"، آغاز افتاده: اختلاف راویان عاصم که ابو بکر و
حفص است رحمهم الله و کیفیت وصل و وقف ایشان بدانیکه
همه اختلافات ایشان را بیان کردن ضروری نیست. ۱۲۵ گ.

■ تحفة الاحرار (منظومه)

از عبدالرحمان جامی. در ۸۸۶ هـ / ۱۴۸۱ م، در بیست

"مقاله" سروده است. مثنوی عرفانی و اخلاقی است.

آغاز: (دیباچه): حامداً لمن جعل جنان کل عارف مخزن

اسرار کماله

آغاز (متن): بسم الله الرحمن الرحيم

هست صلاي سرخوان كريم

{ن.ک: آذر: ۲۴۴ - موزه: ۵۵۶ - مشترک ۷: ۵۳۵}

* 42. نستعلیق، سید احمد در شجاع آباد، برای خان

صاحب محمد اکبر خان، ۱۰ رمضان المبارک ۱۲۴۲ھ، عنوانها

شنگرف، جدول، ۶۲ گ.

■ تحفة السالکین: تحقیقات

■ تحفة العاشقین (عرفان، نثر)

از ناصرالدین چشتی. روزگار ش بدست نیامد. مشتمل

بر سه "باب"

۱. در بیان شناختن راه شریعت و سلوک درویشی

۲. در بیان شناختن نقلها و حکایت های درویشان

۳. در بیان شناختن راه شریعت و در بیان آفریدن

تمام عالم و سایر مخلوقات

آغاز: زبان را گشایم بحمد خدا

همو دستگیر و همو راهنما

حمد و ثنا بر حضرت باری تعالی را اعدم بدم آورده ...

بعد از حمد و درود نامعدود فقیر حقیر کمترین از خادمان

چشت اهل بهشت ... ناصرالدین.

{ن.ک: مشترک ۳: ۱۳۳۸}

* 196. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ھ، در مجموعه

شماره ۲، گ ۴-۱۲

* 194. نستعلیق معمولی، ملا اختر، قرن ۱۳-۱۴ھ، در

■ تحفه مرادي : مجرب الشفاء (طب، نثر)

از محمد طبیب حسینی آملی بروزگار ابوالفتح شاه مراد (دیباچه). در دو "نوع" و دو "مقاله".

نوع ۱. تدبیر حفظ صحت و نگاه داشتن آن.

نوع ۲. شناختن آن احوالی که بر بیمار پدید آمد.

مقاله ۱. اندر تدبیر حفظ صحت در شانزده "فصل".

مقاله ۲. در اشارت کردن بعلاج بیماری ها در ۱۸

فصل

آغاز: الحمد لله الذي خلق السماوات والارض .... اما

بعد چنین گوید سرگشته وادی مهجور محمد طبیب حسینی آملی که چون از مطالعه فارغ شدم.

{در منابع در دسترس نسخه دیگری از آن نیافتم. اما

بنگرید به مشترک ۱: ۷.۱ "لذات العیش ناصر شاهی" از محمد

طبیب که تشابهی نام این نگارنده دارد، و در مشترک دو نسخه

بعنوان "مجبرب الشفاء" آمده است که ازین جداگانه است.}

* 41. نستعلیق پخته، قرن ۱۳هـ، عنوان ها شنگرف،

انجام ناقص، ۳۱ گ.

■ تحفه نصایح (فقه، منظوم)

از یوسف گدا معروف به راجو قتال. در سال ۷۵۷هـ /

۱۳۵۶م سروده است. قصیده راییه است در احکام و آداب

فرائض و سنن، در ۴۵ "باب".

آغاز: حمدي بگويم بي عدد مر خالق جن و بشر
 کرده معلق آسمان هم اختران شمس و قمر
 {ن.ک: همدرد: ۱۲۲ - مشترک ۷: ۳۲۵ - موزه: ۸۱۷}
 * 173. نستعلیق، سيد علي خواجه، ۲۲ ربيع الثاني
 ۱۲۷۳هـ، بروز پنجشنبه، مجدول، بامهر کاتب "سيد علي
 ۱۲۷۶هـ" و "عبدۀ سيد علي" و مهر "فضل احمد"، ۱۶۴گ.
 * 193. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ۹۵گ.

■ **تحقيقات: تحفة السالكين** (عرفان، نثر)
 از خواجه محمد پارسا بخاري بلخي (۷۵۶-۸۲۲هـ/
 ۱۳۵۵-۱۴۱۹م) از خلفاي خواجه بهاء الدين نقشبند (۷۹۱هـ/
 ۱۳۸۹م) که از وي لقب پارسا گرفته است.
 آغاز: الحمد لله الذي اخترع ماهيات الاشياء، بغيض
 وجوده ... وبعد، ما يبين رمزا الاقطاب في اثبات القديم سبحانه
 من طريق.

{ن.ک: مشترک ۳: ۱۳۴۳}
 * 137. نستعلیق، غلام نبي ولد حاجي عزيز محمد قوم
 مهمند هروي الاصل، دو شنبه ۲۶ رمضان المبارک ۱۳۸۳هـ،
 مطابق ۲۷ جدي ۱۳۴۴ شمسي، در دو جلد صحافي شده،
 ۱.۱ص.

■ **التحقيق في مسئلة السماع والغناء**
 (عربي، نثر)

از ملا محمد عبدالعليم مسكين ملتاني.
 آغاز: والله هو الغني والمغني وهو السميع العليم

السماع مسموع السلف الكرام.

* 109. نسخ، قرن ۱۴ هـ، در مجموعه ص ۲۴ الف تا ۲۵

الف.

■ تذكرة الاولياء (تذکره، نثر)

از شیخ فرید الدین عطار، در ۶۱۷ هـ / ۱۲۳۰ م نگاشته

است.

{ن. ک: آذر: ۷۲۴ - موزه: ۷۷۱ - نیز بنگرید تذکره

الاولياء بتصحيح دكتور محمد استعلامي، كتاب فروشي زوار،

چاپ چهارم، زمستان ۱۳۶۳ خ}

* 130. نستعلیق و نسخ، به دو خامه، ۱۲۲۵ هـ، عنوانها

شنگرف، بامهر "واله ابن میر محمد صالح" (گ ۱۶۴ ب)، ۳۱۴

گ.

■ تذكرة الشعراء (تذکره، نثر)

از امیر دولت شاه سمرقندی (م ۹۰۰ هـ / ۱۴۹۴ م). در

سال ۸۹۲ هـ / ۸۷ - ۱۴۸۶ م تألیف کرده است. تذکره سرانندگان

در یک "مقدمه" و هفت "طبقه" و یک "خاتمه".

آغاز: تحمیدی که شاهباز بلند پرواز اندیشه بساحت

و فضایی کبریایی آن طیران نتواند نمود.

{ن. ک: موزه: ۷۹۹ - تاریخ تذکره های فارسی ۱: ۲۶۴}

* 127. نستعلیق خوش، (۱۲۵۹ هـ)، يحيى، حسب الامر

میر محمد عثمان، بامهر او "محمد عثمان ۱۲۵۹ هـ" و بامهر

"یار چهارم حیدر است". نسخه کامل و خوب.

■ ترغیب الصلوة (فقه، نثر)

از محمد بن احمد (بن) زاهد. بنام ابوالمظفر محمد شاه،
قبل از قرن ۱۰هـ / ۱۶م. در مسایل نماز از دیدگاه اهل سنت
نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذي جعل الصلوة وسيلة الي النجات و
سببا لرفع الدرجات.

{ن. ک: همدرد: ۱۶۶ - موزه: ۸۱۹ - گنج بخش ۴: ۲۲۰.۱}

* 29. نستعلیق، سید علی، بروز جمعه دهم ربیع الثانی،
۱۲۷۴هـ، عنوانها شنگرف، جدول، کمندبندی، ۲۸۷گ.

■ ترکه و تجهیز و تکفین (فقه، میراث، نثر)

عنوان و نام نگارنده در دیباچه و خاتمه نیامده است،
عنوان آن از موضوعش گرفته شده است.

آغاز: اعلم ان اذا مات الانسان الاول ما یبده من التركة
تکفینه و تجهیز و ما یحتاج الیه... یعنی شخصی مرده است
وارث از وی یک پدر مانده است. پس از وی مال که مانده
باشد تمامی مال را پدر می کرد.

{از منابع یر دسترس نام این نسخه شناخته نشده}.

* 172. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوان و نشانها شنگرف،
ه گ. پس ازین سه برگ منظوم در مسایل جنازه و کفن و جز
آنها.

■ ترکیب شرح مائة عامل : عوامل النحو

■ تزویج العشق و الحسن: حسن و عشق

■ تعبیر نامه: خواب نامه (علوم غریبه، نثر)

تعبیر خوابها بروایت مهتر یوسف (ع)

آغاز: باب تعبیر خواب معجزه یوسف علیه السلام.
فصل اول در دیدن پیغمبر علیه السلام و دیدن پادشاهان و
شنیدن بانگ نماز و اقامت، دیدن فرشته و قیامت.

{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۳۳۶ }

* 196. نستعلیق معمولی، ۱۲۴۰ هـ، گ. ۲۰-۲۸-در

مجموعه شماره ۴

■ تعریف عصمت شهر تبریز (منظومه)

از میرزا جم، میرزا محمد علی جم دهلوی. در کلفون
نسخه چنین نوشته شده است. "تعریف عصمت شهر تبریز
میرزا جم گوید" {بنگرید: فرهنگ سخنوران: ۱۳۴-در آنجا دو
تن ازین تخلص یاد شده اند. یکی میرزا محمد علی جم دهلوی و
دیگری محمد شریف جم مشهدی. بنظرم این نسخه از جم
دهلوی است. چون در فرهنگ سخنوران لفظ "میرزا" بانام
"جم دهلوی" آمده است.}

آغاز: شنیدم از شجاعت مردی

بمیدان نهر رستم نبردی

{ ن. ک: فرهنگ سخنوران: ۱۳۴ }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۵۹-۱۶۲ در مجموعه.

■ تعلیم سلوک (عرفان، نثر)

از احمد ابن اسماعیل ابدالی قندهاری نقشبندی
مجددی (دیباچه) بروز عید مبارک رمضان ۱۲۲۴ هـ / ۱۸۰۹ م،
بفرمان نور محمد قندهاری، در طریق و سلوک نقشبندیه
نگاشته است. نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است.

آغاز: الحمد لله ... بعد از تکمیل تحمید الهی و درود
موفور حضرت رسالت پناهی میگوید فقیر پر تقصیر احمد
ابن اسماعیل ابدالی قندهاری طاب الله تعالی سراهما جعل
الجنة مثواهما که مطلب اعلی و مقصد اسنی.

{ن. ک: مشترک ۳: ۱۳۵۵ در آنجا تاریخ نگارش این اثر

یاد نشده}

* 96. نسخ خوش، ۲۱ شعبان ۱۳۱۱ هـ، نشان ها قرمز،

۹۱ گ.

■ تفسیر چرخي

از یعقوب بن عثمان غزنوی چرخي (م ۸۵۱ هـ / ۱۴۴۷ م).
به سال ۸۵۱ هـ / ۱۴۴۷ م تألیف کرد. تفسیر سوره فاتحه و پاره
۲۹ و ۳۰ است.

آغاز: لك الحمد يا من بیده الملك ... و بعد فيقول العبد
الفقير ... یعقوب ابن عثمان بن محمود بن محمد الغزنوي.

{ن. ک: موزه: ۳ - مشترک ۱: ۲۳ - "ابدالیه" از چرخي،

پیشگفتار محمد نذیر رانجها، اسلام آباد، ۱۳۹۸ هـ / ۱۹۷۸ م}.

* 75. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۳ هـ، بر آیات قرآنی خط

شنگرف کشیده است، سوره والناس افتاده، ۲۰۷ گ.

* 210. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، آب دیده، بر آیات قرآنی خط شنگرف کشیده است، ناقص الطرفین، آغاز: ... بسیار باشد ... نزدیک باشد این دوزخ، انجام از سوره العادیات افتادگی دارد، ۱۶۱ گ.

■ تفسیر حسینی: مواهب علیه

از کاشفی بیهقی، کمال الدین حسین بن علی سبزواری، واعظ شهر هرات (م. ۹۱۰ هـ / ۵ - ۱۵۰۴ م)، به نام میر علی شیر نوائی (۸۴۴ - ۹۰۷ هـ / ۱۴۹۱ - ۱۴۹۴ م) در سال ۹۹ - ۸۹۷ هـ / ۹۴ - ۱۴۹۱ م نگاشته است.

آغاز: بعد از تمهید قواعد محامد الهی.

{ ن. ک: ۱ - ۳ - همدر: ۱ - موزه: ۱۰ - مشترک: ۱ : ۷۴ }

* 13. نسخ، محمد عابد بن مالک، ۱۵ جمادی الاول

۱۰۹۴ هـ، آیات قرآنی شنگرف، مجدول، سر لوح طلائی و لاجورد، بامهر "وما توفیقی الا بالله" ۴.۸ گ.

* 11. نستعلیق، ۱۰۸۹ هـ، مجدول، آیات قرآنی و نشانها

شنگرف، صفحه اول و چند برگ از میان و آخر تازه نویس، آغاز: کَهْ یَعَصْ، در مذهب صوفیان از مواهب الهی. جلد ثانی است. ۳۲۲ گ.

* 19. نستعلیق و متن به نسخ معرب، جلال منور، ۱۹

شوال ۱۱۰۷ هـ، مجدول، نصف آخر، ۳۲۹ گ.

* 50. نسخ خوش، قرن ۱۲ هـ، ۲۲ ربیع الثانی ۳۷

جلوس معلی (؟) بر آیات قرآنی خط شنگرف کشیده است، مجدول، با یادداشتی سید نصیر (ترقیمه)، و حاجی محمد ماه

بن حاجي محمد بن عسکري (ص.ع) جلد ثاني است، نسخه کامل.

* 51. نستعليق و نسخ، حامد بن ... القادري، ۱۵ محرم ۱۰۴۴ھ، بروزگار شاهجهان بادشاه، مجدول، عنوانها سنگرف، جلد ثاني، قطع بزرگ، نسخه کامل.

* 212. نسخ و نستعليق، قرن ۱۰-۱۱ھ، آغاز (یک برگ از آغاز افتاده): بخشندۀ وجود بار دیگر در آخرت بعد از فنا جهانيان الرّحيم بخشايندۀ بار دیگر در آخرت و در آوردن ايشان.

■ تفسير سورة فاتحه

از شيخ جلال الحق والشرع والدين (کلفون).
آغاز: بسمله. منقول است از حضرت شيخ جلال الحق والشرع والدين قدس سره العزيز در تفسير سورة فاتحه الكتاب چه فضيلت دارد و چه مقدار ثواب حاصل مي شود و عظمت بغايت بزرگ است... الحمد، پنج حرف است، حق تعالي بر بندۀ خویش پنج وقت نماز فرموده است. و آن فرض عين است.

* 162. نستعليق و نسخ، قرن ۱۳ھ، شماره دوم در مجمرعه، گ ۲۶-۲۷ ب.

■ تفسير قرآن

نام نگارنده در نسخه نيامده است. تفسيري است: سورة فاتحه، آية الكرسي، سورة ياسين، سورة فتح، الرّحمن، جمعه، النبا، النازعات، عبس، الكورت، الانفطار، الانشقاق،

البروج، الطارق، الاعلي، الغاشيه، الفجر، ... سورة الفتح،
انجام ناقص از سورة الفتح.

آغاز: اعوذ پناه مي گيرم و التجامي نمايم بالله بمعبود
بحق و خداوند مطلق من الشيطان از شر و سوسه ديو فريبنده
سرکش يا دور مانده از رحمت بيغش، الرجيم رانده شده از
رياض جنان ... سورة الفاتحة الكتاب ... الحمد، هر ثناء و
آفريني که از ازل تا ابد موجود و معلوم بود و هست و خواهد
بود جمله بتمام و کمال لله مر خدائي را که هستي او موصوف
است بهمه اسماء و صفات کماليت.

* 202. نستعليق خوش، متن قرآني نسخ شنگرف، قرن
۱۲هـ، مجدول زرد و سرخ و سياه چهار راه، با يادداشتي: "از
مال عزيز خان ساکن زينه کدل في محله قطب الدين پوره من
محله نو مسجد بقيمت پنج روپيه هر بستگي خريده شده،
بتاريخ غره ماه رمضان، عنوان ها شنگرف، ۱۸۷گ.

■ التقرير في كيفية وضع الميت للغسل علي السريير (عربي، نثر، فقه)

از ملا عبدالعليم مسكين ملتاني.

آغاز: اللهم الهني بالصواب في ما يقال في استغناء
وضع الميت وقت الغسل من الجواب اعلم من ان المسنون.
* 109. نستعليق، (عبدالعزيز، ۱۳۲۴هـ) ص ۲۵.

■ تيسيراً لحفظ الطالبين (تجويد، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب در ديپاجه نيامده است. اما
عنوانش از ديپاجه گرفتم. شامل پنج "باب"

۱. در بیان مخارج حروف.

۲. در بیان ادغام و قلب.

۳. در بیان ترقیم و تفخیم.

۴. در بیان مدات.

۵. در بیان رعایت وقوف.

آغاز: بسمله. الحمد لله... بدان اسعدك الله في الدارين
که خواندن قرآن و دانستن آن بر جمیع مومنان دین است بلکه
فرض عین است چرا که قرات رکني از ارکان نماز است....
در رساله آورده شد. مشتمل بر پنج باب بر سبیل اختصار
تیسراً لحفظ الطالبین. باب اول.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }

* 184. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ۴ ص، در آغاز نسخه درین

شماره.

■ جامع العجائب (فقه، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب در دیباجه نیامده است. اما در
ترقیمه نام نسخه "جامع العجائب" نوشته شده است.

آغاز: الحمد لله... حدیث روی عن عوارف بن مالک
(رض) عن النبي عليه السلام قال رسول الله (ص) من تعلم كلمة
من العلم فكانما... اگر کسی یک مسئله از علم شریعت
بیاموزد بدان عمل بکند هم حق تعالی او را هزار رکعت نفل
ثواب بدهد.

{ در منابع در دسترس کتابی بدین نام نیافتم }

* 157. نستعلیق معمولی، قرن ۱۴-۱۳هـ، ۱۶ گ.

البروج، الطارق، الاعلي، الغاشيه، الفجر، ... سورة الفتح،
انجام ناقص از سورة الفتح.

أغاز: اعوذ پناه مي گيرم و التجامي نمايم بالله بمعبود
بحق و خداوند مطلق من الشيطان از شر و سوسه ديو فريبنده
سرکش يا دور مانده از رحمت بيغش، الرجيم رانده شده از
رياض جنان ... سورة الفاتحة الكتاب ... الحمد، هر ثناء و
أفريني که از ازل تا ابد موجود و معلوم بود و هست و خواهد
بود جمله بتمام و کمال لله مر خدایي را که هستي او موصوف
است بهمه اسماء و صفات کماليت.

* 202. نستعليق خوش، متن قرآني نسخ شنگرف، قرن
۱۲هـ، مجدول زرد و سرخ و سياه چهار راه، با يادداشتي: "از
مال عزيز خان ساکن زينه کدل في محله قطب الدين پوره من
محله نو مسجد بقيمت پنج روپيه هر بستگي خريده شده،
بتاريخ غره ماه رمضان، عنوان ها شنگرف، ۱۸۷گ.

■ التقرير في كيفية وضع الميِّت للغسل علي
السريير (عربي، نثر، فقه)
از ملا عبدالعليم مسكين ملتاني.

أغاز: اللهم الهني بالصواب في ما يقال في استغناء
وضع الميت وقت الغسل من الجواب اعلم من ان المسنون.
* 109. نستعليق، (عبدالعزيز، ۱۳۲۴هـ) ص ۲۵.

■ تيسيراً لحفظ الطالبين (تجويد، نثر)
نام نگارنده و نام کتاب در ديباچه نيامده است. اما
عنوانش از ديباچه گرفتم. شامل پنج "باب"

۱. در بیان مخارج حروف.
۲. در بیان ادغام و قلب.
۳. در بیان ترقیم و تفخیم.
۴. در بیان مدات.
۵. در بیان رعایت وقوف.

آغاز: بسمله. الحمد لله... بدان اسعدك الله في الدارين
 كه خواندن قرآن و دانستن آن بر جميع مومنان دين است بلکه
 فرض عين است چرا که قرات رکني از ارکان نماز است....
 در رساله آورده شد. مشتمل بر پنج باب بر سهیل اختصار
 تیسراً لفظ الطالبین. باب اول.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }

* 184. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ۴ ص، در آغاز نسخه درین

شماره.

■ جامع العجائب (فقه، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب در دیباجه نیامده است. اما در
 ترقیمه نام نسخه "جامع العجائب" نوشته شده است.

آغاز: الحمد لله... حدیث روی عن عوارف بن مالک
 (رض) عن النبي عليه السلام قال رسول الله (ص) من تعلم كلمة
 من العلم فكانما... اگر کسی یک مسئله از علم شریعت
 بیاموزد بدان عمل بکند هم حق تعالی او را هزار رکعت نفل
 ثواب بدهد.

{ در منابع در دسترس کتابی بدین نام نیافتم }

* 157. نستعلیق معمولی، قرن ۱۴-۱۳هـ، ۱۶ گ.

■ جامع الفوائد : طب يوسفی : شرح علاج الامراض
(طب، نثر)

از يوسفی هروي، يوسف بن محمد بن يوسف (م ۹۵۰ھ / ۱۵۴۳-۴۴م). در ۹۱۷ھ / ۱۵۱۱م نگاشته است.

آغاز: حمد نا محدود حکيمي را که بقانون حکمت و کامل صناعت رافع انواع امراض و دافع اصناف اعراض.

{ ن. ک: همدرد: ۲۵ - آذر: ۳۲ - موزه: ۱۰۴ - مشترک ۱:

{ ۵۳۶

* 123. نستعلیق، احمد، ۲ ذی قعد ۱۵۱۱ھ، عنوانها سرخ،

۴۸ گ.

* 124. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، عنوانها قرمز، ۶۱ گ، آغاز

برابر نمونه.

■ جامع المسایل (فقه، نثر)

از ملا محمد قاسم ولد ملا عالم جان بخاري.

آغاز: الحمد لله نعمده و نستعینه والصلوة علي رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعين بدانکه اين نسخه مشتمل است بر مسایل کثره. مسئله اول در بيان طهارت. و اين نسخه را "جامع المسایل" نام نهاده شد.

{ در منابع در دسترس نسخه ديگري از ان پيدا نشد. }

* 144. نستعلیق، سيد علي خواجه ولد خواجه شاه،

۱۲۷۲ھ، عنوانها قرمز، جدول، با مهر "فضل احمد" ۱۲۸ گ،

در انجام نسخه ۸ برگ از همین کاتب در مسایل نماز است.

■ جُنْگ (منظوم)

مجموعه کلام سرایندگان زیر:

علی، بیدل، واقف لاهوری، هلالی، حافظ شیرازی،
محتشم، بابا فروغی، رفیق، ناصر علی، ازل، سعدی، ابن امین
(کذا)، شوکت، سلمان، قدسی، فخری، خسرو، نظامی گنجوی،
غنی، مسعود، رنجوری، مخفی، انوری، شاه شجاع، مستان شاه،
عرفی، خاقانی، مستسقی، طغرا، مبتلا، ساقی، مسکین، ثابت،
محمود غزنوی، نالان، حیدر علی، ملهم، غیاثی، مظهر، کبیری،
میرزا احمد علی اصفهانی، طالب، ولی کاملی و جز آنها.

آغاز: الٰہی شوخی برق تجلی ده زبانم را

قبول خاطر موسی کلامانکن بیانم را

* 190. نستعلیق خوش شکسته آمیز، چلیپا، قرن ۱۳ھ،

۲۳ گ.

■ چاه وصال لیلی و مجنون (منظومه)

از میرزا سند شیرازی.

نام سراینده و عنوانش در نسخه چنین آمده است: "چاه
وصال لیلی مجنون من کلام میرزا سند شیرازی به وجه
نمودن عشق بر چاه".

آغاز: بیا ساقی عشق آفرینم

خط جام تو سر لوح جبینم

{ ن. ک: آذر: ۲۵۱ - مشترک ۷: ۹۴۹ }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ص ۸۱-۸۷ در متن و

هامش.

■ چراغ هدایت (فرهنگ، نثر)

از سراج الدین علی خان آرزو شاهجهان آبادی (۱۱۰۱ - ۱۱۶۹ هـ / ۱۶۹۰ - ۱۷۵۵ م) در ۱۱۴۷ هـ / ۳۵ - ۱۷۳۴ م نگاشته است. آغاز: اما بعد حمد و اضح جمیع لغات و صلوة بر افصح و افضل موجودات میگوید فقیر ... سراج الدین علی آرزو تخلص که این نسخه مسمی به "چراغ هدایت" در معنی دفتر دوم است از کتاب سراج اللغه.

{ن. ک: آذر: ۱۴۴ - موزه: ۳۲۹ - نیز بنگرید به احوال و آثار آرزو از خانم دکتر ریحانه خاتون، چاپ دهلی، هند} * 44. نستعلیق پخته، غلام حسین احسن ساکن اتاوه در قصبه نمچه من متعلقات میوار، ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۴۸ هـ، بروز جمعه، عنوان و نشان ها شنگرف، ۱۱۷ گ.

■ چهل حدیث

نام گرد آورنده در نسخه نیامده است. مشتمل بر چهل "باب"

۱. در فضیلت علم و علماء
۲. در فضیلت بسم الله
۳. ...
۴. فضیلت درود
۵. فضیلت ایمان
۶. فضیلت وضو
۷. فضیلت مسواک و خلال
۸. فضیلت بانگ نماز

... ۹

۱. فضیلت روز جمعه

۲. فضیلت استغفار

۳. فضیلت مادر و پدر

۴. فضیلت صبر

آغاز: بسمله. الحدیث: قال نبی (ص) روی علی (بن) ابی طالب (رض) قال رسول اللہ (ص) ... امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب (رض) روایت می کند که پیغامبر (ص) گفت صبر سه است. صبر بفرمانی خدا تعالی عزوجل، و صبر بر مصیبت یعنی رنجی که بمردم رسد.

* 162. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۳هـ، عنوانها شنگرف،

شماره چهارم در مجموعه گ، ۵۵ تا ۶۰، ناقص الآخر.

■ حدیث شیعه اثنا عشریه

شاید از ملا محمد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰هـ / ۱۶۹۸م)

* 3. نستعلیق و نسخ (به چند خامه)، عبداللہ، در روز

پنجشنبه، ۱۶ جمادی الاولی ۱۲۲۷هـ، در مسجد دارالسلطنه

طهران، با مهر "کتابخانه شخصی حاج جلیل راحل". آغاز

افتاده: و بوذر و مقداد که ایشان را هیچ تزلزل و شکی در

خواطریم نرسید و قلبی از صحابه برگشتند، ۷۰۰ ص.

■ حسن و دل : افسانه عقل : عقل و سلطنت : عقل و

عشق (داستان، نثر)

از فتاحی نیشابوری (م ۸۵۲هـ / ۱۴۴۸م)

آغاز: سپاس بیقیاس مر حضرت صمدیت را و ثنای

بي منتهاي مر حضرت احديت را كه هژده هزار عالم در طرفت
العين بيافريد.

{ ن. ك: آذر: ۲۱۶ - در باره نگارنده بنگريد به مشترك ۴:
{ ۲۳۷۱

* 107. نستعليق، قرن ۱۳هـ، عنوان و نشان ها
شنگرف، شماره ۵ در مجموعه، ۸ گ.

حقيقت چهار پير و چهارده خانواده فقر زير
" رسايل عرفاني " خواهد آمد.

■ حكايت پيره زال (داستان، منظوم)

در نسخه عنوانش چنين آمده است: " حكايت پيره زال
كه دختر را شوهر داده بر تمثيل خنده ". بنگريد: آذر: ۲۵۳
" حكايت زفاف دختر پيره زن به همين سر آغاز كه از امير
والهي قمي است. و به نقل از ان: مشترك ۸: ۱۴۱۴ " داستان
زفاف دختر پيره زال و در منزوي ۴: ۲۹۲۲ به همين سر آغاز و
در همين زمينه داستان منظوم از سيد احمد سند بعنوان
" سمند و بيدل " آمده است.

آغاز: در کشور شام پيره زالي
از قامت خم شده هلالي

{ ن. ك: آذر: ۲۵۳ - مشترك ۸: ۱۴۱۴ - منزوي ۴: ۲۹۲۲ }
* 131. نستعليق، قرن ۱۳هـ، ص ۹۹ - ۱۰۱، در متن و

هامش. پس از سوز و گداز نوعي.

■ حکایت خریدن سپاهی : ساده دل
از سلیم تهرانی ؟ در نسخهٔ ما عنوانش " حکایت
خریدن سپاهی آمده است " در مشترک ۹ : ۱۸۸۲ به همین
سرآغاز منظومه بعنوان " ساده دل " از سلیم تهرانی دانسته
شده است.

آغاز: ساده دلی را از پی راه دور

گشت خری همچو مسیحا دور

{ ن. ک: مشترک ۹ : ۱۸۸۲ }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۰۱-۱۰۲ در متن و

هامش پس از حکایت پیره زن.

■ حکایت چهار رفیق (داستان)

از نعمت خان عالی. در کلفون نسخه عنوانش چنین
نوشته شده است. " حکایت چهار رفیق و سفر رفتن آنها من
کلام نعمت خان عالی "

آغاز: چهار کس بود بهم یکرنگی

کورو کل بود خصی و بنگی

{ ن. ک: مشترک ۶ : ۱۳۵۳ " داستان چهار کس رفیق "

ناشناخته و " داستان چهار نفر کورو کل و خصی و بنگی " که
با مصرع ثانی جور است. }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۰۲-۱۰۷ در متن و

هامش. بدنبال سوز و گداز.

■ حکایت راز نامه موسی علیه السلام

از ناشناس که نام خود را در دیباچه نیاورده است.
آغاز: فرمان شد که ای موسی می خواهی پیشتر از
همه خلق ترا در بهشت برم. موسی گفت بلی.
{ ن. ک: مشترک ۶: ۱۱۴۷، همانجا ۶: ۱۳۹۴ }.

* 200. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، در مجموعه بدنبال داستان
ملکه روم، گ ۸۶-۱۹۷.

■ حکایت شیخ شبلی : داستان شبلی در بغداد
(داستان، منظوم)

از سامی؟ بنگرید: آذر: ۲۵۳ در آنجا "داستان شبلی در
بغداد" از سامی آمده است. عنوان نسخه اینطور نوشته شده
است: "حکایت شیخ شبلی و دیدن جوان بیمار و دختر
ترسیان".

آغاز: شبلی آن پیر طریق ارشاد

از قضا می گذشت در بغداد

{ ن. ک: مشترک ۸: ۱۴۱۵ - آذر: ۲۵۳ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۰۷-۱۱۰ شماره ۴ در
مجموعه بدنبال سوزوگداز.

■ حکایت الصالحین (عرفان، اخلاق، نثر)

از رکن الدین قریشی. در ۱۰۶ هـ / ۱۶۵۰ م نگاشته
است. در آن میسراید:

نوشته جیه رکن الدین بیهوار

خدایش رساند بدار القرار

چو خاطر بتاریخ گشت آزمود

ز هجرت یک هزار و شصت نمود (خاتمه)
 نام کتاب در کلفون و خاتمه آمده است. مشتمل بر ۲۰
 باب "و در هر باب ده حکایت آمده است.
 آغاز: سپاس بی قیاس مر حضرت صمدیت را که
 شاق خود به محبت ذاتیه بر تمام مخلوقات برگزیده با خطاب
 مستطاب فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر ممتاز گردانید.
 { ن. ک: مشترک ۶: ۱۰۰۶ - در آنجا استاد منزوی
 میفرماید که "بایستی این نگارنده از مردم سند باشد" }
 * 132. نستعلیق، لطف الله، ۹ ذیحج ۱۱۶۸ هـ، عنوان و
 نشان شنگرف، جدول، بر حاشیه آن شعرهای بزبان سندي از
 شاهم عبداللطیف بتایي و از سرایندگانی دیگر قبل از شاه
 لطیف سندي. ۱۹۱ گ.

■ حیدر بیگ، نامه (داستان، نظم)

نام سراینده در نسخه نیامده است. داستان عشقی
 حیدر بیگ، "از غلامان" شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ هـ /
 ۱۶۴۲-۱۶۶۶ م) است. رفتن او به نخجیر و دیدن و دلپاختن
 دختری که بعداً معلوم می شود "سیمین" دختر قاضی کشمیر
 است. و جنگها.... و در پایان وصال به محبوب.
 آغاز: الا ای طوطی نطق شکر خای
 به زندان قفس تاکی کنی جای
 { ن. ک: مشترک ۸: ۱۴۱۰. }

* 196. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ هـ، در مجموعه
 شماره ۷، ۲۷ گ، ناقص الآخر.

■ حیرت الفقہا (فقہ، نثر)

از علاء مفتی بخارایی (علاء الدین بخارایی)، کہ بر ۲۲ تن استاد، علم فقہ خواندہ۔ دہ سال در بخارا فتویٰ دادہ، و بیست و دو سال بودہ کہ در خراسان جواب فتویٰ می دادہ است۔ در دیباچہ سال ۶۹۵ھ را تحریر کردہ است۔

آغاز: الحمد لله... اما بعد چون حق سبحانہ خواست کہ بعد از تاریخ سنہ خمسہ و تسعین و ستہ مایۃ دین مبین محمد کہ بہترین ادیانست مہجور گذشتہ بود و اہل اسلام را کہ مقہور گردیدہ بودند و ہر یک... این کتاب را حیرت الفقہا۔
{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۲۱۶ }۔

* 59. نستعلیق، ملا ہمراہ خواجہ ابن ملا محمد موسیٰ خواجہ، موضع بناکندمن تومان، ذیحج ۱۲۶۱ھ، ۱۵۲ گ. نام کتاب در دیباچہ حیرت الفقہ، و در ترقیمہ حیرت الفقہا و خجۃ الفضلا نوشتہ شدہ است۔ اما در آنجا کسی تصحیح کردہ است و نام کتاب "شرح العقاید" نوشتہ است۔ تاہم این نسخہ "حیرت الفقہا" است۔

■ خسرو شیرین (مثنوی)

از نظامی گنجوی۔ دو مین مثنوی از "پنج گنج" اوست۔
بہ سال ۵۷۶ھ / ۸۱ - ۱۱۸۰م سرودہ است۔

آغاز: خداوندا در توفیق بگشای
نظامی را رہ تحقیق بنمای

{ ن. ک: آذر: ۲۵۵ - مشترک ۷: ۸۸ - موزہ: ۵۶۹ }

* 37. نستعلیق، مرزا مشرف مزاری ابن میرزا

عبدالرحمان جاروب کش حضرت شاه مردان مرتضیٰ علی
کرم اللہ وجہ، رمضان المبارک ۱۲۵۵ھ، ۳۰۰ گ، جلد چرمی
منقش.

■ خلاصۃ الاحکام (فقہ، نثر)

از محمود احمد بن محمد بن ابوالقاسم بن احمد طایفی
سینی، برای فرزند خود، در سال ۷۵۵ھ / ۱۲۵۴م نگاشته
است.

در دو "باب" و ۴۵ فصل.

آغاز: الحمد لله... بدان اسعدک الله تعالیٰ فی الاول
والآخر و رزقک الله تعالیٰ متابعه شریعت الحمیری و موافقه
البتول الزهرا (رض) که از خوانندان علم.

{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۲۱۸ - همدرد: ۱۶۸ - موزه: ۸۲۵ }

* 95. نستعلیق معمولی، عبدالغفور ولد اخند ملا محمد

عطا، ۱۳۰۲ھ، ۵۱ گ.

■ خلاصۃ التجارب (طب، نثر)

از بهاء الدین نوربخشی رازی ترشیتی (م ۹۲۶ھ /

۱۵۲۰م) خلیفہ پدر خود سید شاه قاسم نوربخشی (م ۸۸۱ھ /

۱۴۷۶م)، در سال ۹۰۷ھ / ۲-۱۵۰۱م نگاشته است.

در ۲۸ "باب".

آغاز: حمد بلا احصیٰ حکیمی را که بکمال حکمت و
وفور عنایت و قدرت مہیت اشرف انسانی را از خزانه جود
خلعت وجود پوشانید... اما بعد چنین معروض می دارد خادم
الفقراء الملة والدين.

{ن.ک: مشترک ۱: ۵۵۲ - موزه: ۸۸} .
* 121. نستعلیق، قرن ۱۲-۱۳ هـ، ۳۱ گ.

■ خلاصه اللغات (فرهنگ، نثر)

از اسماعیل بن لطف الله الباخري، پیش از ۹۱۶ هـ
۱۵۱۰ م نگاشته است.

مشمول بر ۲۸ "کتاب" بعدد حروف تهجي و هر کتابي
مشمول بر سه "باب".

آغاز: الحمد لله الذي انزل القرآن العربي لوضح الحجج
والبينات و صير لغت العرب احسن الالفاظ واللغات و صلوة
علي سيد العرب والعجم محمد المويد بالمعجزات... اما بعد همي
گويد محرر اين تركيب و مقرر اين ترتيب العبد الفقير الي الله
الغني اسماعيل بن لطف الله.

{ن.ک: موزه: ۸۲۵ "خلاصه الاسلام" از همين نگارنده
در آنجا آقاي عارف نوشاهي بحواله "نفيسي ۲: ۸۱۴" مي
نويسد كه خلاصه اللغات را پيش از ۹۱۶ هـ / ۱۵۱۰ م نگاشته
بود. }

* 72. نستعلیق، شهر سبزي، در ولايت بلخ به روضه
شاه مردان در زير آستان فيض آثار و در مدرسه حضرت
خواجه خيران در زمان سردار محمد افضل خان. ۱۲۷۶ هـ،
عنون و نشان ها شنگرف. نسخه كامل.

■ خلاصه المقامات (تذکره، نثر)

از ابوالمكارم بن علاء الملك جامي. در احوال و مناقب
نبياي خود شيخ احمد ژنده پيل، در ۸۴۰ هـ / ۱۴۳۶ م نگاشته

است.

مشمول بر سه "مقاله" و "۲۴ باب" و یک "فصل".
آغاز: حمد و ثنای بی منتها که مطیعان حریم حرم
سدره المنتهی ... آن بعجز و قصور اعتراف نمودند که لا
حصی ... سپاس بی قیاس.

{ ن. ک: آذر: ۴۳۱ - گنج بخش ۴: ۲۱۱۴ }.

* 114. نستعلیق، حسب الخواش خواجه محمد، ۷

جمادی الاولی ۱۲۱۹ هـ، عنوانها سنگرف، ۱۱۴ گ.

■ داستان شاه سرانندیپ و درویش

(داستان، نثر آمیخته به نظم)

نام نگارنده در دیباجه نیامده است. داستان "شاه
سرانندیپ" است بنام "عارض شاه" که فرزندی نداشت به
خدمت درویش می رسد و به دعای او فرزندان می شود. به
نثر آمیخته به نظم و غزلهای از احمد جام و قطعه و مثنوی با
سربندهای "القصه".

آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار ابرو محدثان
داستان کهن و خوش چینان خرمن سخن چنین روایت کرده
اند که در شهر یمن پادشاه بود که نام او فرخ فال بود و از عمر
او هشتاد سال گذشته بود و همین پادشاه مذکور چهل حرم
داشت.

{ ن. ک: همدرد: ۱۱۷ "قصه شاه سرانندیپ" - مشترک ۶

: ۱۱۳۴ }.

* 197. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها قرمز، آغاز برابر

نمونه، ۴۸ گ.

* 177. نستعلیق شکسته آمیز، ملا حیدر ساکن لہو کرد،
قرن ۱۳ھ، مجدول، عنوانها شنگرف، آغاز افتاده: خواهد شد
و بادشاه دلگیر شده بنشست بود چون شب برسد جنگ در
آمدہ، ۴۵ گ.

* 139. نستعلیق معمولی، ملا محمد اسلم، قرن ۱۴ھ،
عنوانها شنگرف، آغاز برابر نمونہ، ۱۲۱ گ، سپس ۱۵ برگ
بخط ہمین کاتب غزل شمس تبریز و احوالش.

■ داستان ملکہ روم: ملکہ روم و فقیہ

از ناشناس. بنگرید مشترک ۶: ۱۱۸۶ در آنجا چهار نام
ازین کتاب بدینگونه آمدہ است: ملکہ روم و فقیہ، داستان
ہزار مقالہ، داستان ہزار مسئلہ، دختر قیصر روم. نام
نگارندہ در آنجا ہم ناشناختہ مانده است.

آغاز: سپاس آفرین آن پادشاهی را کہ گیتی را پدید
آورد... راویان اخبار... چنین روایت کرده اند کہ سلطان
روم پادشاهی بود.

{ ن.ک: مشترک ۶: ۱۱۸۶ }.

* 200. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، در مجموعہ پس از
"نورنامہ"، ۸۶ گ.

■ داستان ناشناختہ

داستانی است باعنوانهای: القصہ، قصہ پادشاه، قلندر،
غزل، ہمہ غزل ها سرودہ ی سید علی می باشند، در مقطع غزل
تخلص سید علی آمدہ است. مثلاً

بعد ازان دست امان از سيد علي
از فراقش مي زخم سر در بيابان اي پدر

این چنین مجنون سرگردان شدي سيد علي
کردي روي شمع پيکر این چنین پروانه ام

خوب کردي نام پرسيدی زمن سيد علي
من ملامت نيستم آرام جان گم کرده ام
نام هاي افسانه نوي در داستان : صيفل شاه، پري پيکر،
شاه زاده، شاهزاد خسرو و جز آنها.
{ ن. ک: مشترک ۷ : ۸۵۳ " زیبا و نگار " از رضايي که
مماثلت به این دارد}.

* 197. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها قرمز، آغاز
افتاده : روزي شه که آمد بر دلم فکر ديگر. گر نیارم بر زبان
ترسم که مي سوزد جگر، ۷۰ گ. در همین شماره بدنبال این،
داستانی ديگر است که بعنوان " داستان شاه سرانديپ "
گذشت.

■ در المجالس (فلسفه عملي اخلاق، نثر)،

از سيف ظفر نوبهاري (م سده ي هفتم هجري) نام
نگارنده در نسخه ها گوناگون آمده است. مشتمل بر ۳۳
" باب ".

آغاز : حمدي که غایت عنایت الهي بر زبان عارفان
رود، و ثنایي که از متوالي الهامات خدایي (مشترک)
{ ن. ک: مشترک ۴ : ۲۳۲۱ - آذر : ۱۰۲ - موزه : ۳۰۱ }.

* 107. نستعلیق، بروز چهارشنبه، ۲ رجب المرجب ۲۵ جلوس عالمگیر، آغاز افتاده (از دیباجه): و گوش دولت ازل تا ابد بگوش انسانیت دولت محبان را در هر ایوان عرش و فلک چنان گرفتند. فهرست مطالب در دیباجه آمده است. در مجموعه شماره ۲، ۱۲۰ گ.

■ در الفرائض (فقه، نظم)

از عبدالنبي (بن عبدالرحمان بن جلال الدين) ساکن موضع سوک (بخش گجرات، استان پنجاب) روز آدینه ۲۷ شوال ۱۰۸۱ هـ / ۱۶۷۰ م، به روزگار شاه عالمگیر (۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ هـ) به انجام رسانده است. (خاتمه و ترقیمه). در خاتمه می سراید:

روز آدینه مبارک نام
ختم شد والسلام والاكرام
شهر شوال بیست و هفت تمام
ختم کردم بفضل ذوالاکرام
در خلافت شهر مبارک نام
شاه عالمگیر یافت نظام
آغاز: خاصه حق، محمد محمود
که عیان شد، طفیل او به وجود (مشترک)
{ ن. ک: مشترک ۷: ۹۰.۸ }

* 136. نستعلیق، محمد عظیم، ۶ ربیع الثانی ۱۱۷۳ هـ،
آغاز افتاده:

چون عیان کردم بفضل خدا
یاد کن ای جوان روشن رای

باز گویم شمار اهل اصول
 نشنو از من کنون بسمع قبول
 بر حاشیة آن کتاب منظوم بزبان پنجابی از عبدالله در
 علم فرائض است، که جداگانه معرفی شده است و بر جای
 خود خواهد آمد. ۶۳ گ.

■ درة الفرید فی التجوید (تجوید، نثر)

از حافظ کلان (بن بدرالدین قادری) به نام ابوالغازی
 عبد (عبید) الله بهادر خان شیبانی (۹۹۱-۱۰۰۶ھ / ۱۵۸۳-۱۵۹۷
 م)

آغاز: الحمد لله... بعد از حمد حضرت حق جل و علا و
 درود مخصوص بنطق و ما ینطق عن هوا... المعروف به حافظ
 کلان بعز عرض می رساند.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۱۶ - موزه: ۱۵ - گنج بخش ۱: ۸۹ }.
 * ۱۴۶. نسخ خوش، ۷ شوال ۱۰۱۷ھ، عنوانها شنگرف،
 ۷۹ گ. با مهر "عبدالرحمان عباسی ۱۱۷۳ھ" (ص. ع) و مهر
 "مهر کتابخانه امیر عبدالرحمان" در آخر دو رساله در باره
 اعداد و شمار حروف و آیات قرآنی. ۴۲ + ۷ (۴۹) گ.

■ دستور العمل سلطان جهان : رساله تیر

اندازی (پیشه ها و آداب پیشه وران، نثر)
 از قلیچ الله بن محمد قلیچ خان بنام نواب کامیاب
 بروزگار محی الدین محمد دارا شکوه در ۱۰۵۰ھ (دستور
 العمل سلطان جهان) نگاشته است. (دیباچه) مشتمل بر ۱۱
 "ضابطه"

۱. در بیان اقسام قبضه.
۲. در تعریف کشش کمان و طریق کمند و گذار و در آمد و کشیدن و کشادن.
۳. اوصاف و اقسام تیر بر های تیر و جوبه تیر و پیکان تیر، مشتمل بر دو فائده و یک نکته.
۴. در صفت کمان و شناخت کمان و ساخت و قدر کمان و نگهداشت کمان، مشتمل بر دو نکته و سه فائده.
۵. در طریق وزن کردن کمان و وزن کردن تیر کزود در بیان آنکه چند من کمان را از کدام قسم تیر چند من می باید.

آغاز: سبحان ربك رب العزت عما يصفون و سلام علي المرسلين ... حمد نامتناهي و سپاس و ستائش كماهي مر كردگاري را تعالي اشانه كه دريافت او از دائره قوسين ممكنات بيرون است.

{ در منابع در دسترس نسخه ديگري از ان نيافتم، نسخه خيلي مهم و نادر است }.

* 74. نسخ، ۱۴ شعبان سنه يكم جلوس ؟، قرن ۱۲ هـ
عنوانها شنگرف، ۱۰۰ گ. با مهر "عبد عطا محمد" (گ ۶۸ ب)

■ ديوان ابن يمّين

از فخر الدين محمود بن يمّين الدين فريومذي طغرايي
متخلص به ابن يمّين (م ۷۲۲ يا ۷۲۴ هـ / ۱۳۲۲ يا ۱۳۲۳ م). از
وست:

ابن يمّين بدرگه او سر نهاده است
هرگز سرش مباد از اين آستان جدا

گفت اي ابن يمين از خود گذر
گر تو داري تاب اين رخسار ما
آغاز: اي خداوند قادر يکتا
مبدع کون و خالق اشياء.

{ ن.ک: همدرد: ۱۳۷ - مشترک، ۷: ۳۸۲ - گنج بخش ۳:

{ ۱۴۰۸

* 84. نستعليق، (حاجي عبدالرحيم ابن القباد بن
عبدالرحيم، ۱۰۸۸ھ)، همراه کتاب "مجلس افروز" گ ۱-۴۷.
"مجلس افروز" جداگانه معرفي شده است.

■ ديوان بيدل

از ابوالمعاني ميرزا عبدالقادر بيدل ابن عبدالخالق
عظيم آبادي متخلص به "بيدل" (م ۱۱۳۳ھ / ۱۷۲۰م).
آغاز: اي موجزن بهار خيالت ز سينها
جوش پري نشسته برون ز آبگينه ها.

{ ن.ک: پيشگفتار چاپ کليات بيدل از سيد عارف

نوشاهي. مشترک ۸: ۱۰۳۲ - موزه: ۴۷۹ - آذر: ۳۳۹ - همدرد:

{ ۱۱۲۹

* 89. نستعليق خوش، بلخي بيچاره، صفر المظفر
۱۲۷۳ھ، جدول طلائي، صفحه اول منقش نانويس مانده، ۲۱۳
گ.

■ ديوان حافظ

از خواجه شمس الدین حافظ شیرازی (م ۷۹۱ هـ / ۱۲۸۹ م)،

آغاز: الا یا ایها الساقی ادرکاساً و ناولها

که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

{ ن. ک: همدرد: ۱۳۹ - آذر: ۲۴۶ - موزه: ۴۸۴ - مشترک: ۷ :

۱۴۴۷ - نیز برای چاپ ها و منتخبات آن در شبه قاره بنگرید به

: پیشگفتار چاپ "دیوان حافظ با ترجمه اردو، قاضی سجاد

حسین"، از اکبر ثبوت}.

* 36. نستعلیق، ملا محمد رجب ابن نارپوته، قرن ۱۲

هـ، با یادداشتی ۱۲۹۷ هـ، ۲۸۳ ص.

* 160. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، اندکی از انجام افتادگی

دارد، بادیباجه منثور، ۱۹۶ گ.

* 165. نستعلیق، قرن ۱۱ هـ، آغاز افتاده: روی خوبت

... نیز آه - باز گردون نگذرد حافظ خموش - رحم کن بر جان

خود پرهیز کن از نیز ما. ۱۳ گ.

■ دیوان خاقانی

از خاقانی شروانی (۵۲۰.. ۵۹۵ هـ / ۱۱۲۶ - ۱۱۹۸ م)

دارای: قصاید، غزلیات، قطعات و جزآنها.

{ ن. ک: آذر: ۲۲۷ - موزه: ۴۹۲ - مشترک: ۷: ۴۶ }.

* 104. نستعلیق خفی، قرن ۱۱ هـ، ۴۲۴ گ.

آغاز افتاده:

... گر تو دانی دل راز آلائش دنیا

که دنیا سنگ استنجاب و الودی شیطانش

■ دیوان خسرو دهلوی : غرة الكمال

از امیر خسرو دهلوی (۶۵۱ - ۷۲۵ هـ / ۱۲۵۳ - ۱۳۲۵ م)

آغاز: الحمد لله ... آن قادری که خاک را از لطف عمیم
جان بخشید و به تشریف لقد کرمنای بنی آدم گردانید ... معزز
ساخت و بدولت وصال وهو معکم بنواخت ...

آغاز (منظوم): چون آفتاب روشن توحید ذوالجلال

بنمود رخ ز مطلع ایزد .... بجمال

{ ن. ک: آذر: ۳۵۳ - مشترک ۷: ۳۱۴ - نیز بنگرید به

پیشگفتار چاپ " کلیات غزلیات خسرو " از اقبال صلاح
الدین، ۱۹۷۲ م. }

* 116. نستعلیق خوش، قرن ۱۱ هـ، عنوانها شنگرف،

سر لوح رنگین و مطلا، مجدول طلایی، کمندبندی، انجام
افتاده، جلد چرمی، ۲۰۵ گ.

■ دیوان صالح

از کسی که صالح و صالحا تخلص میکرد. از وست:

صالح دلت محبتی دیگر کسان نمی کشد

مهر و وفای همان شاه بجان خریده ایست

خاک قدم اهل درد صالح

می شو که همانها می فروشند

صالحا دارای امید از رحمتی بی منتها

چنگ اندر دامنی شاهنشاهی مختار کش

{ ن. ک: فرهنگ سخنوران: ۳۲۶ تا ۳۲۸ سراینده گانی بسیار بدین نام و تخلص واضح نیست که این سراینده از آنها کدامی ست. نیز بنگرید: مشترک ۸: ۱۴۳۸ }.

* 97. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ - ۱۴ هـ، غزلیات به ترتیب ردیف، ۲۵ گ. آغاز افتاده: ابراهیم راهستی اگر دوست ... دست پسر را گرفت بسوی بیابان شتافت - کار بحلقش نهاد ... حضرت اسحاق کو یعقوب کنعان چه شد - گریه شبها نماند کلبه احزان گذشت.

■ دیوان عطار

از عطار نیشابوری. یاد او در ضمن " کلیات عطار " خواهد آمد. شامل غزلیات و رباعیات.

آغاز: ناحیت دل گرفت لشکر غوغای عشق
بس تو اگر عاشقی، عاشق بیدار باش
{ ن. ک: مشترک ۷: ۱۸۵ }.

* 27. نستعلیق خفی، (۱۰۴۴ هـ)، شماره پنجم در کلیات او، گ ۲۱۷ - ۲۵۵.

■ دیوان قاسم

از سید معین الدین علی معروف به قاسم انوار و متخلص به قاسم و قاسمی (۷۵۷ - ۸۳۷ هـ / ۱۳۵۶ - ۱۴۳۳ م). از اوست:

قاسم چو غرقه بحر سماعت ای فقیه
از منع در گذر که بدست اختیار نیست

بگو ناصح ما بیش ازین مجال مگوي
که قاسمي بهمه حال مست و حيرانست

قاسم از گشتگان غمزۀ تست
قلب روي فداک يا سيدي

{ ن. ک: کلیات قاسم انوار بتصحیح سعید نفیسی،
تهران ۱۴۳۷ ش - موزه: ۵۲۰ - مشترک ۷: ۴۹۲ - فرهنگ
سخنوران: ۴۶۲ "قاسم تبریزی" }

* 203. نستعلیق، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، جدول، شعر تخلص
به شنگرف، ناقص الطرفین. آغاز (افتاده): گریبان می درم
هر دم که دامن در مکش از ما - که ما مشتاق دیداریم داند عاشق
شیدا، ۹۹ گ.

* 128. نستعلیق، ملا الله بخش ابن محمد مراد بن ملا
جمیل بن محمد الف ساکن پانیاب، روز دوشنبه، ماه ذی قعد
۱۲۰۲ هـ یا ۱۲۲۰ هـ، دارای غزلیات و رباعیات با تخلص قاسم و
قاسمی، ۱۵۶ گ. از وست:

نشید هر که گوش و دلی داشت قاسمی
گکبانگ وصل او که بکون و مکان رسید
آغاز (شاید یک یا دو برگ از آغاز افتاده)

تویی اصل همه پنهان و پیدا
بافعال و صفات و ذات اسماء

■ دیوان کمال

از کمال الدین مسعود خجندی (م ۸۰۳ هـ منبع حسن
ماهتاب جمال). در آن می سراید:

نام کمال خواجه که درویش خوانده
درویش خوانده بغلط پادشاه را

رهبري چو کمال کن ره را
سالها رفته اند و پایان نیست

آغاز: یار بگزید بی وفائی را
رفت و برید آشنائی را

{ ن. ک: دیوان کمال الدین مسعود خجندی، بتصحیح و
اهتمام عزیز دولت آبادی از انتشارات کتابفروشی تهران
۱۳۳۷ خ- مشترک ۷: ۴۷۹ و مشترک ۹: ۲۲۳. }
* 158. نستعلیق شکسته آمیز، قرن ۱۴ هـ، ۲۲ گ.

■ دیوان مغربی

از محمد شیرین مغربی (م ۸۰۹ هـ / ۷-۱۴۰۶ م).

آغاز: خورشید رخت چو گشت پیدا

ذرات دو کون شد هویدا

{ ن. ک: موزه: ۵۳۱- مشترک ۷: ۴۸۰- آذر: ۳۷۵-
فرهنگ سخنوران: ۵۵۶. }

* 168. نستعلیق خوش (میر سید علی) یوم یکشنبه، ۱۳

شعبان ۱۲۶۱ هـ، در دارالسلطنت کابل، بدنبال بیسرنامه عطار
گ ۱۱-۱۰۲.

■ دیوان نعیمی

از سید فضل الله نعیمی (م ۷۹۶ هـ / ۱۳۹۴ م). دارای

غزلیات به ترتیب ردیف، ازوست:

زین نازکک ندیمی وز نرمی حلیمی
آخر رسد نعیمی کارت بجای نازک

گفتمش ای نگار من بهر تو چیست کار من
گفت نعیمی زار من شعر حسن حسن حسن

همه انعام تو شد ورنه نعیمی بکجاست
که شود مرغ خوش الحان تو سبحان الله

آغاز: صبا وقت صبوحی خوش صلا در داد مستان را
دهی صبح از لب ساقی .....
زبوی دفتری گل در چمن خوش نغمه داودی
ز شوق از دل بر آرد عندلیب .....
{ ن. ک: فرهنگ سخنوران: ۶۱۳ - مشترک ۷: ۴۷۵
(ذکر فضل الله نعیمی) }

* 145. نستعلیق، قرن ۱۳ - ۱۴ هـ، ۱۶۴ گ.

■ دیوان وصفی

از سراینده ای با تخلص "وصفی". در فرهنگ
سخنوران: ۹۴۶ هفت تن با این تخلص یاد شده است.
دارای غزلیات به ترتیب ردیف، ترجیع بند، واسوخت،
تعریف سراپای معشوق، حکایات، تاریخ وفات اشرف خان:
(تا که آمدند از هاتف غیب - شد سوی باغ خلد اشرف خان =
۱۲۳۲ هـ)، مخمس، رباعیات، و جز آنها. ازوست:

رسید جان بلب و صفي حزين از غم
فغان اگر تونيای بجان سپاري ما

از آن روزي که دیده آهوي چشمي ترا و صفي
گرفته پيش اي شوخ پري روراه صحرا را

وصفي ز غمش جان دادي اي همنفسان او
آريد سر خاکش يکروز فلاني را

* 192. نستعلیق خوش خفي، عنوان و تخلص بخط
سرخ، قرن ۱۳هـ، آغاز افتاده: گلزار هشت روضه خلد برين
بود. در پيش گلشن کرمت ... گياه، ناقص الآخر از رباعيات،
۱۳گ.

- رساله الاسرار قانون في الطب (طب، نثر)
مترجم مولوي حکيم امام الدين معالج خاندان شاهي
(يادداشتي تازه روي نسخه) مشتمل بر ده "مقاله".
۱. در تدبير امور طبيعت مشتمل بر پنج فصل.
  ۲. در تشریح، مشتمل بر دو فصل.
  ۳. در احوال بدن انسان و اسباب و علامات چگونگی
بدن در پنج فصل.
  ۴. در نبض و قاروره که عبارت است از بول، در شش
فصل.
  ۵. در تدبير تندرستان و علاج بیماران مشتمل بر چند
فصل.

۱۰. در قوای اشربه و اطعمه و کیفیت دوا در چهارده

فصل.

آغاز: این رساله مرتب گشت بر ده مقاله، مقاله اول در امور طبیعت باید دانست که طبیعت چیست؟ بعضی گفته اند که طبیعت قوتیست در بدن انسان که تدبیر بدن میباشد.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم. }

* 187. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها شنگرف، ۷۹ گ.

■ رساله دانستن بیماری های مردان و زنان

(طب، نثر)

از ناشناس. بدون دیباچه.

آغاز: بدانکه باب دانستن بیماری های مردان و زنان. چون کسی بیمار شده باشد.

* 162. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، شماره سوم در مجموعه،

گ ۲۸-۵۴

■ رسایل عرفانی

مجموعه ایست به شرح زیر.

۱. "اشعار فارسی" (گ ۱-۷) پس از ذکر چهار پیر و

چهارده خانواده

با ترجیع بند: که جز او نیست در سرای وجود

بحقیقت دگر کسی موجود

آغاز افتاده: آفتاب وجود کرد اشراق - نور او سر بسر

گرفت آفاق.

۲. "رساله در بیان سلسله خواجهگان" (گ ۸-۱۲).

از ناشناس که بخواهش جانی بیگ سلطانی نگاشت
است. ن. ک: آغاز

أغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان من صلصال كالفخار
... اما بعد سبب تصنيف این نسخه آن بود که محب و مخلص
درویشان جانی بیگ سلطانی ... در مجلس از سالک طریقت
... مقبول حضرت پادشاه ... استدعای بیان سلسله حضرت
خواجگان ... کرده اند.

۳. "رساله دوم در بیان سلسله" (گ ۱۲-۱۳)

أغاز: بدان ای طالب صادق که حضرت خواجگان علیه
الرحمة این چهار کلمه را بطریق اصلی و رکنی ساخته اند.

۴. "رساله وجودیه" (گ ۱۳-۲۰)

از خواجگی احمد کاسانی (م ۲۱ محرم ۹۴۹ هـ / ۱۵۳۴ م).
نگارنده آداب السالکین.

أغاز: الحمد لله ... قوله عليه السلام وجودك ذنب لا
يقاس عليه ذنب دیگر آنست که بنده را باید که ظاهر خود را
آراسته دارد.

{ ن. ک: مشترک ۳ : ۲۱۰۰ به فرق معمولی }.

۵. "آداب فقر، رساله" (گ ۲۰-۲۵)

از عبدالله انصاری؟

أغاز: سپاس بیحد و ستایش بیعدد خدای را که سینه
آدم را که گنجینه بی نهایت که آن داشت شریف خودش بود،
ساخت.

۶. "رساله عرفانی ناشناخته" (گ ۲۶-۳۴)

از کسی که نام خود و نام رساله در دیباجه و خاتمه
نیاورده است. نثر روان نامبوب با عنوانهای: قال داؤد علیه

السلام، بیت، قوله تعالى، قوله عليه السلام، قال النبي عليه السلام.

أغاز: الحمد لله الذي جعل آدم خليفة في الارض والصلوة والسلام علي رسوله محمد المبعوث البيان قال داود عليه السلام يا رب لم خلقت الحق قال الله تعالى كنت كنزاً ... هیچ چیز در دنیا نبود.

۷. "رسالة عرفاني" (گ ۳۵ - ۴۰)

از ناشناس، نثر روان. نامبوب.

أغاز: الحمد لله الذي غفر ذنوب آدم من الذنوب ... بدان اي طالب صادق که آدم را خلق کرد و به بهشت فرستاد و آدم هم جنس خود را طلب میکرد.

۸. "رسالة در مسایل بیعت، پیری مریدی" (گ ۴۱ - ۵۵)

از ابوالیس سمرقندی و ابوالحکم سمرقندی (دیباچه،

کذا)

در مسایل بیعت طریقت و غیره

أغاز: الحمد لله ... بدان اي درویش فقیر الحقیقیر ابوالیس سمرقندی و ابوالحکم سمرقندی (کذا) در کتاب کشف الاسرار آورده است که در تفسیر ... و در تفسیر قاضی حسین و در مشکوة.

۹. "حقیقت چهار پیر و چهارده خانواده فقر" (گ ۵۶ -

۵۸)

از ناشناس. حقیقت چهار پیر و چهارده خانواده فقر باید دانست که چهار خلیفه ایشان را چهار پیر گویند و برحق اند.

* 207. نستعلیق، سید پیرجان، ۲۲ صفر ۱۲۷۹ هـ، ۵۸ گ.

پس ازین رساله فقیري است به نثر و انتخاب از کتاب عین الایمان در بیان شناخت اولیاء اللہ و سپس دو صفحہ در نظم بخط سید علی خواجہ محرزہ ۱۶ جمادی الاولی ۱۲۹۶ھ.

■ رقعات بیدل (انشاء، نثر)

از میرزا عبدالقادر بیدل. یاد او در ضمن دیوان بیدل گذشت. مجموعهٔ نامه های اوست نامبوب.

آغاز: عجز مراتب حمد و ثناء تسلیم بارگاہ صمدی کہ خامہ را در معرکہ آغاز ثنائیش از نقطہ سپر انداختن است.
{ن. ک: آذر: ۱۴۴ - مشترک ۵: ۲۹۴}.

* 64. نستعلیق، ۱۱ شوال ۱۲۵۵ھ، عنوانها شنگرف،

گ ۶۷.

■ روضة الصفا في سيرة الانبياء والملوك وال خلفا (تاریخ، نثر)

از سید محمد بن امیر برهان الدین خاوندشاه بن کمال الدین محمود بلخی، معروف به میرخواند (۸۳۷ - ۹۰۳ھ / ۱۴۲۳ - ۱۴۹۸م). تاریخ عمومی از آغاز آفرینش تا روزگار نگارنده. در هفت جلد و یک خاتمه.

{ن. ک: موزه: ۷۳۰ - آذر: ۴۰۶ - مشترک ۱۰: ۹۸}.

* 31. نسخ خوش، قرن ۱۱ - ۱۲ھ، عنوانها شنگرف،

ناقص الطرفین. آغاز (افتاده): رسول علیه الصلوة والسلام در نظر ایشان آمد از یاقوت سرخ و آن حضرت در نماز یافتند. بامهر "العبد حسن علی ۱۱۱۶ھ" (گ ۸۹ الف) مهر دیگر "هو - سعادت ملوک" (گ ۱۲۴)، ۳۳۹ گ.

* 52. نستعليق، بفرمان دیوان بیگی ابن نور محمد میر
آخر باشی در بلده میمنه، ربیع الثانی ۱۲۷۱ هـ، ۱۹۰ گ. جلد
هفتم است.

■ روضة الواعظین (مواعظ، اخلاق، فلسفه عملی، نثر)

از معین مسکین فراهی (م ۹۰۷ هـ / ۲ - ۱۵۰۱ م)، در ۲۱
شوال ۱۰۵۰ هـ (خاتمه) نگاشته است. بنگرید به مشترک ۴ :
۲۳۵۳ در آنجا تاریخ نگارش ۸۶۲ هـ و از نسخه دیگر تاریخ
تالیف ۸۹۳ هـ گفته است. اما در خاتمه نسخه ما تاریخ نگارش
۱۰۵۱ هـ آمده است که شاید تاریخ کتابت بود که از آن این
نسخه نقل شده بود. چون قبل ازین تاریخ نگارنده این کتاب
فوت شده بود.

آغاز: ربنا اتنا من لدنک رحمه ... و بعد می گوید عبد
ضعیف مسکین ... معین المسکین ختم له ولجميع المسلمين
بالخير که این فقیر بی بضاعت باوجود عدم استطاعت.

{ ن. ک: مشترک ۱ : ۳ در باره نگارنده - موزه : ۱ -
مشترک ۴ : ۲۳۵۳ - گنج بخش ۲ : ۹۳۴ }.

* 17. نستعليق خوش، محمد اکرم، ۱۳۱۳ هـ، بفرمایش
ملکه عالیه افغانستان، گ ۱ - ۲۳۶، در مجموعه.

■ روضة الواعظین (اخلاق، نثر)

از ملا کلان سمرقندی واعظ. اسم کاملش در مشترک ۴ :
۲۳۵۵ سعدالدین بن دا ملا عبدالغفار آمده است. بخواهش
دوستان در دوازده "مجلس" بنام عبیدالله خان (عبدالله ازبک
۹۹۱ - ۱۰۰۶ هـ) نگاشته است.

آغاز: اما بعد زره حمد خدا و درود بر محمد مصطفی

(ص) چنین گویند بند گان و داعی مسلمانان تراب اقدام
 العلماء و خادم المساکین ... ملا کلان غفر الله لوالديه مدت
 مدید و عهد بعید در ملازمت استادان نام دار .
 { ن. ک: مشترک ۴ : ۲۳۵۵ " ذکرش " }
 * 188. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ هـ، ۲۷۸ ص.

■ زبدة التحقیقات فی سماع الاموات (عقاید، عربی)

از عبدالعلیم ملتانی. بتاريخ الحادی والعشرین من
 جمادی الاولی یوم الثلاثاء ۱۳۲۳ هـ. نگاشته است. (خاتمه).
 آغاز: اللهم اعني ما هو التحقيق في سماع الاموات و
 انت السميع العليم تيمنا بذكره الاعلي و الصلوة علي نبيه
 المصطفى ... بسمله ... اعلموا ايدكم الله سبحانه و اياي ان
 اقوله صلي الله عليه وسلم.
 * 109. نسخ، (عبدالعزيز، ۱۳۲۴ هـ) ص ۱۸ الف تا ۱۹ ب
 بر هامش.

■ ساده دل : حکایت خریدن سپاهی

■ ساقی نامه میرزا ابراهیم ادهم و
 قسمیات آن (منظومه)

آغاز: خدا یا بسر جوش خم است
 که دارد بلب کز می هر که هست

{ ن. ک: مشترک ۷ : ۹۳۵ " میرزا ابراهیم ادهم " - موزه :

{ ۳۲۷ }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ص ۱۶۲-۱۶۸ در متن و

هامش.

■ سبحة الابرار (منظومه)

از عبدالرحمان جامي. در سال ۸۷۷هـ / ۱۴۸۲م در يك مقدمه و چهل "عقده" سروده است.

آغاز: (مقدمه): المنة لله که بخون بگرفتيم

يك چند چو غنچه عاقبت بشگفتيم

آغاز: (نثر): ... سبحان الله اين گوهر هاست که در

نيسان.

{ ن. ک: آذر: ۲۶۴ - موزه: ۵۸۰ - مشترک ۷: ۵۵۰ }.

* 69. نستعلیق، ۱۲۸۰هـ، عنوانها شنگرف، مجدول، دو

راه شنگرف، ۱۰۳ گ.

■ سراپا: آئینه بدن نما (منظومه)

از مهري عرب بن ساعد جبل عاملي، مداح شاه سليمان صفوي (۱۰۷۷-۱۱۰۵هـ)، متخلص به "سید" و "مهري". در نسخه نام کتاب "سراپاي مهري عرب در تعريف قد معشوق" آمده است.

آغاز: اي بت چابک شیرين حرکات

جلوه موج تو چون آبحيات

{ ن. ک: آذر: ۲۶۵ - موزه: ۵۸۲ - مشترک ۸: ۹۶۴ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ص ۱۱۹-۱۲۴ در متن و

هامش، و سپس "ذکر نامه شکايت اميز بجهت معشوق من کلام

نظامی "ص ۱۲۴-۱۲۷ در متن و هامش. آغازش: ای مهر
سپهر بیوفائی - پیمان شکن اینچنین چرائی.

■ سراپا (منظومه)

از ملا محمد توفیق کشمیری. زاده در سرینگر کشمیر
در ۱۱۰۸ هـ / ۱۶۹۶ م در ۸۹ سالگی در ۱۲۰۱ هـ / ۱۷۸۶ م در گذشته
است.

آغاز: آفرین باد برین صانع بیچون چرا
که سراپای تو آراست بدین ناز و ادا
{ ن. ک: مشترک ۸: ۱۱۷۹ - موزه: ۵۸۱ - آذر: ۲۶۴ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۳۱ هـ، در مجموعه ص ۱۲۷-۱۳۱،
در متن و حاشیه پس ازین غزلیات، ص ۱۳۱-۱۳۲، و سپس ص
۱۳۲-۱۳۸ ترجیع بند سعدی با سرینرها:

ای سرو بلند قامت درست
وه وه که شمایلت چه نکوست
{ ن. ک: مشترک ۹: ۱۷۳۷ "سراغازها" }.

بعد ازین در همین مجموعه "ترجیع بند میان نورالعین
واقف لاهوری" ص ۱۳۸-۱۴۵.

آغاز: ای زلف تو عنبرین کمندی
در عهد تو هر دلی به بندی

■ سلسله خواجهگان، رساله در بیان ....

رک: زیر عنوان "رسایل عرفانی".

■ سلسلہ الذهب (منظومہ)

از جامی. در وزن "هفت پیکر" نظامی گنجوی، بنام سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۷۳-۹۱۱ھ / ۱۴۶۸-۱۵۰۵م) در سه دفتر در سال ۸۷۶ھ / ۲-۱۴۷۱م به شیوہ حکایت و تمثیل سرودہ است. در پیرامون ۷۲۰۰ بیت.

آغاز: لله الحمد قبل كل كلام

بصفات الجلال والاکرام

{ ن. ک: مشترک ۷: ۵۲۸- موزه ۵۸۵- آذر: ۲۶۶ }.

* 18. نستعلیق، عبدالرحمان، قرن ۱۲ھ، عنوانها

شنگرف، جدول، ۱۸۸ گ.

■ سلک گهر: نصاب تجنیس اللغات

■ سوز و گداز (منظومہ)

از ملا محمد رضا نوعی شیرازی (۹۷۰-۱۰۱۹ھ / ۱۵۶۲-۱۶۱۰م) مثنوی عشقی است در برابر خسرو و شیرین.

آغاز: الہی خندہ ام را نالکی دہ

سر شکم را جگر پر کالکی دہ

{ ن. ک: آذر: ۲۶۹- موزه: ۵۸۶- مشترک ۷: ۷۷۹ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ص ۸۷-۹۹ در متن و

هامش.

■ سیف الملوک و بدیع الجمال (داستان، نثر)

از ناشناس. داستان عشقبازی سیف الملوک و بدیع

الجمال. برخی از نام داستانی: پادشاه، سرانندیپ، بدیع الجمال، مصر، ملکزاده پسر شاه مصر، پسر پادشاه قلم، دختر ملک سرانندیپ، ملک شهبال، ملک خاتون، سیف الملوک، صالح بن حمید، دختر پادشاه یمن جهان آراء، سلطان بخت غلام عاصم پادشاه.

آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت میکنند که در زمان حضرت سلیمان (ع) پادشاهی بود عاصم بن صفوان و خداوند عالم جل شانہ هر چیز که در دنیا آفریده بود پادشاه عاصم را از آن منصب داده بود، بغیر از فرزند که نداشت.

{ ن. ک: مشترک ۶: ۱۱۶۱ در آنجا در باره این کتاب بتفصیل سخن رفته است. آذر: ۲۱۹- موزه: ۶۷۹- گنج بخش ۳: ۱۳۶۶. }

* 177. نستعلیق شکسته آمیز، قرن ۱۲هـ، عنوانها قرمز، جدول، ناقص الآخر، ۹۰ گ.

■ شرح اربعین (حدیث، عربی)

* 162. نستعلیق و نسخ، قرن ۲۱هـ، شماره یکم در مجموعه گ ۱-۲۶، آغاز افتاده از حدیث دوم.

■ شرح الفیه ابن مالک (دستور زبان، نثر)

متن از ابن مالک، جمال الدین ابو عبدالله محمد بن عبدالله (م ۶۷۲هـ / ۱۲۷۳م) در نحو زبان عربی هزار بیت. شرح از قزوینی (محمد مقیم بن حاجی صفی قزوینی).
آغاز: بسم الله... جار مجرور بسم متعلق است به

محذوف با تعین لیکن خلاف در مقدر است که آن اسم است.
{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۰۸۸ }.

* 16. نستعلیق شکسته آمیز، فیض احمد ولد شیخ
محمد بن شیر محمد در شهر رامپور، ۱۲۴۲ھ، با مهر کاتب
"فیض احمد ۱۲۴۲ھ"، ۲۰۶ گ. آغاز برابر نمونه.
* 117. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، عنوانها شنگرف، آغاز
افتاده: من کسر او باد کذا مکف را، ان کان ما یکف بعد متصل
او بعد حرف او بحرفین.

■ شرح بدایة النہایہ: نور ساطع (فقہ، اثنا عشریہ)
متن بدایة النہایہ از محمد بن الحسن الحر العاملی (م
۱۱۰۴ھ / ۱۶۹۲م)، شرح از مراد کشمیری (دیباچہ).
آغاز: ابتدا می کنم بنام خدای رحمت کننده در دنیا
مؤمنان را و کافران را و در آخرت مؤمنان و بس الحمد لله ...
جميع حمدها مخصوص خداست که تربیت کننده عالمهاست ...
و بعد چنین گوید فقیر حقیر قلیل البضاعت و کثیر التقصیر
مراد کشمیری این شرحیست بر بدایة الهدایہ.
{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۱۹۰ }.

* 151. نسخ خوش، اوائل ذیقعد ۱۰۹۱ھ، عنوانها
شنگرف، جدول، با مهر "شیر محمد ۱۲۴۷ھ" (خاتمه) و مهر
"میر محمد کاظم رضوی" (ص. ع). ۱۱۵ گ.

■ شرح بیست باب در معرفت تقویم
(نجوم، فلکیات، نثر)

متن از مولانا نظام الدین عبدالعلی بیرجندی که این کتاب در تقویم، در بیست باب، در ۸۸۳ هـ / ۹ - ۱۴۷۸ م به انجام رسانده است.

شرح از مظفر منجم گنابادی بن محمد قاسم در سال ۱۰۰۵ هـ (= استکمل الکتاب) نگاشته است.

آغاز: حمد و ثنای بی ریب دریا قدیری را سزا است که کلک صنعت او و اوراق افلاک را بر مقتضای انا ربنا السماء الدنيا بزینة الكواكب بارقام ثوابت و سیار مرقوم و مصور ساخت.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۲۴۸ - موزه: ۴۳ }.

* 183. نستعلیق، علی نقی ابن ابی محمد الاسترآبادی با مهر او، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوان و نشان هاشنگرف، ۱۲۶ گ.

■ شرح سکندر نامه: شرح شرفنامه نظامی

متن از نظامی گنجوی.

شرح از خیر الدین محمود خوشحال (دیباچه)

آغاز: حمد دارایی که بسکندر شوکتان کشور سخندان را که در مرز بوم خطه روم سخن سخنی سکه سخنوری چون نقش بر موم زده.

{ ن. ک: مشترک ۷: ۱۴۹ }.

* 66. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، بر متن خط کشیده، ۱۰۱ گ.

■ شرح عقاید (عقاید، نثر)

آغاز: (از دیباچه افتاده) اهل سنه و جماعه مشتمل بر

فواید شریفه و معانی لطیفه و توضیح کلام و مبین مرام.

* 76. نستعلیق، محمد ضیاء در کابل در بادشاهی
محمود شاه، غره شهر صفر المظفر ۱۲۲۵ هـ، ۲۴۴ ص.

■ شرح عقاید نسفیه : ارشاد المؤمنین

■ شرح علاج الامراض : جامع الفوائد

■ شرح فتوح الغیب : مفتاح الفتوح

■ شرح قصیده آمالی : عقاید الاسلام (عقاید، نثر)
متن از امام سراج الدین علی بن عثمان اوشی فراغانی
حنفی (م ۷۵ هـ / ۱۱۷۹ م). شرح از محمد اویسی. نام کتاب در
کلفون و عنوان "عقاید الاسلام" نوشته شده است.

آغاز: (متن) يقول العبد في بدء الامالي

لتوحيد بنظم كاللالي

آغاز (شرح): بدء آغاز کردن را گویند و امالی جمع
املاء است و آن بیان کردن را گویند و مراد از آن توحید علم
توحید است و علم ایمان را نیز گویند و لالی جمع لؤلؤ است
و آن جواهر را گویند. یعنی میگوید این بنده که مصنف این
کتابیست محمد اویسی.

{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۶۹۳ }

* 138. نستعلیق، شمس الدین ولد ملا عبدالرحمان ولد

ملا محمد ولد ملا ولي ولد ملا علي ولد ملا محبت، ۲۵ جمادي
الآخري ۱۲۹۷ھ، يوم پنجشنبه، ۲۸ گ. در آخر این نسخه بخامه
همین کاتب "اسامي دوازده امام" و "اسناد مناجات جنید
بغدادی" آمده است در ۴ گ.

■ شرح قصیده برده

متن از بوصیری (م ۶۹۴ھ / ۱۲۹۵م)

شرح از ابوالفتح صدر الملت والدين البهباني. در تاسع
عشر من ذيقعد ۸۱۳ھ نگاشته است. (دیباچه).

آغاز: قوله امن تذكر جيران بني سلم .. اللغة التذکر
یاد آوردن الجار همسایه الجيران جماعة ذو خداوند السلم.

{ در منابع در دسترس نام نگارنده این شرح را نیافتم.
برای بوصیری بنگرید: کشف الظنون ۲ : ۱۳۳۱. }

* 161. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوان و نشان ها

شنگرف، ۳۶ گ.

■ شرح قصیده برده

متن از بوصیری (م ۶۹۴ھ / ۱۲۹۵م). شرح از ناشناس.

مع دیباچه منثور فارسی در خواص قصیده برده.

آغاز: الحمد لله الذي ناصر العباد بقدرت و جلاله
القادر الحمود في كل فعاله الرازق من خزائن نعمه و نواله ...
اما بعد بدانکه نصرک الله تعالی که قصیده برده مشتمل بر
صد و شصت بیت ... (متن) : امن تذكر ... (شرح) : ایا از یاد
کردن همسائیگان که ساکن اندر ذی سلم. ای زیاد محبت
یارانت اندر ذی سلم.

{ ن. ک: مشترک ۸ : ۱۴۹۵ شماره ۲۰۷۷ باهمین سر

آغاز.}

* 43. نستعلیق خوش، ملا فیض محمد بار کزائی ساکن
توابع بلده قندهار، ۱۲۷۶ هـ، محشی با ترجمه پشتو و دو
ترجمه فارسی بین السطور، ۳۱ گ.

■ شرح کافیه (دستور زبان، نثر)

متن "کافیه" از جمال الدین ابو عمر عثمان بن عمر
نحوی مالکی المعروف به ابن حاجب (۵۷۰ - ۶۴۶ هـ / ۱۱۷ -
۱۲۴۹ م) گزارش از ناشناس.

{ ن. ک: مشترک ۱۳ : ۲۵۴۴ "ابن حاجب" }.

* 185. نسخ، قرن ۱۱ هـ، آغاز افتاده: وضع باشد
دلالت باشد پس بعد از ذکر وضع احتیاج بذکر دلالت نباشد.
عنوان ها شنگرف، ۸۳ گ.

■ شرح مثنوی معنوی

متن از جلال الدین مولوی بلخی، شرح از سید میر.
روزگارش بدست نیامده است.

آغاز: الحمد لله ... اما بعد این ما کریرست برموارد
مثنوی که از قلم داعی رقم می یابد بانصاف تلقی باید نمود ...
بشنو از نی ... ترغیب باستماع آواز نی از جهت آنست که
سبب به نهج حال گردد.

{ در منابع در دسترس این شرح مثنوی را نیافتیم. }

* 63. نستعلیق خفی خوش، شیر محمد و جان محمد،
۱۶ ذی قعد ۱۰۸۹ هـ، روز آدینه، هر شش دفتر، جدول،

کمندبندی، ۲۹۸ گ.

■ شرح مختصر وقایه (فقه، نثر)

متن عربی بنام "وقایة الروایه فی مسایل الهدایه" از محمود بن صدر الشریعة الاول عبیدالله حنفی (۶۷۳ھ / ۱۲۷۴م) عبدالله بن مسعود بن تاج الشریعة (زنده در ۷۴۷ھ / ۱۳۴۶م) آن را بنام "النقایه" مختصر کرده است.

شرح از محمد صلاح الدین بن بدرالدین محمد الحزدوانی. بروزگار عبیدالله بهادر از بک به سال ۹۳۷ھ / ۳۱- ۱۵۳۰م در شهر هرات به انجام رسانده است.

آغاز: الحمد لله... در حدیث صحیح وارد شده است که یک مرد فقیه بر شیطان اشد است از هزار عابد دیگر. مسئله علمی فاضلتر است از هزار نماز جنازه و هزار حج نافله و هزار عیادت مریض... و علم فقه بهترین علوم دین است و کتاب مختصر وقایه از بهترین کتاب این فن که مسائله معتبره این فن جامع است.

{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۳۱۹ "وقایه: مختصر الوقایه (شرح) "- موزه: ۸۶۱ }.

* 209. نستعلیق، عسور ابن مستی علی، ۲۳ جمادی الآخر ۹۸۳ھ، ۱۹۸ گ.

■ شرح نصاب الصبیان (فرهنگ، نثر)

متن منظوم از ابو نصر فراهی (م ۶۴۰ھ / ۱۲۴۲-۳م). شرح از محمد بن فصیح بن محمد المدعوبه کریم الدشتیاضی.

آغاز: حمد و ثنای نامحدود و شکر و سپاس نامحدود
حضرت علیم معبود و کریم واجب الوجودی را که نصاب
صبیان انسان را تاج علم الاسماء بر سر نهاده.

{ ن. ک: همدرد: ۸۹ - گنج بخش ۳: ۱۰۷۰ - موزه: ۳۴۸ }

* 79. نستعلیق به دو خامه، عبدالله، ۱۲۸۹ هـ، عنوان
و نشان هاشنگرف، ۱۴۶ گ. پس ازین "لغات مثلثه" است که
زیر عنوان "نظم مثلث" در همین فهرست معرفی شده است.

■ شرفنامه: اسکندرنامه

■ شمس العارفین (عرفان، نثر)

- از حضرت سلطان باهو (۱۰۳۹ - ۱۱۰۲ هـ / ۱۶۳۰ - ۱۶۹۱ م).
از کتابهایش: کلید توحید، قرب دیدار، مجموعه الفضل،
عقل بیدار، انتخاب کرده شده است. در هفت "باب".
۱. در فضیلت خواندن این کتاب و عمل کردن بر آن.
  ۲. در بیان شروع کردن ذکر و فکر و ترتیب تصور و
مشق وجودیه ...
  ۳. در بیان مراقبه و مکاشفه و احوالات آن.
  ۴. در فنا فی الشیخ .
  ۵. شرف ملازم شدن در مجلس محمدی صلی الله علیه
وسلم و فضیلت آن.
  ۶. در ترتیب خواندن دعوت بر اهل قبور ...
  ۷. در متفرقات .

آغاز: الحمد لله الذي نور قلوب العارفين بالهدايه و
العرفان .. بعده شروع مي كنم بعون الله تعالى اين رساله

انتخاب کرده شد از ...

{ ن. ک: موزه: ۲۳۷ - مشترک ۳: ۱۶۶۸ }.

* 21. نستعلیق خوش، امیر حیدر، ۲۸ محرم الحرام

۱۲۰۱ هـ، ۲۲ گ.

■ الصبر والمصابرة، رساله

از عبدالعلیم ملتانی. همان که رساله "زبدة التحقیقات فی سماع الاموات" (عربی) را در ۱۳۲۳ هـ / ۱۹۰۵ م نگاشته است. (ن. ک در همین فهرست).

آغاز: بعد از حمد و صلوة و سلام مر اهل دین و کیاست و صاحبان علم و دیانت و فراست را معلوم باد.

{ در منابع در دسترس نامی ازین کتاب نیافتم }.

* 109. نستعلیق، (عبدالعزیز، ۱۳۲۴ هـ) ص ۲۲ الف تا

۲۳ الف بر حاشیه.

■ صد پند لقمان (اخلاق، نظم)

مولانا اهلی (شیرازی؟) عنوان نسخه چنین نوشته شده است "صد پند لقمان که مولانا اهلی نظم کرده اند. در خاتمه میسر آید: "سال هجرت هشتصد هشتاد و هشت. رفته است اندک که این منظوم گشت".

آغاز: حمد بی حد کردگار پاک را

آنکه ره بنمود در و ادراک را

{ ن. ک: مشترک ۹: ۴۸۱. این منظومه را نشان داده

است. در نسخه ما نام سراینده "اهلی" آمده است. اهلی شیرازی؟ }

* 107. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ۶ گ، شماره ۳ در

■ صرف زبان عربي (دستور زبان، نثر)

از کسی که نام خود را در دیباجه نیاورده است. بنگرید به: گنج بخش ۳: ۱۱۰۲ نسخه های صرف زبان عربي را آورده است که نام نگارنده شناخته نشد. در آنجا شماره: ۲۲۹۵ را به بینید که آغازش به آغاز نسخه های زیر مطابقت دارد.

آغاز: بدانکه فعل صحیح ثلاثی را شش باب است.

{ن.ک: گنج بخش ۳: ۱۱۰۲}.

* 22. نستعلیق معمولی، لاله اخوندزاده در مدرسه خود بوقت چاشت روز پنجشنبه، ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۱۶ هـ، ۴۰ گ.

* 152. نستعلیق، لاله اخوندزاده برای خواندن محمدی، ۲۳ رجب ۱۲۱۷ هـ، بروز جمعه، در مدرسه خود، پس از صرف میرگ ۲۷-۲۹.

* 81. نسخ، عبیدالله اخوندزاده ولد ملا انکو اخند برای پاس خاطر ملا عبیدالله اخند صاحب پیشوای وقت، ۹ رمضان ۱۲۴۲ هـ، ۴۶ گ.

■ صرف میر (دستور زبان، نثر)

از میر سید شریف گرگانی (۷۴۰-۸۱۶ هـ / ۱۳۴۰-۱۴۱۳ م). دستور صرف زبان عربي است برای مبتدیان، چند بار چاپ شده است. و در شبه قاره از کتابهای درسی بوده است.

أغاز: بدانکه ایدک الله في الدارين كلمات لغت عرب
بر سه قسم است.

{ ن. ک: موزه: ۳۶۲ - گنج بخش ۳: ۱۱۰۷ }.

* 152. نستعلیق، لاله اخوندزاده برای خواندن
محمدی، ۲۳ رجب ۱۲۱۷ هـ، بروز جمعہ، در مدرسہ خادم
الفقراء اخوندزاده کہ مدرسہ خودش بوده. گ. ۱-۲۷، پس
ازین صرف زبان عربی ست کہ پیش ازین در همین فهرست
گذشت.

■ صرف هوائی (دستور زبان، نثر)

گویا از مولانا صالح ندایی بخارایی (م ۱۱۰۱ هـ / ۳ -
۱۶۰۲ م) از کتابهای درسی شبہ قاره است. در سال ۱۲۷۱ هـ / ۵
- ۱۸۵۴ م چاپ شده است.

أغاز: بدان اسعدک الله تعالی في الدارين که کلمات
لغت عرب بر سه قسم است و اسم است و فعل است و صرف
است.

{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۱۱۰ }.

* 140. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ۲۲ گ.

■ صفت ایمان و احکام الصلوة (فقه، نثر)

از ناشناس، عقاید و احکام اسلام از دیدگاه اهل تسنن.
با سربندهای: اگر پرسند. اگر پرسند.

أغاز: الحمد لله ... حمد متوافر و ثنا متکثر مر حضرت
بی نیازی را که انعام او عام است ... سوال اگر ترا پرسند که
تو مسلمانی؟ جواب بگو الحمد لله.

{ ن. ک: گنج بخش ۴ : ۲۱۸۳ }.

* 107. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوان ها شنگرف، شماره

یکم در مجموعه، گ ۱-۱۸.

■ صلوة مسعودي (فقه، نثر)

از زاهد ابو مسعود ابن محمد بن يوسف سمرقندي
(ديباجه) از فقهاي احناف، قرن ۷ هـ / ۱۳ م است. در مسایل
نماز در دو جلد نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذي اعز العلم والعلماء و اذل الجهل
والجهلاء ... اما بعد گوید که جمع کننده این مسایل شیخ فقیه
زاهد ابو مسعود.

{ ن. ک: آذر: ۴۵۷ - موزه: ۸۳۴ - آذر: ۴۵۷ }.

* 1. نستعلیق، الله يار ابن خديار در قرية السلطانية،
يوم الاثنين، آخر صفر ۱۲۵۲ هـ، عنوانها شنگرف، مجدول،
محشي، با مهر "خليفة ملا محمد شريف...". ۴۵۸ گ. جلد اول
است.

* 119. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ناقص الآخر از باب ۴۸
در میان غسل میت. آغاز: الحمد لله الذي وعد الجنة للمطيعين
بكرمه و منه و فتح باب، جلد دوم است، ۵۱۰ ص.

■ ضابطه خلاصة الحساب (رياضي، نثر)

نام نگارنده شاید در ديباجه بود که نسخه حاضر بدون
ديباجه است. ن. ک: آغاز.

آغاز: بدانکه مراتب اعداد هر چند که هستند لكن
اصول ايشان سه مرتبه مي باشد همچون احاد و عشرات و

مأت. و احاد از یکتانه، عشرات از ده تا نود، که مسما به عقود
میباشند.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۹۵ " خلاصة الحساب " از شیخ
بهائی و همانجا شروع آن، اما بعنوان " ضابطه خلاصة
الحساب " هیچک در منابع در دسترس نیافتیم. }

* 181. نستعلیق طلبگی، باز محمد قوم سیّد، قرن
۱۴هـ، ۴۹ ص.

■ طب اکبر (طب، نثر)

از حکیم محمد اکبر ارزانی (م ۱۱۳۰هـ / ۱۷۱۸م) بن میر
حاجی محمد مقیم قادری. در سال ۱۱۱۲هـ / ۱۷۰۰م در دو جلد
نگاشته است.

آغاز: صحیح ترین کلامی که مشام ناطقه دانش آئین
را.

{ ن. ک: همدرد: ۳۷ - موزه: ۱.۱ - مشترک ۱: ۶۱۷ - گنج
بخش ۱: ۳.۲. }

* 15. نسخ، قرن ۱۲هـ، عنوان و نشان ها شنگرف، یک
برگ از خاتمه افتاده، ۳.۶ گ. آغاز برابر نمونه.

* 4. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها شنگرف، آغاز
افتاده: انسان است که مصداق مصدوقه که لقد کرمانا بنی آدم
است آگاهی حاصل نمود. ۴۱۵ گ.

* 20. نستعلیق، ملا جان محمد اخندزاده دولت شاهی،
یوم الخمیس، سابع شهر جمادی الثانی ۱۲۰۵هـ، عنوانها
شنگرف، ۴۷۴ گ.

■ طب یوسفی : جامع الفوائد

■ طوطی نامه (داستان، نثر)

از ضیاءالدین نخشبی. (م ۷۵۱هـ / ۱۳۵۰م)، در سال ۷۳۰هـ / ۱۳۲۹-۳۰م نگاشته است.

آغاز: مناجات بحضرت رازق را النعات فی غشه.
{ ن. ک: همدرد: ۱۱۵ - آذر: ۲۲۰ - مشترک ۶: ۹۵۱ - گنج
بخش ۳: ۱۳۷۴ }.

* 62. نستعلیق، ۱۲۱۲هـ، ۲۴۵ گ.

* 148. نستعلیق، نام کاتب محو شده، ۱۲۱۲هـ، نسخه

کامل. از آخر کناره برگ ها بریده شده. آغاز برابر نمونه.

* 171. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ناقص الآخر، ورق اول

این نسخه از کتاب دیگر مجهول الاسم چسپیده شده است.

آغاز از ان برگ چنین است: حمد و سپاس مر فتاحی را که

فاتحه کتاب او مفتاح القال خزائن غیب است، آغاز نسخه

(افتاده): نیست و خارج از شائع نه مرا خرد باید، ناقص

الآخر، ۱۳۲ گ.

■ ظفر نامه (اخلاق، نثر)

منسوب به بزرگمهر که گویا به زبان پهلوی بوده و ابن

سینا به فارسی در آورده است. سوال از بزرگمهر و جواب

از ارسطاطالیس.

آغاز: الحمد لله ... بدانکه آورده که روزی نوشیروان

عادل بزرگمهر را که وزیر او بود طلب کرد، فرمود که برای

من کتابی بساز.

{ ن. ک: موزه: ۳۰۹ - گنج بخش ۲: ۹۴۵ }.

* 107. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، شماره ۴ در مجموعه،

عنوانها شنگرف، ۶ گ.

■ عجاله نافعہ (طب، نثر)

از حکیم محمد شریف خان (م ۱۲۲۲ هـ / ۱۸۰۷ م) ابن
حازق الملک حکیم محمد اکمل خان ابن حکیم محمد واصل
خان.

أغاز: الحمد لله الذي يطمعني و يسقني و اذا مرضت
فهو يشفين ... اما بعد ميگويد بجهل ناداني خود محمد شريف
خان.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۴۰۸ ذکر آثارش و ازان میان این
اثر }.

* 5. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف، یک برگ
از انجام افتاده، ۱۵۹ گ.

■ عقاید (عقاید، نثر)

نام کتاب و نگارنده در نسخه نیامده است.
مشمول بر نه "باب".

۱. در بیان احکام ایمان آوردن که چگونه است و
چگونه تصدیق باید داشت.

۲. در بیان احکام ایمان آوردن به خدا.

۳. در بیان احکام ایمان آوردن به فرشتگان.

۴. در بیان احکام ایمان آوردن به کتابهای او.
۵. در بیان احکام ایمان آوردن به پیغمبران او.
۶. در بیان احکام ایمان آوردن به قیامت.
۷. در بیان احکام ایمان آوردن به زنده شدن.
۸. در بیان احکام ایمان آوردن به تقدیر الهی.
۹. در بیان احکام ایمان آوردن خواندن پیغمبر (ص) و خلفاء.

آغاز: بنام پادشاه عالم پروردگار بنی آدم آن جمله کتابهای که فرستاده است بر پیغمبران صلوات الله علیهم السلام. اما چهار کتاب را برگزیده.

* 102. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، عنوانها سرخ، انجام افتاده، ش ۳ در مجموعه، گ ۵۲-۷۹، بامهر "عطاء محمد".

■ عقاید الاسلام: شرح قصیده آمالی

■ عقل و سلطنت: حسن و دل

■ عقل و عشق: حسن و دل

■ عوامل النحو: ترکیب شرح آیه عامل (نحو، نثر)
متن از عبدالقاهر بن عبدالرحمان الجرجانی (م ۴۷۱ یا ۴۷۴هـ / ۱۰۷۸ یا ۱۰۸۱م)، شرح از ناشناس.

آغاز: العوامل فی النحو علی ما الفه الشیخ الامام الفاضل عبدالقاهر... العوامل موصوف است. مبتدا فی از جمله حروف جاره است.

{ ن. ک: گنج بخش ۲: ۱۱۲۸ تا ۱۱۲۹ چند شرح از

عوامل، اما نسخه ما از ان ها نیست }.
* 58. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ۲۸گ.

■ غرة الكمال : دیوان خسرو دهلوی

■ غیاث اللغات (فرهنگ، نثر)

از محمد غیاث الدین بن جلال الدین بن شرف الدین
مصطفی آبادی (رامپوری) در سال ۱۲۴۲هـ / ۲۷ - ۱۸۲۶م.
نگاشته است.

فرهنگ الفاظ و اصطلاحات عربی و فارسی و ترکی به
فارسی است. چند باب چاپ شده است. نسخه حاضر فقط در
ترجمه واژه "فصلی" می باشد. غیاث اللغات چاپ ایران را
بنگرید که در آنجا ترجمه این واژه "فصلی" از بین رفته
است.

آغاز: فصلی. بعد از حمد صلوة میگوید. محمد غیاث
الدین مؤلف کتاب غیاث اللغات که آنچه حقیقت تاریخیات از
آئین اکبری و رساله قاضی نجم الدین خان و دیگر رسایل و
تقاویم ... و تعریف تاریخ چنین کرده اند.
{ ن. ک: موزه: ۳۳۲ }.

* 176. نستعلیق، (سید علی خواجه، ۱۳۰۲هـ) بارساله
معراج العروض، گ ۱ - ۱۱.

■ فرائض شرح سراجی : میراث (میراث، فقه،
پنجابی، منظوم)
از عبدالله لاهوری. (ز - ۱۶۶۴م)

در علم میراث بزبان پنجابی کتابی بعنوان "باران انواع" سروده است. نسخه حاضر بخشی از آن است.

آغاز: اللہ اکبر ہمیشہ اوڑک ناہی کجھ
اللہ بعد درود محمد کهن شمار نہ کجھ
وت درود اولاد رسول دی مایوهر اصحاب
وت هر استاد هر هر مؤمن خالق بخش حساب

.....

عبدالله سائل یارب خالق ایه کر تم کتاب
جو اس پڑھی رب رکھس عذابون ویکھی نہ عذاب
{ ن. ک: ششماہی "کھوج" قلمی نسخہ نمبر شمارہ ۸
۹۔ از انتشارات شعبہ پنجابی، پنجاب یونیورسٹی، لاہور،
۱۹۸۲ م }.

* 136. نستعلیق، بر حاشیہ آن، ص ۶-۱۹.

■ فرائض، رسالہ در علم: میراث (فقہ، میراث، منظوم)

از جلال الدین ابن احمد سلجوقی (دیباچہ) در روز
جمعہ نیمہ جمادی الاول ۱۲۳۳ھ / ۱۹۱۴م سروده است:

گشت این نسخہ یوم جمعہ درست
نیمہ رفت از جماد نخست
باز از ہجرت رسول ودود
سی و سه با ہزار سیصد بود
یا محمد ز لطف خویش ببین
یک نظر جانب جلال الدین

با عنوانہای: فصل در موانع ارث. باب در معرفت

سهامهای مقدره و اصحاب آن، در بیان احوال اب، در بیان اولاد ام، حال زوج، حال زنان، در بیان احوال بنات صلب، احوال بنات ابن، مسئله التشبیب، احوال اخوات لاب و ام، احوال اخوات لاب، احوال ام، احوال جدات، در بیان عصبیات و جز آنها.

آغاز: بعد حمد خدا و نعت رسول

مدح اصحاب پاک، آل بتول

باز گوید بفضل رب مبین

بندهٔ پر گنه جلال الدین

کمتر از کم کمینهٔ مخلوق

ابن احمد نتیجهٔ سلجوق

{ در منابع در دسترس نام این اثر و نگارنده نیافتیم }.

* 182. نستعلیق خوش، سلطان محمد، ۱۳۳۵ هـ، عنوان

ها قرمز، محشی، با یادداشتی کتاب دادن به ملا امین از قلم سراینده، ۶۱ گ.

■ فرائض نصیر (فقه، میراث، منظوم)

از ملا مخدوم نصیر، و تهذیب خواجه حافظ مولوی محمد عبیدالله ملتانی و این ابیات متعلقه جمله حواشی از مولوی محمد عبدالعلیم مسکین ملتانی، حسب فرمایش مولانا مولوی حافظ عبدالکریم خلف الرشید مؤلف ممدوح (صفحه عنوان) در آغاز نسخه ما عنوانش چنین آمده است "ابیات علم میراث مع ما يتعلق بها من الابحاث".

آغاز: بعد حمد حق تعالی پس صلوة وهم سلام

بر رسول پاک و آلش هم بر اصحابش تمام

بشنوید ای دوستان تفصیل اصحاب فروض
 بشنوید اول ولی تعداد القاب فروض
 انجام: کرد این تہذیب در ظن خودش ملا عبید
 اصغر و احقر بقدر وسع در دفع ملال
 یا الہی در جزائش عفو بنما زلتم
 یا خدا بخش این گناہم تو محبی للجمال
 { ن. ک: مشترک ۸: ۱۴۸۹ - ۱۵۳۵ "نظم فرائض:
 فرائض نصیر" - موزہ: ۸۴۰. }
 * 109. نستعلیق، عبدالعزیز، خلف الرشید مولوی
 سکندر متوطن بنون حال سکونتی ملتان بیرون دروازہ
 لوہاری، ۱۲۲۴ھ، ۲۸ص.

■ فرهنگ قرآن کریم

نام نگارندہ در نسخہ نیامدہ است، بدون دیباچہ، نثر
 روان، در لغات الفاظ قرآن کریم است بترتیب الفبائی، بر سر
 واژہ ہای قرآنی خط قرمز کشیدہ است و زیر آن حوالہ
 سورہ قرآن نوشتہ شدہ است. نیز بنگرید بہ آغاز.
 آغاز: بدان ایدک اللہ کہ ترجمان تعریف تر زفان و
 دروی سہ لغت است ترجمان و ترجمان و ترجمان، الترحمہ
 تفسیر کردن زبانی بزبان دیگر. العوذ والعیاذ واللوز واللیاز
 پناہ گرفتن بکسی با چیزی یا بجای اعوذ با اللہ، پناہ می گیرم
 ... باب الالف: آدم: پدر آدمیان آل و اہل خاندان و پس روان
 آل یس (یاسین) خاندان رسول، آیہ نشان آیات.
 * 191. نسخ خوش، محمد ابراہیم بن محمد رضا، ۲۸
 شوال المکرم ۱۱۳۲ھ، ۹۴ گ.

■ فصول اکبري (دستور زبان، نثر)

از علي اکبر جونپوري، در ۶۰۶ هـ / ۱۲۰۹ م نگاشته است (خاتمه) بنگريد به گنج بخش ۳ : ۱۱۲۰ در آنجا نسبت مكاني نگارنده "اله آبادي" آمده است. از كتابهاي درسي شبه قاره، كه شرح ها و حاشيه هاي از آن متداول بوده است نيز بنگريد به موزه: ۳۶۵ در آنجا سال مرگش ۱۰۹۱ هـ / ۱۶۸۰ م ياد شده است. و در خاتمه نسخه ما سال تأليف ۶۰۶ هـ نوشته شده است.

آغاز: الحمد لله ... بدان عملك الله تع (تعالی) كه كلمات عرب سه قسم بوده، فعل و اسم و حرف. فعل كلمه است مبني براي افهام.

{ ن. ك: گنج بخش ۳ : ۱۱۲۰ - موزه : ۳۶۵ }.

* 90. نسخ، محمد نسيم، قرن ۱۱ هـ، عنوانها شنگرف،

محشي، ۲۶ گ.

■ فقه ناشناخته

نسخه هاي زير يكي نيستند.

* 26. نستعليق، فولاد بن حاجي محمد شارحني (كذا)

بتاريخ غره محرم الحرام ۱۰۴۹ هـ، عنوانها شنگرف، مشتمل بر "فصل" ها. براي نشاني: فصل ۴: در بيان پوشيدن مردان و زنان، ۵- در شناختن قبله، ۶- در بيان فرضيت امام، ۷- در بيان نيت نماز، ۸- فضيلت تكبير اول، ۹- اوقات صلوة، ۱۰- بانگ نماز، ۶۸- در بيان نجاستها و پاك كردن تن و جامه. آغاز افتاده: و هميشه بود و هميشه باشد تا بود موصوف بود

صفات سزا و پاک است.

* 105. نستعلیق معمولی، قرن ۱۴-۱۳ھ، ناقص
طرفین، آغاز: از صفار نیز همان دهد مسئله در چهار با
ثانی برای کشت کار و بار. ۲۶۰گ.

■ قرابادین قادری (طب، نثر)

از حکیم محمد اکبر آرزانی. در ۱۱۲۶ھ / ۱۷۱۴م بنام
شیخ عبدالقادر جیلانی در ۲۲ "باب" نگاشته است. چند بار
چاپ شده است.

آغاز: ثنای که شایان جناب مستطاب حضرت الہی
تعالی است... اما بعد بر رای حذاقت پیرای طالبان حرف
تحقیق و حکیمان.

{ ن. ک: همدرد: ۴۵- آذر: ۴۰- موزه: ۱۱۰- مشترک ۱:

{ ۶۹۴.

* 106. نستعلیق، (نام کاتب بریده شده)، بروز
پنجشنبه، ۱۹ رمضان المبارک ۱۱۷۵ھ، در موضع جوکھی بالاء
دروازہ در زمان شاه جمجہ احمد شاه. عنوانها شنگرف،
۲۵۴گ.

■ قرآن مجید با ترجمه فارسی

مترجم نامعلوم

آغاز متن: الحمد لله رب العالمین ...

آغاز ترجمه (از آیت: اولئک علی ہدی من ربہم ...):

آن گروه بر راه راست از پروردگار ایشان و آن گروه ایشان

رستگاران بدرستی آنانکه کافر شدند یکسانست بریشان
آنکه بیم کنی ایشان را یا نکنی.

* 213. نسخ (عربیها) و نستعلیق (فارسیها)، خوش
زیبا، عبدالرحیم، صفحه اول و دوم منقش طلائی، جدول،
کمندبندی، در آغاز دو صفحه فهرست سورهای قرآنی،
ترجمه بین السطور بخط نستعلیق برنگ شنگرف. ۴۸۲ گ. ۱۱
س. ترقیمه این مصحف ملاحظه شود: تمت تمام شد کارم
نظام شد ترجمه مصحف روز پنجشنبه بتاریخ ۹۰۱ هـ کاتب
الفقیر حقیر عبدالرحیم غفرله ذنبه. هر که خواهد دعا طمع
دارم. زانکه من بنده گنهگارم. نوشتته بماند بخط غریب،
نصر من الله و فتح قریب.

برای این کاتب بنگرید به:

[THE CALLIGRAPHERS OF THATTA BY M.A.
GHAFUR, PAKISTAN - IRAN CULTURAL ASSOCIATION,
KARACHI, (1968) P:57].

■ قرآن مجید با ترجمه فارسی

مترجم نامعلوم.

آغاز: الحمد لله... سپاس مر خداوند جهانیان مهربان
بخشایش گر بادشاه روز جزاست.

* 214 نسخ معرب، ترجمه بخط نستعلیق، قرن ۱۲ هـ،
عنوان و نشانها شنگرف، ترجمه بین السطور، جدول، صفحه
اول و دوم منقش رنگین، کمندبندی، نسخه کامل.

■ قرآن مجید با ترجمه فارسی

مترجم نامعلوم.

آغاز: الحمد لله... ستایش مر خدای را پروردگار
عالمیان بخشنده مهربان بادشاه روز جزا، ترا می پرستم و از
تو یاری میخوام.

* 215 نسخ (متن)، نستعلیق شنگرف (ترجمه)،
مجدول طلائی، صفحه اول و دوم منقش مطلا و لاجورد، در
نسخه چهار جا هر دو صفحه مطلا و مذهب، نسخه کامل.

■ قصص الانبیاء (داستان، نثر)

به روایت محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بخاری. (ن. ک:
آغاز). نسخه ای در سال ۱۲۷۰هـ / ۱۸۵۲م از مطبع محمدی در
بمبئی (هند) به تصحیح مولوی عبدالله اله آبادی، به نظر ثانی
مولوی غلام محی الدین به نظر ثالث محمد حرمت خان چاپ
شده بود. نسخه حاضر از آن نسخه چاپی نقل شده است.

آغاز: الحمد لله... اما بعد روایت میکند محمد بن
اسماعیل بن ابراهیم بن آذر بخاری باسنادی که او را بود از
امام المتقین جعفر صادق (رض).

{ ن. ک: همدرد: ۱۵۷ - گنج بخش ۴: ۱۹۹۱ - مشترک ۶:
۱۱۷۲ }.

* 60. نستعلیق، میر علی نقی بفرمان محمد امین خان
... درانی، ۲۵ شعبان ۱۲۷۵هـ، ۷۴۵ ص.

■ قصص الانبیاء (قصه یوسف؟) (داستان، نثر)

از ناشناس.

قصه های پیمبران خدا از روی آیات قرآنی، اول آیات قرآنی بخط شنگرف و سپس ترجمه و تفسیر آن آورده است. قصه یوسف و موسی. برای نشانی: علیه فعر فهم وهم له منکرون: یعنی برادران یوسف بنزدیک یوسف آمد، یوسف برادران را شناخت و برادران او را شناختند.

آغاز (افتاده): دوازده در راندد.. و گفتند فرمان نیست تا عزیز را خبر کنیم.

{ن.ک: مشترک ۶: ۱۱۷۲ تا ۱۱۸۰ در آنجا چند کتاب از قصص الانبیاء ذکر شده است}.

* 54. نستعلیق، آیات قرآنی شنگرف بخط نسخ، قرن ۱۳هـ، ناقص الطرفین، ۱۰۰ گ.

■ قصص الانبیاء (داستان، نثر)

از ناشناس. مشتمل بر ۸۰ "باب".

باب: ۶۴ - در بیان قصه اصحاب کهف.

باب: ۶۵ - در بیان قصه فرستادن یملیخا را بطلب

طعام.

باب: ۷۰ - در بیان قصه شمعون.

باب: ۷۱ - در بیان بعضی از کرامات و معجزات

حضرت (ص) به معراج رفتن و شنیدن کلام الهی

آغاز: باب در بیان آفریدن آسمان و زمین. نقلست که

اول چیزی که حضرت ملک ذوالجلال قیوم کبیر متعال گوهری آفریده بود.

{ن.ک: مشترک ۶: ۱۱۷۲ تا ۱۱۸۰ چند کتاب از "قصص

الانبیاء".}

* 126. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها شنگرف، ۲۴۰ گ.

■ قضا و قدر (منظومه)

از میرزا سلیم تهرانی (م در کشمیر ۱۰۵۷هـ / ۱۶۴۷م)
که سلیم شاملو نیز خوانده شده است. مثنوی فلسفی ست در
پیرامون ۲۳۰ بیت.

آغاز: شنیدم روزی از خونابه نوشی

چو گل از پاره تن خرقة پوشی

{ ن. ک: مشترک ۷: ۸۶۵ - موزه: ۶۱۵ - آذر: ۲۸۹ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، ص ۱۱۰-۱۱۹ در مجموعه.

■ قنیه الفتیان : غنیه الفتیان (فرهنگ، منظوم)

از مولانا صدر بدر. منظومه نونیه در فرهنگ الفاظ
عربی به فارسی. نام نگارنده در موزه: ۳۲۹ بحواله نسخه
کتابخانه سپه سالار "صدرالدین بن بدرالدین" آمده است.

آغاز: حمد ایزد را که داده بنده را طبع روان

تا که در سلک بیان آورد نظمی چون حسان

{ ن. ک: موزه: ۲۲۹ - گنج بخش ۳: ۱۰۳۰ - آذر: ۱۱۸ }.

* 166. نستعلیق، سید علی، عنوانها شنگرف، مجدول،

در مجموعه شماره ۸، گ. ۲۱۰-۲۲۱.

■ قواعد الانشاء (انشاء، دستور نامه نگاری، نثر)

از سید مهدی ملی متخلص به ~~اسلامی~~، در ۱۲ ذی القعد
۱۲۲۲هـ / ۱۸۱۷م نگاشته و بحضور نواب مبارز الدوله محتار
الملك مرزا ~~حکیم الدین حسین~~ ~~مستدر حسام~~

گذرانیده شده (ص.ع). بروزگار آن نواب بفرمائش او نگاشته است.

مشتبهل بر پنج "رساله"

۱. در بیان قواعد مراسلات و آن متضمن است بر دو مکتوب.

۲. در جدول عرائض و مکاتبات.

۳. در نثر و نظم عربی مکتوبی.

۴. در ابیات فارسی مکتوبی.

۵. در مییضات و مسودات.

آغاز: انشای حمد منشی سحاب الثقال از دبیر فلک متعذر و محال پس انسان ضعیف البنیان را چه طاقت که عهده تحریر ثنائش برآید.

{ ن. ک: مشترک ۵ : ۳۹۵ - نسخه ما بخط نگارنده است، خیلی مهم }.

* 22. نستعلیق خوش، بخامه نگارنده ۱۲۳۳ هـ، مجدول،

۱۳۲ گ.

■ قیامت نامه (عقاید، نثر)

از ناشناس. علامات و احوال قیامت با عنوانهای "باب بی شماره. برای نشانی بنگرید:

باب در بیان بیرون آمدن حضرت امام مهدی و صفت آن گوید.

باب در بیان صفت دجال علیه لعنت

باب در بیان صفت تولد شدن دجال لعین

باب در بیان صفت خر دجال گوید

باب در بیان آجوج (کذا) و ماجوج
باب در بیان صفت جان دادن عزرائیل علیه السلام

گوید

آغاز: حمد و سپاس و ستایش بی قیاس بر آن خدای
که هژده هزار عالم را بیافرید و بیک روایت هشتاد هزار عالم
بیافرید.

{ ن. ک: گنج بخش ۲: ۵۲۷ در آنجا سه نسخه بدین
عنوان آمده است، اما نسخه ما از آنها جدائی دارد. }
* 102. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳هـ، با مهر "عطا
محمد" گ ۱-۲۸.

■ کریمما : نصیحت الملوک : پندنامه (منظوم)

از شیخ سعدی شیرازی.

آغاز: کریمما به بخشای بر حال ما

که هستم اسیرِ کمندِ هوا

{ ن. ک: آذر: ۲۸۹- موزه: ۶۱۷- مشترک ۷: ۲۹۶. }

* 204. نستعلیق، ۱۳۰۰هـ، آغاز افتاده: خرابی زبی

داد بیند جهان - چون بستان خرم ز باد خزان، در مجموعه ش

۱، گ ۱-۱۲.

■ کلمات خواجه عبدالله انصاری: الهی نامه:

مناجات انصاری (منظوم)

از خواجه عبدالله انصاری هروی (م ۴۸۱هـ / ۱۰۸۹م).

آغاز: ای ز دردت بیدلان را بوی درمان آمده

یاد تو مر عاشقان را مونسِ جان آمد

صد هزاران عاشقان سرگشته بینم در جهان
 در بیابان غمت الله گویان آمده
 { ن. ک: مشترک ۴: ۲۴۱۱ - موزه: ۲۵۵ - آذر: ۱۰۲ - نیز
 بنگرید: دیباجه طبقات الصوفیه، چاپ ایران ۱۳۶۲ خ. }
 * 205. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، در مجموعه، ۱۳ گ.

■ کلمات خواجه عبدالله انصاری؟ (اخلاق، نثر)

این رساله ایست عرفانی به نثر آمیخته به نظم با
 تخلص انصاری و انصاریا.

* 129. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوانها شنگرف، آغاز
 افتاده: مثنوی شب دو حرف است شین و با، شین او شرف
 نماز است و باء او بهجت نیاز است. هر دو را غنیمت شمار تا
 شاه بارگاه شوی. شب دو حرف است، شین و باء، شین او
 شفقت وانک لعلی خلق عظیم. ناقص الطرفین، ۲۲۰ گ.

■ کلیات عطار (منظوم)

از عطار نیشابوری (۵۱۲ - ۶۲۷ هـ / ۱۱۱۸ - ۱۲۳۰ م)
 دارای:
 ۱- مصیبت نامه
 ۲- منطق الطیر
 ۳- اسرار نامه (انتخاب)
 ۴- لسان الغیب (از عطار تونی است نه از عطار
 نیشابوری. اما درین کلیات از نیشابوری دانسته شده است.
 هر یک جای به خود معرفی شده است.

* 27. نستعلیق خفی، ۲۷ ذیقعد ۱۰۴۴ھ، ۲۵۵ گ.

■ کنز الدقائق، ترجمه فارسی (فقه، نثر)

متن عربی از امام ابی البرکات عبداللہ بن احمد نسفی (م ۷۱۰ھ / ۱۳۱۰م). ترجمه از ملا نصر اللہ بن محمد بن جمال الازدی المعروف بالکرمانی (دیباچه) کتاب معروف فقه حنفی است. با سر بندہای. مسئلہ. مسئلہ. مسئلہ. آغاز: الحمد للہ الذی اوضح مناہج الشریعہ والاسلام و اورد مناہل التکلیف ... کتاب الطہارت، فرائض وضو، شستن روی.

{ ن. ک: آذر: ۶۶۱ - موزه: ۸۴۵ - گنج بخش ۴: ۲۲۸۴ }.

* 120. نستعلیق پختہ، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوانها

شنگرف، محشی، ۱۹۱ گ.

* 143. نسخ خوش، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوانها شنگرف،

۱۹۴ گ. آغاز: کتاب الطہارت. فرائض وضو، شستن روی از

استنگاہ موی پیشانی.

■ کنز السالکین (عرفان، نثر)

از خواجہ عبداللہ انصاری ہروی (م ۴۸۱ھ / ۱۰۸۹م). نام

کتاب در ترقیمہ "میمونہ" آمدہ است کہ نادرست است.

آغاز: حمد بیحد الہی را و درود بی عدد پادشاهی را

کہ برداشت از دیدہ دلہا رمد و رفع السماوات بغير عمد

بگسترانید.

{ ن. ک: مشترک ۴: ۲۴۱۸ - آذر: ۱.۳ }.

* 103 نستعلیق، خوش، غلام صدیق، غره ربیع الثانی
۱۳۱۷ هـ، عنوان و نشان ها شنگرف و لاجورد، مجدول سه راه
شنگرف و لاجورد، ۳۴۸ گ.

■ کنز القراء (تجوید، نثر)

از حاجی زبردست ابن کرم قوم افغان ترینی پس از
نگارش "رساله منظوم در علم قرأت بزبان افغانی" بخواهش
دوستان نگاشته است (دیباچه) از دانشمندان اواخر قرن
۱۲ هـ / ۱۸ م.

مشمول بر سی و سه "فصل".

۱. فضیلت تلاوت، ۲. آداب تلاوت، ۳. لوازم تلاوت
۴. معایب قرأت، ۵. معرفت حروف رمایز قرا، سبعة، ۱۰.
- دانشتن صفات حروف، ۱۵. حقیقت ادغام، ۲۰. بیان هاضمیر و
حقیقت او، ۲۵. معرفت وقف و رمایز او، ۳۰. معرفت وقف
کفران و محل آن، ۳۳. در بیان تجوید فاتحه و سوره اخلاص.
- آغاز: حمد متواتر و ثناء متکثر مر خدای راست که
ذاتش واجب الوجود است. سپاس بیحد و ستایش بیعدد مر
الهی را است که لائق بندگی و سجود است.

{ ن. ک: موزه: ۱۸ - گنج بخش ۱: ۱.۱ - مشترک ۱ - ۱۲۹ }.

* 166. نستعلیق، (سید علی خواجه، ۱۳۰۱ هـ، همان
نویسنده "نصاب الصبیان")، مجدول، عنوانها شنگرف،
همراه نصاب الصبیان قبل ازو، ۱۵۲ گ.

■ کنز اللغات (فرهنگ، نثر)

از محمد بن عبدالخالق بن معروف (دیباجه) بروزگار
 سلطان محمد. مرتب به ترتیب حروف تهجی بر بیست و هشت
 "کتاب" و هر کتابی مشتمل بر چند باب. کتاب اول الف است
 ... کتاب الالف باب الالف مع الالف من مصدر الثلاثی المجرّد،
 انا در یافتن و هنگام شدن، و به نهایت رسید.
 آغاز: جواهر کنوز الفاظ حمد و ثنای و ستایش بارگاه
 حضرت متکلمی که زبان آدمیان را کلید گنج خانه سخن
 گردانید.

{ ن. ک: موزه: ۳۴۰ - گنج بخش ۳: ۱۰۴۹ }.

* 49. نستعلیق، مسکین ... (محو شده)، غره جمادی

الثانی ۱۰۴۶ هـ، وازها شنگرف، نسخه مهم است، ۲۹۲ گ.

■ کیمیای سعادت (اخلاق، دین، نثر)

از حجة الاسلام ابو حامد محمد غزالی طوسی (۴۵۰ -
 ۵۰۵ هـ / ۱۰۵۸ - ۱۱۱۲ م). میان سالهای ۴۹۰ - ۵۰۰ هـ / ۱۰۹۷ -
 ۱۱۰۶ م نگاشته است. چند بار چاپ شده است. در یک مقدمه و
 چهار "رکن".

آغاز: شکرو سپاس فراوان بعدد قطره باران و برگ
 درختان در یک یک بیابان و زره های زمین و آسمان مر آن
 خدای را که یگانگی.

{ ن. ک: آذر: ۱۰۳ - مشترک ۴: ۲۴۲۳ - گنج بخش ۲: ۹۶

- موزه: ۳۱۳ }.

* 39. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف،

ناقص الطرفین، آغاز: و آهن و پوست، و غیر آن آهن گردد.

۲۸۷ گ.

* 32. نستعلیق خوش، علی قاری، قرن ۱۲هـ، عنوان
ها شنگرف، صفحه آخر نو نویس، نسخه کامل، آغاز برابر
نمونه.

■ گلستان (اخلاق، نثر)

از سعدي شیرازی. در حدود ۶۵۶هـ/۱۲۵۸م در هشت
"باب" نگاشته است.

آغاز: منت خدای را عزوجل.

{ ن. ک: آذر: ۲۰۰ - موزه: ۴۴۲ - همدرد: ۱۵۰ - گنج بخش
۱۲۷۷: ۲ }

* 65. نستعلیق خوش، نور محمد قندهاری برای پسر
خود حاجی سرور، نقل از نسخه اصلی مصحح الدین شیرازی
بچهارم واسطه از کتب خانه مخدوم صاحب ملتانی، شعبان
۱۲۵۲هـ، عنوانها شنگرف، جدول، کمندبندی، نسخه کامل.

■ گلشن توحید: مثنوی شاهی (منظومه)

از شاهی، ابراهیم بن صانع مغلوی (گویام ۹۵۷هـ/
۱۵۵۰م). در ۹۳۷هـ/۱۵۲۱م سروده است وی نخست از
دفترهای ششگانه "مثنوی معنوی" هر یک، صد بیت برگزیده
"مفردات مثنوی" نامیده است. سپس هر یک از بیتها را پنج
بیت از خود شرح کرده "گلشن توحید" نامیده است. در آن می
سراید:

سابق این شاهیء مولوی
از کتاب مثنوی معنوی

مفردات مثنوی کرد اختیار
در جهان شد عاشقان را یادگار

.....

من به شش صد بیت گفتم سه هزار
ماند از من عاشقان را یادگار
چونکه با عون خدا کردم تمام
کردم او را "گلشن توحید" نام
هم نوشتم آن زمان تاریخ او
بلبلی کو گلشن توحید جو

۹۳۷ھ

.....

این کتاب شاهدی و مولوی
گشت مفتاح کنوز مثنوی

.....

خود نوشت ختم کردش آن زمان
نصد و چهل سال بر تاریخ آن
آغاز: حمد لا یحصی ثنای بیقیاس
بینهایت منت بی حد سپاس

{ ن. ک: مشترک ۳: ۱۶۳۷ - همانجا ۷: ۲۴۸ - موزه: ۶۱۹
در آنجا تاریخ نگارش ۹۴۰ھ آمده است - گنج بخش ۳: ۱۷۷۹ }.

* 178. نستعلیق، میر عبدالقادر، ۱۲۷۲ھ، مجدول،

عنوان ها شنگرف، ۱۴۴ گ.

* 179. نستعلیق پخته، قرن ۱۳ھ، عنوانها شنگرف،

مجدول، ۹۶ گ. برگ آغاز این نسخه در انجام پیوسته شده

است. آغاز برابر نمونه.

■ لسان الغیب (منظومه)

از عطار تونی. در کلیات عطار نیشابوری درج شده است و از همو دانسته شده است.

آغاز: در لسانم نکت گفتار اوست

در عیانم حالت دیدار اوست

{ ن. ک: مشترک ۷: ۶۱۴ }.

* 27. نستعلیق خفی، (۱۰۴۴ هـ) شماره چهارم در

کلیات عطار، گ ۱۷۳-۲۱۶.

■ لطائف الطوائف (نثر ادبی)

از فخرالدین علی حسین کاشفی (م ۹۲۹ هـ) در ۹۳۹ هـ /

۳۳-۱۵۳۲ م. حکایات و مطائبات گروه های گوناگون را در ۱۴

"باب" و هر باب در چند "فصل" نگاشته است.

آغاز: بعد از ادای لطایف تحمیدات الهی و وظایف

صلوات رسالت پناهی (موزه).

{ ن. ک: موزه: ۶۸۶ - پیشگفتار گلچین معانی بر چاپ

"لطائف الطوائف" تهران، ۱۳۳۶ خ }.

* 164. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ هـ، عنوانها شنگرف،

آغاز افتاده: مزاح و اثبات آنکه مطایبه از جمله سنن مرضیه

است که حضرت رسول (ص) با اولاد و ازواج و اصحاب و

صحابیات و اطفال ایشان مزاح میفرموده اند. ۱۹۵ گ. جدول.

■ لمعات (عرفان، نثر)

از فخرالدین ابراهیم عراقی (م ۶۸۸ هـ / ۱۲۸۹ م) در

مراتب عشق در ۲۸ "لمعه" در ۶۶۹ هـ / ۱۲۷۰ م نگاشته است.
آغاز: الحمد لله الذي نور وجه حبيبته بتجليات فتلا لاء
منه او ابصر فيه غايات الكمال ففرح به سرور افسدره ...
{ ن. ک: اذر: ۸۰ - موزه: ۲۶۰ - گنج بخش ۲: ۷۷۲ -
مشترک ۳: ۱۸۴۰ }.

* 101. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوانها شنگرف، با دو مهر
"بادشاه محمد عالمگیر غازی" ۷۵ گ.

■ مثلثات : نظم مثلث

■ مثنوی سنجر کاشی (منظومه)

از مولانا سنجر کاشانی (م ۱۰۲۱ هـ / ۱۶۱۲ م). در آغاز
نسخه نام کتاب و سراینده بدینگونه آمده است "مثنوی مولانا
سنجر کاشی از خسرو شاه پور و شیرین".

آغاز: صباح عالم آراء چون مه بدر
پدر نور و ز مادر لیلۃ القدر

{ ن. ک: مشترک ۷: ۷۸۷ - فرهنگ سخنوران: ۲۷۷ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۶۸ - ۱۷۲. و سپس

۱. تعریف باغ جهان آراء ص ۱۷۲ - ۱۷۳

۲. تعریف شهر و بلده اکبر آباد و بازار آن من کلام

میرزا کلیم ص ۱۷۳ - ۱۷۴

۳. تعریف هندوستان و بازار آن من کلام میرزا کلیم

ص ۱۷۴ - ۱۷۶

۴. کلام سرایندگان زیر:

مولانا اصفی شیرازی، میرزا صامت گونه آبادی،

جامي، آقا محمد عاشق اصفهاني، نور العين واقف لاهوري،
 كمال خجندي، ميرزا حسن هراتي، قصاب كاشي، هلالي،
 عاشق صفاهاني، ميرزا محمد رفيع شيرازي، محتشم كاشي،
 مير مشتاق، ميرزا حسن زاهدي، ميرزا طوفان، نعمت خان
 عالي، صائب تبريزي، اصفى، سعدي شيرازي، ميرزا شاهي،
 ميرزا لائقي، در جواب ميرزا صائب تبريزي، حافظ شيرازي،
 فيضي دكني، قدسي شيرازي، هلالي، خسرو دهلوي، و جز آنها
 در متن و هامش، ص ۱۷۶ - ۲۰۰.

■ مثنوي شاهدي : گلشن توحيد

■ مثنوي قدسي شيرازي : وصف كشمير (منظومه)

از ميرزا جان محمد متخلص به قدسي شيرازي (م
 ۱۰۵۶ هـ / ۱۶۴۶ م). عنوان نسخه چنين آمده است "مثنوي ميرزا
 محمد جان قدسي شيرازي در تعريف بهار كشمير".

آغاز: الهي بلبل اين گلستانم

مكن عاجز ز وصف گل زبانم

{ن.ك: آذر: ۳۲۷ - مشترك ۸: ۱۵۴۱}.

* 131. نستعليق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۵۰ - ۱۵۴ در متن و

هامش.

■ مثنوي كلیم

از ابو طالب كلیم كاشاني (م ۱۰۶۱ یا ۱۰۶۲ هـ / ۱۶۵۰ یا

۱۶۵۱ م). عنوان نسخه چنین آمده است: "مثنوی میرزا طالبای کلیم بخصوص آسیب دست".

آغاز: کیم من داغدار از زمانه
زهر داغی خدنگی را نشانه
ز گمنامی بشهر خود غریبی
شکسته خاطر و محنت نصیبي

{ ن. ک: مشترک ۹: ۱۹۱۸ - منزوی ۴: ۳۱۳۲ "شکسته

پا" }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، ص ۱۵۴. و سپس

۱. حمام بند سعدي شیرازی ص ۱۵۶-۱۵۸

۲. تعریف باغ فیض آباد ص ۱۵۸-۱۵۹

■ مثنوی معنوی (منظومه)

از مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی (۶۰۴-۶۷۲ هـ /

۱۲۰۷-۱۲۷۳ م). در میان سالهای ۶۵۷-۶۶۶ هـ / ۱۲۵۹-۱۲۶۸ م

در شش دفتر نگاشته است. آغاز (دفتر اول):

بشنو از نی چون حکایت می کند

وز جدایی ها شکایت می کند

{ ن. ک: آذر: ۲۹۸ - منزوی ۴: ۳۱۴۴ - موزه: ۶۳۲ -

مشترک ۷: ۲۱۱ - همدرد: ۱۳۰. }

* 14. نستعلیق خوش، محمد امان ولد شیخ

عبد اللطیف، دوم رجب ۸۹-۸۸ هـ، دارای دفتر چهارم و پنجم

و ششم، در متن و هامش، آغاز: الظن الرابع الي احسن الرابع

و اجل المنافع ... ای ضیاء الحق حسام الدین توثی - که گذشت

از مه بنورت مثنوی، ۶۵ + ۷۰ + ۸۴ گ.

* 211. نستعلیق خوش خفی، ۱۴ جمادی الاولی
۱۰۹۰ھ، جدول، سر لوح، چهار کالم، محشی، عنوانها
شنگرف، جلد چرمی، هر شش دفتر، آغاز برابر نمونه، ۳۱۹
گ.

* 55. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ھ، جدول، سر لوح،
عنوانها شنگرف، دفتر چهارم و پنجم، آغاز: ای حیات دل
حسام الدین بسی، ۳۶۰ گ.

■ مجرب الشفاء : تحفه مرادی

■ مجلس افروز (منظومه)

از ابن یمین. حضرت ایشان ملا آگه شبر غانی
(ترقیمه).

آغاز: رب زدنی تحیر اُفیک
سال دمعی الیک یاء تیک
{ ن. ک: مشترک ۷ : ۷۴۰ }.

* 84. نستعلیق، حاجی عبدالرحیم ابن القباد بن
عبدالرحیم بجهت فرزند محمد رشید، ۱۰۸۸ھ، همراه دیوان
ابن یمین، گ ۴۸-۵۸.

■ مجمع الجوامع: مخزن الادویه

■ مجمع العقاید (عقائد، نثر)

نام نگارنده در دیباجه و خاتمه نیامده است. مشتمل بر

مقدمه و هشت "باب" و خاتمه.

مقدمه: در بیان عقائد دین اسلام و ما يتعلق به.

باب ۱: در ذکر امیرالمؤمنین ابی بکر صدیق (رض) و آنچه باو تعلق دارد.

باب ۲: ذکر امیرالمؤمنین عمر بن خطاب (رض).

باب ۳: ذکر امیرالمؤمنین عثمان بن عفان (رض).

باب ۴: ذکر امیرالمؤمنین حضرت، حضرت پناه مرتضیٰ علی کرم الله تعالی وجه.

باب ۵: ذکر حضرت امام حسن (رض).

باب ۶: فضایل و کمالات خلفای راشدین.

باب ۷: در بیان شبهات شیعه و رد روافض و بیان بطلان باطله و اصحه.

باب ۸: در منع اصحاب (رض) و قصه رافضی که مقتول شده ...

خاتمه: در بیان هفتاد و سه فرقه که یکی از آن ناجی است و باقی همه ناری.

آغاز: حمد بیحد خدای راست که روشن گردانید سینهای ما را بنور ایمان و شکر بیحد ثابت است او را بافاضه نعمتهای بی پایان و درود بیعدد بر حبیب خدا محمد مصطفیٰ (ص) که افضل انبیاء است.

{ در منابع در دسترس نامی ازین کتاب بدست نیامده است }.

* 175. نستعلیق، روز جمعه، ۲ صفر ۱۱۶۱ هـ، عنوان ها شنگرف، پس ازین خاتمه روضه الشهداء در ذکر اولاد و سلسله نسب (حضرت علی کرم الله وجهه) نوشته شده است.

■ مجموعه سلطانی (فقه، نثر)

از گروه فقهاء و علمای روزگار سلطان محمود غزنوی
(۲۸۸ - ۴۲۱ هـ / ۹۹۸ - ۱۰۲۰ م). بطریق سوال و جواب در ۴۰
"باب".

آغاز: الحمد لله ... این کتابی است در بیان فقه در عبادت
و نام این "مجموع سلطانی" است.

{ ن. ک: همدرد: ۱۷۰ - گنج بخش ۴: ۲۲۹۴ - موزه:
[۸۴۸].

* 159. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف، ۷۱ گ.
پس ازین یک برگ بخط همان نویسنده است. و در آن برگ
ترقیمه "کیدانی" چنین نوشته شده است. "تمام شد کیدانی
در فارسی در علم فقه تصنیف مولانا محمد جان ولد محمد
صدیق که مشهور است به لقب تاشکندی بتاریخ ۲۵ ربیع
الثانی ۲۶ جلوس والا (?)، بروز شنبه بوقت نماز ظهر تحریر
یافت.

■ مجموع لطائف (عرفان، نظم)

نسخه ایست منظوم، نام سراینده در آن نیامده است.
اما نام کتاب چنین سروده است:

گفت "مجموع لطائف" نام کن
گوهر گنجینه اسلام کن (ص ۳۵)
مشمول بر هفت "فصل":

سالکان را این بهفت فصل آمده

بلکه بر حق جهد بر وصل آمده

فصل ها و عنوانها: فصل اول در بیان توبه کردن. فصل اول (چنین) در شناختن پیر و بیعت و اعتقادوی. لطایف من الارشاد، فصل دوم در اخذ بیعت و شرط آن، لطایف من الارشاد و معرفت سجده، لطایف من الرموز سالکین در احوال روح، فصل سوم در عقاید صوفیه که سالک از آن ناگزیر است. فصل چهارم در بیان اوراد لیل و نهار و آداب آن.

آغاز: ای زبان اول بحمد بی نیاز

بلبل حمدی نو ای نو بساز

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }.

* 169. نستعلیق، عبدالباقی ابن ملا نصرالله، رجب

المرجب ۱۲۹۸ هـ، عنوانها سرخ، ۲۰۸ ص.

■ مجموعه

دارای رساله های زیر:

۱. سوال و جواب فقهی (تحفة العاشقین) گ ۱-۸ (در

جای خود آمده است)

۲. رساله چهارده خانواده گ ۹-۱۲ الف

۳. فقر نامه: گ ۱۲ الف-۳۴

۴. نظم بزبان پشتو: گ ۳۴-۳۶

۵. رساله تصوف فارسی: گ ۲۷-۵۵

۶. کرسی نامه حضرت رسول کریم (ص): گ ۵۵

۷. سوال و جواب (همون که در شماره یکم در همین

مجموعه است، اینک نسخه دیگر)

۸. طریقه ختم غوثیه و جز آنها

* 194. نستعليق معمولي، ملا اختر، قرن ۱۳هـ، عنوانها
شنگرف، گ.؟

■ مجموعه

داراي: ۱- شرح اربعين، ۲- تفسير سورة فاتحه،
۳- رساله دانستن بيماريهاي مردان و زنان، ۴- چهل حديث.
{هر يك از اين در جاي خود معرفي شده است.}
* 162. نستعليق و نسخ، قرن ۱۳هـ، عنوان و نشانها
شنگرف، ۶۰ گ.

■ مجموعه

داراي هفت رساله زير:
۱. خواب نامه گ ۱ - ۴
۲. تحفة العاشقين گ ۴ - ۱۲
۳. فالنامه قرآني گ ۱۳ - ۱۹
۴. تعبير نامه
۵. فالنامه گ ۲۹ - ۴۲
۶. جنگ. شعرهاي فارسي گوناگون
۷. حيدر بيگ نامه
{از اين مجموعه شماره ۲، ۴، ۷، در جاي خود معرفي
شده است.}

* 196. نستعليق، قرن ۱۳هـ، ۶۸ گ.

■ مختصر صلوات ماچيني (فقه، نثر)
از فضل الله بن ايوب بن ابي الحسن المنتسب الي

ماچین. برای فرزندان مسلمان به نام "مختصر صلاة ماچینی" در ۵ ماه رمضان ۷۱۵هـ / ۱۲۱۵م به انجام رسانده است. آغاز (افتاده از صفحه اول) الصلوة والسلام علی رسولہ محمد... فضل اللہ بن ایوب... ماچین غفر اللہ له والاسلافہ.

{ ن. ک: گنج بخش ۴ : ۲۲۴۷ }

* 180. نستعلیق پخته، غوث محمد ساکن موضع مدو خیل، سلخ جمادی الاول ۱۱۱۸هـ، روز سه شنبه، حق ملک عبدالله ولد صالح بافنده، جدول، عنوانها سنگرف، ۴۵ گ.

■ مخزن الادویہ : مجمع الجوامع (پزشکی، نثر)

از محمد حسین بن محمد هادی العقیلي العلوي. مرید میر محمد علی الحسینی به سال ۱۱۸۵هـ / ۱۷۷۱م در یک مقدمه و سپس دو "مقاله" نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذي اظهر آثار قدرته بايجاد الموجودات بلامواد و ابراز اطوار بدایع صنایعه باحداث الكائنات. { ن. ک: مشترک ۱ : ۷۲۷ }

* 35. نستعلیق پخته، ۲۷ ربیع الاول ۱۲۴۰هـ مطابق ۱۹ نوامبر ۱۸۲۴م، عنوانها سنگرف، جدول، نقل از نسخه چاپی چاپخانه محمد حسین، در دو جلد صحافی شده، ۲۷۶ + ۴۱۸ گ.

■ مخزن الاسرار (منظومه)

از نظامی گنجوی (م ۶۰۷ یا ۶۱۵هـ) در سال ۵۸۲هـ / ۱۱۸۶م در بیست "مقاله" و یک "خاتمه" سروده است.

آغاز: هست کلید در گنج حکیم

بسم الله الرحمن الرحيم

{ ن. ک: آذر: ۳۰۶ - موزه: ۶۴۲ - همدرد: ۱۳۱ - مشترک

{ ۷۰: ۷.

* 92. نستعلیق، غره شهر صفر، ۱۰۷۰ هـ، در مقام

شاهجهان آباد، عنوانها شنگرف، محشی، بامهر "محمد شاه
معالي ۱۱۱۰ هـ " ۶۹ گ. آغاز برابر نمونه.

* 80. نستعلیق، خواجه عبدالغفور، يوم الخميس،

محرم الحرام ۱۱۱۹ هـ، محشی، عنوانها شنگرف، آغاز برابر
نمونه، ۱۰۰ گ.

* 130. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف، محشی،

آغاز برابر نمونه، ۸۱ گ.

■ مخزن المتقين : مسلک المتقين

■ مدارج النبوه (تذکره، سیره النبي، نثر)

از شيخ عبدالحق محدث دهلوي، (۹۵۸ - ۱۰۵۲ هـ / ۱۵۵۱ -

۱۶۴۲ م). در یک مقدمه و پنج "قسم" و یک تکمله نگاشته

است.

آغاز: هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و هو بكل

شيء عليم. این کلمات عظیم (موزه).

{ ن. ک: موزه: ۷۵۹ - مشترک: ۱۰: ۲۷۳ - منزوي: ۶:

{ ۴۵۳۵.

* 25. نستعلیق، روز شنبه، ۲۶ ذيقعد ۷ جلوس فرخ سير

بادشاه موافق ۱۱۲۰ هـ، نقل از کتاب که بدستخط شيخ عبدالحق

محدث بود و کتاب دیگر که در درس شیخ گذشته از خط خود
حاشیه نوشته (ترقیمه)، آغاز (افتاده): تشبیه وجه شریف
بقطعه قمر و شقه قمر که بمعنی قطعه و نصف ... واقع شد.
گ. ۶۴۵.

■ مراتب الوصول : مقامات طریقه مجددیه، رساله در

■ مرآت صرف (دستور زبان، نثر)

از شیر محمد بن شیخ محمد قریشی. نام نگارنده و
کتاب در دیباچه آمده است. مشتمل بر مقدمه و هشت "فصل"
و خاتمه.

مقدمه : در بیان بعضی اصطلاحات حرفیه .

فصل اول : در ابواب ثلاثی مجرد و مزید فیه .

فصل هشتم : در ابواب مهموز بروش سوال و جواب

آغاز : حمد ما کما هی و ثناء نامتناهی مر خدای را که

ذات او سالم است، از علت و مثال و صفات او منزّه است از

قلب و ابدال و درود فرخنده بر مرقد منور مشهد معطر خلاصه

کائنات ... اما بعد باعث بر تحریر این کلمات و تفسیر این

مقالات آنکه چون تعلیلات صرف پریشان بود.

{ ن. ک: گنج بخش ۲ : ۱۱۳۱ }.

* ۱۴۱. نستعلیق، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوان و نشان ها

شنگرف، گ. ۶۶.

■ مرآت المحققین (عرفان، نثر)

از سعیدالدین محمود شبستری (م ۷۲۰هـ / ۱۳۲۰م).
در بیان معرفت نفس و علم خدا شناسی و دیدن و
دانستن بقای حق سبحانه و تعالی بواسطه دیدن صنایع و
بدایع و عجائب و غرائب قدرت او در عالم ظاهر و باطن و
شناختن آیات بینات او در عالم آفاق و انفس (دیباچه)، در
هفت "باب".

باب ها: ۱. در بیان نفس طبیعی و نباتی و حیوانی و
انسانی و قوت‌های ایشان.

۲. در آفرینش موجودات.

۳. در بیان واجب و ممکن و ممتنع.

۴. در بیان آنکه حکمت چه بود که حق جل و علا عالم و

آدم را بیافرید، بجهت آنکه تا حضرت او بشناسند و به تحقیق
پرستش کنند.

۵. در مبداء ابدان و معاد.

۶. در تطبیق عالم بزرگ و کوچک یعنی برابر کردن تن

مردم بعالم، چون گفته بودیم که تن مردم نسخه عالم است.

۷. در مقابله کردن نام، بدانکه مجموع عالم بعضی

ظاهر است.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بی عدد حضرت ذوالجلالی را

که آثار قدرت او در عالم آفاق و انفس چون آفتاب جهانتاب

بر چشم اهل بصیرت و خرد تابان است.

{ ن. ک: مشترک ۲: ۹۸۲ - مشترک ۳: ۱۸۹۶ - موزه:

{ ۱۵۴.

* ۱۷. نستعلیق خوش، (محمد اکرم، ۱۳۱۳هـ) بدنبال

"روضه الواعظین"، گ ۲۳۷-۲۵۲.

■ مسایل بیعت "پیری مریدی" رساله در ...
رک : زیر رسایل عرفانی.

■ مسلک المتقین : مخزن المتقین (فقه، نظم)
از صوفی اللہ یار بن اللہ قلی بخارایی . در ۱۱۱۱ و
۱۱۱۲ھ / ۱۷۰۰م. سروده است. مثنویست در عقاید و مسایل
نماز و زکوٰۃ و روزہ و حج و جز آنها.
آغاز: حمد بی حد و ثنای بی اعداد
بخدای کہ نور ایمان داد
{ ن. ک: موزہ : ۸۴۹ - مشترک ۸ : ۹۸۴ }.

* 28. نستعلیق، ملا احمد بن محمد لطیف تاشکندی،
۱۱۹۱ھ، عنوانها شنگرف، با مهر "علیم الفرید بن اخوند ملا
حمزہ"، ۳۸۴گ. آغاز برابر نمونہ.

* 48. نستعلیق، احمد بن ملا محمد، ۸ رجب المرجب
۱۲۷۱ھ، بروز یکشنبه، عنوانها شنگرف، ۳۳۹ص. آغاز برابر
نمونہ.

* 34. نستعلیق، محمد قرہ ؟، رمضان المبارک ۱۲۷۴ھ،
عنوانها شنگرف، ۳۴۵گ. در آغاز فهرست مطالب نوشته شدہ
است، آغاز برابر نمونہ.

* 56. نستعلیق، عبدالصمد، ۱۳۰۴ھ، جدول، ۳۴۹گ،
آغاز برابر نمونہ.

■ مصباح العابدین (اوراد، نثر)
از سید زین العابدین الحسینی بروزگار شاہ صفی

حسني موسوي (۵۲-۱۰۲۸هـ / ۴۲-۱۶۲۸م) در بيان اوراد اثنا عشریه نگاشته است.

مشمتمل بر "مقدمه" و دوازده "مطلب" و "خاتمه اي". هر مطلب متعلق به يك ماه قمری است و در آن اوراد وابسته به آن ماه آورده است.

آغاز: حمد و سپاس پروردگاري را كه بندگي و پرستش اوست. زين العابدین و فخر الساجدين و درود و صلوات بر اشرف موجودات محمد (ص) و آل او.

{ ن. ک: موزه : ۸۸۴ }

* 135. نسخ، ۱۲۳۶هـ، عنوانها شنگرف، ۱۷۰ گ.

■ مصیبت نامه (منظومه)

از عطار نیشابوري.

آغاز: حمد پاک از جان پاک آن پاک را

کو خلافت داد مشیت خاک را

{ ن. ک: مشترک ۷ : ۱۹۲ }

* 27. نستعلیق خفي، ۲۷ ذی قعد ۱۰۴۴هـ، شماره یکم در

کلیات او، گ ۱-۹۹، چهار کالم.

■ مطالع الانوار في ترجمة الآثار (سیرت)

از عفيف نور کاشاني. از مؤرّ خان قرن ۱۰هـ / ۱۶م. در

عمر ۲۱ سالگی نگاشته در ۲۱ "فصل". زندگینامه و تاریخ

حضرت رسول (ص) و خلفاي راشدین و بني امیه است.

آغاز: الحمد لله ... چنین گوید ضعیف ترین بندگان

حضرت رباني عفيف نور کاشاني بلغه الله الي نبيل الاماني.

{ ن. ک: آذر: ۴۱۸ - موزه: ۷۵۹ - مشترک ۱۰: ۲۰۹ }
* 115. نستعلیق خوش، محمد حسین ولد ملا محمد
عارف، روز شنبه، ۲۹ جمادی الاول ۱۹ جلوس معلی مطابق
۱۱۴۹ هـ موافق ۲۵ ماه اسوج، نقل از نسخه حیات بخش داماد
شیخ دیوان محمد چوپره که از گجرات آورده بود، ۲۶۱ ص.

■ مطلع الانوار (منظومه)

از امیر خسرو دهلوی، در سال ۶۹۷ هـ / ۱۲۹۸ م سروده
است. مثنوی عرفانی در ۲۰ "مقاله".
{ ن. ک: آذر: ۳۱۱ - همدرد: ۱۳۳ - مشترک ۷: ۳۱۵ -
موزه: ۶۴۹ }.

* 70. نستعلیق، حافظ ملا موسی قوم تهیم انصاری، ۲۵
ربیع الثانی ۱۲۲۲ هـ، عنوانها شنگرف، مجدول، آغاز: زائچه
حکمت و توقیع راز نیست مگر این رقم جان نواز. ۱۲۴ گ.

■ معارج النبوة في مدارج الفتوة (سیرت)

از ملا معین مسکین هروی. در سال ۸۹۱ هـ / ۱۴۸۶ م
نگاشته است. زندگینامه پیامبر اسلام (ص). در یک مقدمه و
چهار "رکن" و یک خاتمه.
آغاز: ربنا اتنا من لدنک ... که صحایف لطایف اطباق
فلکی بنقوش تقریر آن موشح بود و ثنای که صفائح.
{ ن. ک: مشترک ۱: ۶۴ و ۷: ۶۳۱ و ۱۰: ۲۳۵ و ۱۰: ۲۴۶ -
آذر: ۴۴۰ - موزه: ۷۶۰ }.

* 7. نستعلیق خوش، ظاهراً قرن ۱۰ یا ۱۱ هجری، اما در
نسخه تاریخ کتابت محو شده است و تاریخ تازه ۱۲۳۶ هـ

نوشتہ شدہ است. عنوان و نشان ہا شنگرف، فقط مقدمہ معارج النبوة می باشد، ۸۶ گ.

* 110. نستعلیق خوش، ... ابن شیخ بابا الطالبی برای محمد ابن محمود الطالبی، ذیقعدہ ۱۰۷۴ھ، بامہر "محمد اویس"، آغاز افتادہ: و ابواب کرامت و استقامت بر وجوہ ظاہر و باطنش می کشودند. ۲۹۳ گ.

* 9. نستعلیق خوش، فتح محمد، ۱۵ رجب ۱۰۹۱ھ، عنوان و نشان ہا شنگرف، جدول سہ راہ، آغاز: (رکن سوم) : در وقایعی کہ از سال چہلم از مولود حضرت رسالت (ص) بظہور پیوستہ، ۴۸۷ گ.

* 153. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، سرلوح، جدول، عنوانها شنگرف، آغاز: رکن اول از کتاب معراج النبوة (کذا) در بیان نور سرور حضرت رسالت (ص) از حین خلقت نور تا زمان ولادت آنحضرت (ص)، و درین رکن ہشت باب، ۲۸۰ گ.

* 61. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوانها شنگرف، سرلوح. دارای: مقدمہ و فقط دو "رکن"، بامہر "مرزا محمد سیال" (گ ۱۰۳)، آغاز برابر نمونہ، ۲۸۰ گ.

* 46. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوان ہا شنگرف، ناقص الطرفین، کنارہ های بالائی این نسخہ آب دیدہ، آغاز (یک برگ از دیباجہ افتادہ): مارا چہ مل کہ چون تو شاهی در سایہ خود دید پناہی. ۵۴۰ گ.

■ المعالجات من الادویہ والاغذیہ و قوانین الاستفراغات (طب، عربی).

از ابوالحسن علاء الدین علی بن ابی الحزم القریشی
المطیب (دیباچه) به ابن نفیس دمشقی (م ۶۸۷ هـ / ۱۲۸۸ م).
همان نگارنده موجز القانون.

مشمول علی اربعه " فنون " :

۱. فی قواعد جزئی الطب اعنی علمیه و عملیه یقول کلی.

۲. فی الادویه والاغذیه المفرده والمركبه.

۳. فی الامراض بعضو و اسبابها و علامتها و معالجتها.

۴. فی الامراض التي لا يختص بعضو و ون عضو آخر

اسبابها.

آغاز: الحمد لله ... الشيخ الامام ... ابوالحسن علاء الدین

... رتبت هذا الكتاب علي اربعه فنون.

{ ن. ک: فاروقی ندوی: ۴۵ و ۹۹ }.

* 122. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ۲۰ گ.

■ المعتقد في المعتقد: عقاید تورپشتی: تحفه

مظفری (عقاید، نثر)

از (شهاب الدین) ابو عبدالله فضل الله بن الامام السعيد

المرحوم تاج الدين ابو سعيد الحسن بن الحسين يوسف

التورپشتی (دیباچه) (م ۶۶۱ هـ / ۱۲۶۲ م) بنام سلطان اتابک

ابوبکر بن سعد بن زنگی (۶۲۳ - ۶۵۸ هـ / ۱۲۲۶ - ۱۲۶۰ م)

معنون گرداينده.

مشمول بر سه " باب " و هر باب مشتمل بر ده " فصل ".

۱. در ایمان بخدای عزوجل.

۲. در ایمان به فرشتگان و کتابها و پیغمبران.

۳. در دیگر مسایل اعتقادی بر موجب کتاب و سنت

واجتماع امت. آغاز: والاعتصام بكرمه العميم، قال مولانا
الصدر الاعظم الامام المعظم... يوسف التورپشتي شيد الله
اركان الشريعه... حمد و ثنائي خداوندي را كه حمد جز او را
نسزد و ثناء جز او را نه زيبد.

{ ن. ك: موزه: ۱۸۸ - مشترك ۲: ۹۸۵ }.

* 98. نسخ خوش، قرن ۱۰-۱۱هـ، عنوان و نشان ها
شنگرف، بامهرهاي "المذنب ابن صالح"، "بنده آل محمد
عبدالمجيد ۱۱۲۱هـ" ۱۷۳گ.

■ معراج العروض (عروض، نثر)

از غياث الدين بن جلال الدين بن شرف الدين. در
۱۲۴۲هـ / ۱۸۲۶م اين كتاب را ساخته است. همان نگارنده
"غياث اللغات".

آغاز: عروض بضممتين ظهور بمعني عارض شده و بفتح
اول نام علميست معروف كه بدان اوزان محور دريافته
ميشوند.

{ ن. ك: مشترك ۱۳: ۲۷۱۶ }.

* 176. نستعليق، سيد علي خواجه، ۱۱ ربيع الاول شب
دو شنبه ۱۳۰۲هـ، عنوان و نشان ها شنگرف، گ ۱۱ - ۴. در
مجموعه.

■ مفتاح فتوح: شرح فتوح الغيب (عرفان، نثر)

متن از شيخ عبدالقادر جيلاني. شرح از شيخ عبدالحق
محدث دهلوي (م ۱۰۵۲هـ / ۱۶۴۲م) در ۱۰۲۳ (=مفتاح فتوح) /
۱۶۱۴م نگاشته است.

آغاز: هَذَا الْكِتَابُ فَتُوحُ الْغَيْبِ سَيِّدِنَا ... مُحَمَّدِ عَبْدِ الْقَادِرِ
الْحُسَيْنِيِّ الْجِيلَانِيِّ ... الْحَمْدُ لِلَّهِ ... هَمَّةٌ سَتَائِشِهَا ثَابِتَةٌ اسْتَمْرَ
خُدَايَ عَزَّوَجَلَّ كَمَا يُرَوِّدُ الْغَارَ هَمَّةٌ عَالِمَهَا سَتٌ. مَلِكٌ وَ مَلَكُوتٌ وَ
جَنٌّ وَ اِنْسٌ وَ حَيَوَانَاتٌ وَ نَبَاتَاتٌ وَ جَمَادَاتٌ.

{ ن. ک: موزه: ۲۴۴ - مشترک ۳: ۱۷۲۹، نیز بنگرید برای
احوال نگارنده: شرح حیات شیخ عبدالحق محدث دهلوی از
خلیق احمد نظامی. چاپ دہلی ۱۹۵۲ م. }

* 93. نستعلیق پختہ، شیخ فرید ولد شیخ لعل، یوم
الخمیس، ۱۹ ذیحج ۱۱۲۵ھ، مطابق ۴۸ جلوس عالمگیر، عنوان و
نشان ہا شنگرف، ۲۱۸ گ.

✓ ■ مقامات طریقہ مجددیہ، رسالہ در بیان:
مراتب الوصول (عرفان، نثر)

از شاہ رؤف احمد رافت نقشبندی مجددی. مرید
عبد اللہ المعروف غلام علی.

در یک مقدمہ و چند "وصل" و یک خاتمہ نگاشته است.
مقدمہ در ترغیب بیعت نمودن بدست شیخ کامل و آداب او بجا
آوردن.

آغاز: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْاَوْلِيَاءَ وَخُلَفَاءَ الْاَنْبِيَاءِ وَ
حِيْرَ الْاَحْبَاءِ وَ سَبِيْلَةَ الْاِهْتِدَاءِ وَ جَدَّ الدِّينِ الْمَحْمُودِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
وَ السَّلَامُ وَ التَّحِيَّاتُ بِوَجُودِ الْاِحْمَدِيِّ السَّرَنْدِيِّ.

{ ن. ک: مشترک ۳: ۱۹۶۸ - نیز بنگرید بہ تذکرہ علمای
ہند مترجم دکترا یوب قادری، چاپ کراچی ۱۹۶۱ م صفحہ
۱۹۸. }

* 150. نستعلیق، قرن ۱۳ - ۱۴ھ، عنوان ہا قرمز، ۲۲

گ.

■ مقدمة الصلوة : نام حق

■ مقصود الحافظين (تجوید، نثر)

از غیاث الدین بن کمال الدین بفرمائش ابوالمظفر محمد کامران در لاهور نگاشته است. (دیباچه). در ۱۴ "باب".

۱. در بیان مخارج حروف.
۲. در بیان صفات حروف.
۳. در بیان استفاده.
۴. در بیان بسمله.
۵. در بیان نون ساکن و تنوین.
۶. در بیان ادغام متمثلین و متقاربین.
۷. در بیان تفخیم و ترقیق.
۸. در بیان مد و قصر.
۹. در بیان ها کنایه.
۱۰. در بیان وقف آخر کلمه.
۱۴. در بیان اختلاف ابو بکر و حفص.

آغاز: همه ثناها و ستایشها مر حضرت مغفوری راست که آمرزنده گناه بسیار است و سپاسها و شکرها مر شکوری را که پذیرنده طاعت اندک و دهنده نعمت های بسیار است.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۳۶ }.

* 149. نستعلیق، قرن ۱۳ - ۱۴هـ، عنوان و نشانها

شنگرف، شماره یکم در مجموعه، ۵۴ گ. دنبال این نسخه "مقصود القادری" است درین شماره، اما آن جداگانه معرفی شده است.

■ مقصود العارفين (تذکره، نثر)

از مخدوم عاری. بعمر ۷۱ سالگی در ۱۲۲۴هـ / ۱۸۰۹م در احوال مغل پهن نگاشته است.

آغاز: (افتاده از دیباجه): بن حضرت هنیه بن شیخ نهیبه بن حضرت شیخ عمر بن شیخ محمد این چند کلمه در بیان سیر خود سلوک و ذکر و فکر در وحدانیت حق سبحانه و تعالی فرمودند... و نام این رساله "مقصود العارفین" نهاده شده.

{ این کتاب را آقای نیاز همایونی به زبان سندهی ترجمه کرده است. و از طرف انستیتیوت آف سندالاجی، دانشگاه سند، جامشور و در سال ۱۹۸۹م چاپ شده است. }
* 208. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، ۸۸گ.

■ مقصود القاری (تجوید، نثر)

از ملا نورالدین محمد قاری. بروزگار مه زالدین مخاطب به قاضی قطب بنام جهانگیر پادشاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷هـ / ۱۶۰۵-۱۶۲۷م) در یک مقدمه و شش "فصل" و خاتمه ای نگاشته است.

آغاز: (تازه نویس): بعد از حمد و صلوة این چند ورق در بیان مخارج حروف تهجی و بعضی از قواعد قرآنی که ناچار است قاری را ازان تهجی.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۲۶- موزه: ۲۰- آذر: ۵. }

* 149 نسخ خوش، قرن ۱۲هـ، دیباجه تازه نویس بر حاشیه بخط دوست محمد مؤرخ ۲۸ عقرب ۱۲۴۴خ، بامهر "الراجی الی الله عبدالقاسم ۱۲۷۰خ"، برگ های بی ترتیب، ۱۵گ.

■ مکتوب امام ربانی مجدد الف ثانی (عرفان، نثر)

از شیخ احمد سرہندی، معروف بہ حضرت مجدد الف
ثانی (م ۱۰۳۴ھ / ۱۶۲۴م).

{ ن. ک: آذر: ۸۶ - مشترک ۳: ۲۰۰۱ - موزہ: ۲۷۳ }.

* 133. نستعلیق، محمد عارف، بحضور پیرزادہ میان
سیف الدین، ۲۳ صفر ۱۰۶۰ھ، عنوان ہا شنگرف، نسخہ مہم
است چون تاریخ کتابت قریب عہد مؤلف می باشد، آغاز
(افتادہ از مکتوب ۵۷): شدہ بودند و سینہای شان از عداوت و
کینہ پاک گشتہ، ۴۱ گ.

* 87. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ھ، عنوان ہا شنگرف و
لاجورد، از انجام نا تمام ماندہ است از مکتوب دویست و ہفتم
بمیرزا حسام الدین. آغاز: الحمد لله رب العالمین اضعاف ما
حمدہ جمع خلقہ کما یحب ربنا و یرضی ... این دفتر اول است
از مکتوب ... الشیخ احمد فاروقی.

■ مکتوبات میان محمد عثمان (نامہ نگاری، نثر)

از میان محمد عثمان. بروزگار شاہجہان پادشاہ ہند
(۱۰۳۷ - ۱۰۶۸ھ / ۱۶۲۷ - ۱۶۵۷م) نگاشتہ است. نام کتاب در
ترقیمہ آمدہ است.

نسخہ از آغاز مکتوب سوم افتادہ است. نام ہای
مکتوب الیہان: مکتوب چہارم بطرف باقی خان، ۶- عبد اللہ،
۱۱- میان شاہ محمد، ۱۲- برہان، ۱۳- باقی بیگ، ۱۸-
شاہجہان بادشاہ، ۲۱- حمزہ، ۲۲- شیخ ایوب.

آغاز (افتاده از مکتوب سوم): چند باشي بهر آن حلوه و نان. زیر منت فلان و از فلان. برد این حلوه و نان آرام تو. { دربارۀ نگارنده و این اثر آن در منابع در دسترس هیچک چیزی نیافتم }.

* 155. نستعلیق، نیازاللہ، یوم پنجشنبه ۱۱ ربیع الاول ۱۲۹۵ھ، در شهر قندهار و در مسجد و مدرسہ ملا سیف اللہ، مجدول، عنوانها شنگرف، ۶۶ گ.

■ ملفوظات (عرفان، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب مشخص نیست. اما بنگرید به: مشترک ۲۰۲۸:۳ که در آنجا "ملفوظات عبدالرشیدی حقانی" آمده است. که مشتمل بر سه "قسم" است. نسخه ما هم در سه قسم است. اما در نسخه ما "قسم دوم" نیامده است. قسم اول و سوم مطابق به "ملفوظات رشیدی" می باشد. اما آغازش مختلف است. ن. ک. زیر.

آغاز: الحمد لله ... بدان اسعدک الله في دارين که این حکایت از سلطان مصطفوی و آن برهان دین محبت نبوی و آن پرورده سلوک نبوت و آن خواجہ دلیل فتوت ... شیخ بهاو الحق والدین ابو محمد ذکریا ... فتوحات دین، او راقی چند قسم و از احوال و حکایت وی جمع کرده اند. قسم اول از ملفوظ شیخ الاسلام نظام الدین. قسم سوم (کذا. چون در نسخه قسم دوم نیست) از ملفوظ شیخ جلال الدین بخاری. { ن. ک: مشترک ۲۰۲۸:۳ }.

* 199. نستعلیق خوش، قرن ۱۲-۱۱ھ، مجدول، عنوانها شنگرف، ناقص الآخر، ۶۸ گ.

■ ملکہ روم و فقیہ : داستان ملکہ روم

■ مناجات انصاری : کلمات خواجہ
عبد اللہ انصاری

■ مناجات حضرت شاہ نقشبند : انیس
الطالبین

■ منتخب الفوائد (دستور زبان، عروض، نثر)
از محمد ثناء اللہ در (سرچشمہ تعلیم =) ۱۱۵۸ھ /
۱۷۴۵م، نگاشته است. نام کتاب و نگارنده و تاریخ تالیف در
دیباچہ آمدہ است. نامبوب.

صد شکر خدای پاک کلام علام علیم
کاین سلک گھر یافتہ رنگ رنگ تنظیم
چون چشمہ فیض است بتعلیم علوم
تاریخ تمامش گو "سرچشمہ تعلیم" (۱۱۵۸ھ)
آغاز: ... سازی کلمہ ستائش منشی انشاء جریدہ کن
فکان کہ بسرنامہ جوہر اول محمد مرسل مراسلہ ایجاد
پیراست.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }
* 86. نستعلیق، محمد کریم الدین، ۲۷ جمادی الاولیٰ ۱۱۵۸ھ،
قرن ۱۳ھ، عنوان ها شنگرف، محشی، ۶۲ گ.

■ منتخب اللغات شاہجہانی (فرہنگ، نثر)

از عبدالرشید الحسینی بن عبدالغفور حسینی مدنی
تتوی. در سال ۱۰۴۶ھ/۳۷-۱۶۳۶م نگاشته است.

آغاز: ستایش و سپاس مالک الملکی را که تذکار الای
بی احصای و نعمای بی منتهایش...
{ ن. ک: منزوی ۳: ۲۰۳۳ - گنج بخش ۳: ۱۰۵۶ - همدرد:
۸۷- موزه: ۳۴۵ }.

* 33. نستعلیق، عبدالله، ۲۷ ذیحج ۱۱۴۰ھ، با یادداشتی
خریداری کتاب از ملا محمود مورخ ۱۲ محرم ۱۱۹۴ھ و با مهر
مالک "خادم الفقراء زین العابدین ۱۱۸۹ھ". (ص.ع)، ۳۶۸گ.
آغاز برابر نمونه.

* 6. نستعلیق، حافظ محمد هاشم ساکن قصبه
شکارپور، دوشنبه ماه شعبان المبارک ۱۲۱۵ھ، عنوان و نشان
ها شنگرف، ۳۶۰گ. آغاز برابر نمونه.

■ منطق، رساله در... کبری (منطق، نثر)

از میر سید شریف جرجانی. (۷۴۰-۸۱۶ھ/۱۳۴۰-
۱۴۱۳م). از وی دو رساله در منطق در دست بود که کوچکتر
را "صغری" و در برابر آن دو متن را "کبری" می خواندند.
رساله حاضر "کبری"، است. که چند بار چاپ شده است. میر
شمس الدین پسر نگارنده این رساله "کبری" را به عربی
در آورده و "الدره" نامیده است.

آغاز: بدانکه آدمی را قوتیست در ا که منتقش می
گردد در وی صور اشیاء، چنانکه در آئینه، لیکن در آئینه
حاصل نشود.

{ ن. ک: موزه: ۱۴۷ - مشترک ۲: ۹۲۶ }.

* 167. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، انجام افتاده، ۱۱ گ.

■ منطق الطیر (منظومه)

از عطار نیشابوری.

آغاز: آفرین جان آفرین پاک را

آنکه جان بخشید و ایمان خاک را

{ ن. ک: آذر: ۳۱۷ - موزه: ۶۵۳ - مشترک ۷: ۱۹۳ }.

* 27. نستعلیق خفی، (۲۷ ذی‌قعد، ۱۰۴۴هـ)، شماره دوم

در کلیات او، گ ۱۰۰ - ۱۴۴.

■ موسیقی نامه

از ناشناس.

آغاز: در مدارک میگوید که مهتر سلیمان پیغمبر علیه

السلام زبان مرغان را دانستی، وقتی که فاخته آواز کردی.

{ ن. ک: مشترک ۶: ۱۱۴۷ "دانستان موسیقی" }.

* 102. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳هـ، شماره دوم در

مجموعه گ ۲۹ - ۵۲.

■ مهمات مسلمین (فقه، منظوم)

از شریف جمال. در خاتمه میسر آید:

من همی خواهم ای شریف جمال

هم نوا که نباشی از این حال

آغاز: حمد بیحد ثنای بی اعداد

بخدای که نور ایمان داد

{بنگرید به: مشترک ۸ : ۹۸۴ "مسلك المتقين" از صوفي
 الله يار بن الله قلي بخارايي و در همین فهرست به همین
 عنوان و مصنف. نیز مشترک ۸ : ۱۲۴۵ "فقه منظوم" از
 عبدالغفار قربتي که آغاز هر یک ازین ها برابر باین "مهمات
 مسلمین" است. هر یک ازین منظوم است و موضوع هم فقه
 است. اما درین نسخه نام کتاب "مهمات مسلمین" و در خاتمه
 نام سراینده شریف جمال آمده است.}

* 71. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، بامهرهاي "عبدالرحمان"،

۴۲۸ گ.

■ مهمات المسلمین (فقه، نثر)

از ناشناس، نام کتاب در دیباجه آمده است.

آغاز: قال النبي عليه السلام طلب العلم فريضة علي
 كل مسلم و مسلمه. پیغمبر (ص) گفته اند که طلب کردن علم
 فريضة است بر همه مسلمانان از مردان و زنان و بنده آزاد.
 { ن. ک: گنج بخش ۴ : ۲۳۱۲ }.

* 186. نستعلیق معمولي، قرن ۱۳هـ، عنوان و نشان ها
 شنگرف، شماره دوم در مجموعه، گ. ۱۰ الف - ۸۷، پس از نام
 حق.

■ میزان الالفاظ (فرهنگ، نثر)

از ناشناس. در ۱۱۵۱هـ (= میزان الالفاظ) نگاشته شده
 است (دیباجه) مشتمل بر مقدمه و "مقاصد" و خاتمه. مقدمه
 در بیان آنچه دانستن آن پیش از مقصود به بود. محتوي بر
 فواید است.

أغاز: (یک برگ از دیباجه افتاده): در رفض حالت
أرد، پیران پارسا را وهم بحکم محکم خیر الکلام ماقل و دل بنای
پارسی بر حروف بیست و چهار گانه.

{ در منابع در دسترس کتابی ازین نام نیافتم }.

* 73. نستعلیق، نیاز نبی بن محمد ناصر قادری، ۲۹
ربیع الاول ۱۱۵۲ هـ، ۲۲ جلوس محمد شاهی، عنوان و نشان ها
شنگرف، ۳۱۴ ص.

■ نام حق: مقدم الصلوه (فقه، منظوم)

از شرف الدین بخارایی خراسانی. در ۱۵ جمادی
الاولی ۶۹۳ هـ / ۱۲۹۴ م در مسایل نماز در ده "باب" سروده
است.

أغاز: نام حق بر زبان همی رانیم

که بجان و دلش همی خوانیم

{ ن. ک: أذر: ۳۲۰ - موزه: ۸۵۴ - مشترک ۷: ۲۵۲ -
همدرد: ۱۳۴ }.

* 204. نستعلیق، ۱۲۰۰ هـ، گ ۱۳ - ۸۷.

* 186. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ هـ، در مجموعه

شماره یکم گ ۱ - ۱۰، أغاز: ابتدا می کنم بنام خدا - خالق
خلق جمله اشیاء، نام حق بر زبان ...

■ نجوم

از کسی که نام خود و نام کتاب در دیباجه نیاورده
است. ن. ک: أغاز.

أغاز: الحمد لله ... شاعر این کتاب میگوید که سی و

شش جواب و سوال درین کتاب ساخته شده و بیان آنها این است. اول حقیقت طالع نه ستاره گفته شده است که صاحب طالع آنها اینست.

* 156. نستعلیق، قرن ۱۴هـ، عنوانها شنگرف، شماره اول در مجموعه گ ۱-۱۲، و پس ازین "رساله درباره دانستن ساعت های روز و شب و دانستن هفت کواکب" باب در دانستن سعد و نحس و روزهای ماه سی روز و جز آنها.

■ نزهت الأرواح (عرفان، نثر)

از حسین بن عالم معروف به امیر حسینی هروی، در سال ۷۱۱هـ/۱۳۱۱م نگاشته است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین علی کل حال فی کل حین ...
قال سیدنا و مولانا ... حسین بن عالم بن ابی الحسن الحسینی ...
نظم: بتوفیقش چون روشن دیدم آواز - سخن را هم بنامش
کردم آغاز.

{ ن. ک: آذر: ۸۷ - مشترک، ۳: ۲۰۵۶ - موزه: ۲۷۹ -
همدرد: ۷۷ }.

* 91. نسخ خوش، غلام نبی ولد ملا قربان علی بادغیسی، ۳ رمضان المبارک ۱۲۷۵هـ، نقل از کتاب عبدالجبار مکتوبه ۱۰۲۴هـ، نسخه کامل. عمده و نفیس نسخه است.

■ نصاب الصبیان (فرهنگ، منظوم)

از ابو نصر فراهی (م ۶۴۰هـ/۱۲۴۲م)

آغاز: همی گوید ابو نصر فراهی
ز بعد حمد توحید الهی

{ ن. ک: آذر : ۱۲۵ - موزه : ۳۴۷ - گنج بخش ۳ : ۱.۶۶ -
منزوی ۲ : ۲۰۳۹ }.

* 77. نسخ، ۱۲۳۰ھ، عنوانها شنگرف، مجدول، با
مهرهای " لطف الله"، " یاجبار"، " تاسرزده اقبال عالمگیر"
است. ۱۳۴ گ.

* 113. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ھ، بجهت عبدالعلی
خان، آغاز از دیباجه افتاده : آوردم تا بنوشتن و خواندن این
نسخه ... را رغبت افتد و چون مجموعه این کتاب دو بیست و
بیست بیت آمد آنرا نصاب الصبیان نام کردم، ۴۳ گ.

* 166. نستعلیق، سید علی خواجه، ۲۳ ذی قعد ۱۳۰۱ھ،
مجدول، پس از " کنز القراء" گ ۱۵۳-۱۹۱.

■ نصاب تجنیس الالفاظ : بدیع البیان (فرهنگنامه، منظوم)

منسوباً امیر خسرو دهلوی (م ۷۲۵ھ / ۱۳۲۴م).
آغاز: الحمد لله علی نواله - والصلوة علی محمد و آله
مصر شهر و شهر ماه و ماء آب و خوف سهم
سهم تیر و اجنحه چه بال باشد بال جان
{ ن. ک: آذر : ۱۲۳ - گنج بخش ۳ : ۱.۶۱ - موزه : ۳۴۶ }.

* 166. نستعلیق، (سید علی)، ۲۰ شوال ۱۳۰۱ھ، یوم
سه شنبه، مجدول، در نسخه نامش " بدیع النصاب" آمده است،
در مجموعه شماره سوم گ ۱۹۷ - ۲۱۰.

■ نصاب تجنیس اللغات : سلک گهر (فرهنگ نامه،

(منظوم)

از عبدالرحمان ملقب به ضیائی.
آغاز: بعد توحید صفات خالق شام و سحر
و از پس نعت و ثنای خواجه خیرالبشر

...

کردم این مجموعه را در صنع تجنیس اللغات
تا ضیائی لغت دان را بیاد آرد مگر
{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۰۶۳ - موزه: ۳۴۷ }.

* 166. نستعلیق، سید علی خواجه، ۳ ذیقعد یوم دوشنبه
۱۳۰۱ هـ، گ ۲۴۲ - ۲۵۲ - شماره ۶ در مجموعه.

■ نصاب مثلث: نظم مثلث

■ نصاب هفتم (فرهنگنامه، منظوم)

عنوان این نسخه در آغاز چنین نوشته شده است:
"نصاب هفتم قائله لا اعلم یعنی نام مصنف این نصاب هفتم
معلوم نیست."

آغاز: اوان حین و میقات است هنگام
فلق صبح و عشیه است عشاء شام
عطارد تیر دان و زهره ناهید
زحل کیوان و مریخ است بهرام

{ در منابع در دسترس نام این نصاب پیدا نشد }.

* 166. نستعلیق، سید علی خواجه، ۶ ذیقعد یوم چهار
شنبه ۱۳۰۱ هـ، شماره هفتم در مجموعه، گ ۲۵۲ - ۲۶۲.

■ نظم فرائض : فرائض نصیر

■ نظم مثلث : نصاب مثلث : مثلثات : لغات مثلثه
(فرهنگنامه، منظوم)

از مولانا بدیع الدین بدیعی اصفهانی. که در نیمه دوم قرن دهم هجری می زیسته، و در آن برای هر لفظ عربی سه معنی فارسی ذکر کرده. این منظومه بنام "نصاب مثلث" چند بار در هندوستان و یک بار در تهران بضمیمه نصاب الصبیان و یک بار بطور مستقل چاپ شده است.

آغاز: از پس حمد خداوند زمین و آسمان

کرده ام نظم مثلث چون لالی عمان

{ ن. ک: آذر: ۱۲۰ - موزه: ۳۴۳ - منزوی ۳: ۲۰۲۲ - نیز

بنگرید: فهرست نسخ خطی آستان قدس رضوی، تألیف احمد گلچین معانی از انتشارات اداره کتبخانه، ۱۳۶۰ خ، جلد هفتم (۲): ۷۵۱. }

* 79. نستعلیق، (عبدالله، ۱۲۸۹ هـ) بدنبال شرح نصاب

الصبیان آمده است. شماره پنجم در مجموعه گ ۲۳۲ - ۲۴۲.

■ نفائس المآثر (تذکره سرایندگان، نثر)

از میر علاءالدوله سیفی قزوینی متخلص به کامی. در سالهای ۹۷۳ - ۹۹۸ هـ / ۱۵۶۵ - ۱۵۸۹ م در یک مطلع و ۲۳ "بیت" و یک قطعه و یک مقطع می نگارد. "مطلع" در دو مصراع. یکم در کیفیت صدور شعر، دوم در تعریف و قسم شعر ۲۳ "بیت". هر بیت برای یک حرف در آن سرگذشت قطعه در

تاریخ گجرات و رویداد های آن سر زمین میان ۹۸۰ تا ۹۸۵ هـ.م.
 "مقطع" در سه مطلب. ۱. بابر بادشاه، ۲. همایون، ۳. اکبر
 بادشاه (رویداد هر سه کس). نسخه حاضر فقط جلد چهارم
 از "نفایس المآثر" است. ناقص الطرفین. ذکر سرایندگان که
 در آن آمده است از بیت ۱۳ تا بیت هفدهم یعنی حرف ش تا ع
 میباشد.

نام های شعرائی مذکور درین نسخه: شیدا بلخی،
 شجاعی تخلص مولانا سیف الملوکي دماوندي، شهابی ملا
 عبدالله نام، شرف بافقی، شکیبی، شریف مهدی، شاهدی هروی،
 شعوری تربتی، شعوری بخاری.

بیت ۱۴ - (در حرف صاد): مولانا صادق حلوائی، شاه
 صفی، مولانا صیری، صفی شیرازی، صفی نیشابوری، صبحی
 ترکمان، صبوحي چغتایی، صالحی هروی، صبری، صابری،
 صادقی قندهاری، صبری، صیرفی، صرفی یعقوب کشمیری،
 صدر جهان، صبوری.

بیت ۱۵ در حرف ضاد: ضمیری ولد مولانا حیرانی،
 ضمیری، ضیائی.

بیت ۱۶ در حرف طاء: شاه طیب، شاه طهماسب، شاه
 طاهر، طالب گیلانی، طفیلی، طوفی تبریزی، طریقی، طالعی،
 طبیحی.

بیت ۱۷ در حرف ظا: ظهیر فاریابی،

بیت ۱۸ در حرف عین: عارف، عشقی، عاشق
 سمرقندی، عالم عارف کابلی، قاضی علائی، عزیز، عسکری،
 عبیدی، عزیز، عادل، عزیز الملقب به خان اعظم، عیسی قاضی
 صفی الدین، عتابی سبزواری، عاکفی لاهیجی، عشقی خان،

عشقی ساؤجی، عبدی کوهی، خواجہ عبدی.

آغاز (از منزوی ۶: ۴۷.۸): بسم الله... مطلع انوار
کلام قدیم. زینت دیباجہ ام الكتاب. زیب ده فصل الخطاب.
آغاز (نسخہ حاضر): اصحاب تکلم و حیوانات و نباتش
را بذکر بلاد ملابمتی است کوهی در شمال سند واقع شده کہ
آب سند از ان بهم میرسد.

{ ن. ک: مشترک ۱۲: ۲۱۳۰ "فہرستوارہ" - منزوی ۶:
۴۷.۸ در آنجا دو نسخہ این تذکرہ را نشان داده است. یکم در
علیگر (ہند) و دوم در موزہ بریتانیا بحوالہ ریو ۳: ۳۶۳ نقل
کرده است. }

* 154. نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، قرن ۱۱ھ،
۴ گ. نسخہ خیلی مهم است. ناقص الطرفین.

■ **نفحات الانس من حضرات القدس (تذکرہ
بزرگان، نثر)**

از عبدالرحمان جامی. در ۸۸۳ھ/۱۴۷۸م بہ انجام
رسانده است. در شرح زندگی ۱۶ تن از رجال و نساء بزرگ
صوفیہ.

آغاز: الحمد لله الذي جعل مرآتي قلوب اوليا... اما بعد
میگوید پای شکستہ زاویہ خمول و گمنامی عبدالرحمان بن
احمد الجامی.

{ ن. ک: آذر: ۴۴۲ - موزہ: ۷۹۵ - گنج بخش ۲: ۲۱۵ -
مشترک ۱۱: ۸۲۰. نیز بنگرید برای احوال مؤلف: "جامی" از
علی اصغر حکمت ترجمہ اردوئی از سید عارف نوشاهی چاپ

اسلام آباد، ۳/۱۴۰۳ھ / ۱۹۸۳م}.

* نستعلیق خوش، عبدالله آهنگر، و مالک و قابض
میان اخی، ۲۹ شعبان ۱۰۸۸ھ، عنوان و نشان هاشنگرف،
مجدول، کمندبندی، محشی، ۲۶۴ گ.

■ نگارستان چین (منظومه)

از میرزا اسند (سید احمد اسند ؟)
آغاز: نگارستان طرز خوش بیانی
سخن صورت گر چین معانی
{ ن. ک: آذر: ۳۲۴ - مشترک ۷: ۹۵۰ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ص ۷۳ - ۸۱ در متن و

حاشیه در مجموعه.

■ نور نامه مع اسناد (اوراد)

نور نامه ایست شماره ۱۹۵ مع رساله های زیر:

۱. دعای استغفار، ۲. ناد علی و اسناد، ۳. دعای معظم،
۴. اسناد مهر نبوت، ۵. اسناد نامه یازده نام حضرت پیر
- دستگیر و اسم های معظم، ۶. شمایل نامه.

* 195. نستعلیق، قرن ۱۳ھ مجدول، عنوان هاشنگرف،

۵۴ گ.

* 200. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۳ھ، آغاز: الحمد لله ...

بدانکه در حدیث آمده است که اول خلق الله تعالی خلاصه
موجودات، ۱۰ گ.

■ نیرنگ عشق، مثنوی (منظومه)

از محمد اکرم غنیمت کنجاهی. در سلسله نوشاهییه با سید صالح محمد (م ۱۱۱۸هـ/ ۱۷۰۶م) بیعت داشت و این یکی خلیفه حضرت نوشه گنج بخش قادری بانی سلسله نوشاهییه (م ۱۰۶۴هـ/ ۱۶۵۳م) بود. غنیمت در آخر سال ۱۱۲۵هـ/ ۱۷۱۳م درگذشت.

آغاز: بنام شاهد نازک خیالان
عزیز خاطر آشفته حالان

{ ن. ک: آذر: ۲۲۵ - مشترک ۷: ۱۷۰ - موزه: ۶۶۰ - گنج بخش ۳: ۱۹۵۰ - منزوی ۴: ۲۲۸۹ - همدرد: ۱۳۵ - نیز بنگرید به: شریف التواریخ از سید شرافت نوشاهی از انتشارات اداره معارف نوشاهییه، ساهن پال شریف ضلع گجرات (پنجاب) جلد سوم، حصه دوم صفحه ۲۶۰ تا ۳۱۰. }

* 57. نستعلیق، ماه رمضان ۱۲۷۹هـ، عنوان ها شنگرف، جدول، ۴۸ گ.

* 131. نستعلیق خوش، قرن ۱۳هـ، ص ۱ - ۵۸ در متن و حاشیه.

■ واسوخت (منظومه)

از کمال الدین یزدی متخلص به وحشی بافقی (م ۹۹۹هـ یا ۱۰۰۰هـ/ ۱۵۹۰ یا ۱۶۹۲م).

آغاز: دوستان شرح پریشانی من گوش کنند
داستان غم پنهانی من گوش کنند

{ ن. ک: آذر: ۳۲۶ - مشترک ۷: ۷۱۹. }
* 131. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ص ۱۴۵ در مجموعه.

■ وجودیه : رسایل عرفانی

■ ورقه و گلشاه (داستان، منظوم)

از عیوقی. با سربندی های "مجلس".

{ ن. ک: آذر: ۳۲۶ - مشترک ۸: ۱۵۴۰. }

* 198. نستعلیق به دو خامه، قرن ۱۲-۱۳ هـ، آغاز

افتاده: گرفتند یاد از استاد... (ناخوانا) - خطوط پر بسنت
بنوشتند زیبا، ۵۲ گ.

■ وقایه: مختصر الوقایه (نقایه) (فقه، نثر)

متن عربی بنام "وقایة الروایه فی مسایل الهدایه" از

محمود بن صدر الشریعة الاول عبیدالله حنفی (م ۶۷۳ هـ / ۱۲۷۵ م

) است. عبدالله بن مسعود بن تاج الشریعه (زنده در ۷۴۷ هـ /

۱۳۴۶ م) آن را بنام "النقایه" کوتاه کرده است.

آغاز: بسمله... کتاب النکاح، نکاح در لغت بمعنی

وطی است. بعد از آن استعمال کرده اند در تزویج سبب و طی

است و در کافی ست که نکاح در لغت بمعنی ضم است.

{ ن. ک: موزه: ۸۶۰ بحواله کشف الظنون ۲: ۲۰۲۱ و

معجم المؤلفین ۶: ۲۴۶. }

* 125. نستعلیق، شیر محمد ولد ملا رحمدل زوری، ۱۶

ربیع الاول یوم جمعه ۱۲۸۹ هـ، ۸۶ گ.

■ یوسف و زلیخا (داستان، منظومه)

از نورالدین عبدالرحمان جامی (۸۱۷-۸۹۷ھ/۱۴۱۴-۱۴۹۲م). پنجمین مثنوی از "هفت اورنگ" اوست. که در ۸۸۹ھ/۱۴۸۴م سروده است.

آغاز: الٰہی غنچہ امید بگشای
گلی از روضہ جاوید بنمای

{ ن. ک: آذر: ۳۲۹- مشترک ۷: ۵۵۷- موزه: ۶۶۷-
همدرد: ۱۳۶ }.

* 170. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ۱۴۷ گ.

* 112. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ھ، ناقص الطرفین.

آغاز: همچو گل کردند عریانش کنون - پابرهنه در میان خاک
و خون، ۱۳۳ گ.

تہام شد

اختصارات منابع

در این فهرست از چندین کتاب و منبع استفاده شده است. کتابها که فقط یک یا دو مورد از آنها استفاده شده در همانجا با نام و نشان کامل خود یاد شده است. اما کتابها که مکرر مورد استفاده بوده با نام مختصر یاد شده است. و اینجا با ذکر رمز و زبان مشخصات کامل از آنها داده میشود.

آذر: فهرست نسخه های خطی فارسی
کتابخانه دانشگاه پنجاب لاهور "گنجینه"
آذر: تألیف سید خضر نوشاهی.
انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران
و پاکستان، اسلام آباد، ۱۹۸۶م.
(فارسی).

تاریخ تذکره های فارسی: تاریخ تذکره های
فارسی: تألیف احمد گلچین معانی،
دانشگاه تهران، تهران، جلد اول ۱۳۴۸خ،
جلد دوم ۱۳۵۰خ. (فارسی).

ذریعه: الذریعة الی تصانیف الشیعة:
تألیف محمد محسن نزیل سامرا الشهیر
بالشیخ آغا بزرگ طهرانی، ۲۵ ج. چاپ
دارالاضواء، بیروت، طبع ثانی. (عربی).

عدد السنين و الحساب : عدد سنين و الحساب : از
محمد ابرار حسين (مخطوطه) بخط
وحیده نسیم مورخ ۱۰ اگست
۱۹۸۵ م. (اردو). [تذکر: درین کتاب
"گنجینه شوق" مطابقت سالهای هجری و
میلادی از روی این کتاب میباشد.].

فاروقی ندوی: توضیحی فهرست مخطوطات: از
مولانا فضل الله فاروقی ندوی، همدرد
فاونڈیشن پریس، کراچی. (طبی علوم) جلد اول

فرهنگ سخنوران: فرهنگ سخنوران: تألیف
دکتر ع. خیامپور، تبریز، ۱۳۴۰ خ.
(فارسی).

كشف الظنون: كشف الظنون عن أسامي الكتب
والفنون: تألیف مصطفى بن عبد الله
معروف رحاجي خليفه، منشورات مكتبه
المثني - بغداد. ۲ ج. (عربی).

گنج بخش: فهرست نسخه های خطی کتابخانه
گنج بخش: تألیف احمد منزوی، مرکز
تحقیقات فارسی ایران و پاکستان،
اسلام آباد، ۴ ج. ۸۲-۱۹۷۸ م. (فارسی).

مشترک : فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی
پاکستان : تالیف احمد منزوی . مرکز
تحقیقات فارسی ایران و پاکستان،
اسلام آباد، ۱۳ ج. از سال ۱۳۶۲ خ/ ۱۴۰۳ م
تا ۱۳۷۰ خ/ ۱۹۹۲ م. (فارسی).

منزوی : فهرست نسخه های خطی فارسی : تالیف
احمد منزوی. موسسه فرهنگی منطقه ی،
تهران، ۶ ج. ۵۳-۱۳۴۸ خ. (فارسی).

موزه : فهرست نسخه های خطی فارسی موزه ملی
پاکستان کراچی : نگاشته سید عارف
نوشاهی، مرکز تحقیقات فارسی ایران و
پاکستان، اسلام آباد، ۱۴۰۴ هـ/ ۱۹۸۳ م.
(فارسی).

همدرد : فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه
همدرد کراچی : تالیف سید خضر عباسی
نوشاهی، مرکز تحقیقات فارسی ایران و
پاکستان، اسلام آباد، ۱۴۰۹ هـ/ ۱۹۸۸ م.
(فارسی).

اشارات و مخففات

ج: جلد

خ: خورشیدی (سال ایرانی)

رک: رجوع کنید

ص: صفحه

ص-ع: صفة عنوان

گ: برگ (ورق)

م: اگر قبل از اعداد آمد "متوفی، مرگ"

م: پس از عدد (میلادی)

ن-ک: نگاه کنید

ه: هجری قمری

نام هاي نگارندگان و مترجمان و شارحان

- آرزو شاهجان آبادي، سراج الدين علي خان ۳۰
 ابراهيم ادهم، ميرزا ۵۸
 ابن حاجب ۶۷
 ابن مالک جمال الدين ابو عبدالله محمد بن عبدالله ۶۲
 ابن نفيس دمشقى، ابو الحسن علاء الدين علي بن ابي الحزم ۱۱۳
 ابن يمين، حضرت ايشان ملا آگه شبرغانى ۱۰۰
 ابن يمين فريومذى طفرايى ۴۴
 ابو الحكم سمرقندى ۵۵
 ابو الفتح صدر الملت والدين البهبانى ۶۶
 ابو اليسر سمرقندى ۵۵
 ابو المكارم بن علاء الملك جامى ۳۸
 ابو جعفر احمد بن علي المقرئ البيهقى ۱۵
 ابو نصر فراهى ۶۸، ۱۲۵
 ابي البركات عبدالله بن احمد نسفى ۹۱
 احمد بن اسماعيل ابدالى قندهارى نقشبندى ۲۳
 ارزانى، حكيم محمد اكبر ۷۴، ۸۳
 الله يار بن الله قلى بخاراى ۱۰۵
 امام الدين، مولوى حكيم ۵۲
 امامى، سيد مهدي علي ۸۷
 امير حسيني هروى، حسين بن عالم ۱۲۵
 امير خسرو: خسرو دهلوى اهلى شيرازى ۷۰
 باخرى، اسماعيل بن لطف الله ۳۸
 بديعى اصفهانى، مولانا بديع الدين ۱۲۸
 برهان مسكين ۲
 بزرگمهر ۷۵
 بنائى هروى، كمال الدين ۹
 بو صيرى ۶۶ مكرر
 بهاء الدين نور بخشى رازى ترشيزى ۳۷
 بيدل عظيم آبادى ۵۶، ۴۵
 بيرجندى، مولانا نظام الدين عبدالعلي ۶۴
 پارسا بخارى بلخى، خواجہ محمد ۱۹
 تاشكندى، مولانا محمد جان ولد محمد صديق ۱۰۲
 تورپشتى، ابو عبدالله فضل الله ۱۱۳
 توفيق كشميرى، ملا محمد ۷۰
 جامى، عبدالرحمان ۱۶، ۵۹، ۶۱، ۱۳۰، ۱۳۴
 جرجانى، ميرسيد اسماعيل ۶
 جرجانى (گرگانى)، مير سيد شريف ۱۲۱، ۷۱
 جلال الحق والشرع والدين ۲۵
 جلال الدين احمد سلجوقى ۷۹
 جلال الدين بخارى، شيخ ۱۱۹
 جلال الدين مولوى بلخى ۶۷، ۹۹
 جم دهلوى، ميرزا محمد علي ۲۲
 حافظ شيرازى ۴۶
 حافظ كلان ۴۳
 حميد، ملا حميد الله كشميرى ۷
 خاقانى شيروانى ۴۶
 خسرو دهلوى، امير ۴۷، ۱۱۱، ۱۲۶
 خواجه محمد پارسا بخارى بلخى ۱۹
 خوشحال، خيرالدين محمود ۶۴
 درويژه ننگرهارى، اخوند ۳، ۱
 دولت شاه سمرقندى ۲۰
 راجو قتال، يوسف گدا ۱۸
 ركن الدين قريشى ۳۴
 رؤف احمد رافت نقشبندى مجددي ۱۱۵

زاهد ابو مسعود سمرقندي ۷۳
زبردست ابن كرم قوم افغان تريني،
حاجي ۹۲

زين العابدين حسيني، سيد ۱۰۹

سامي ۳۴

سراج الدين علي بن عثمان اوشي
فراغاني ۶۵

سعد الدين بن دا ملا عبدالغفار ۵۷

سعدى شيرازي ۹۴، ۸۹، ۱۱

سلطان باهو ۶۹

سليم تراني ۸۷، ۳۳

سنجر كاشاني ۹۷

سند شيرازي، ميرزا ۱۳۱، ۲۹

سيد مير ۶۷

سيف ظفر نوبهاري ۴۱

شاهدي، ابراهيم بن صالح ۹۴

شبستري، سعيدالدين محمود ۱۰۸

شرفالدين بخارايبى ۱۲۴

شريف جمال ۱۲۲

شهاب الدين احمد بن حجر الهيتمي ۱۰

شير محمد بن شيخ محمد قريشي ۱۰۷

صالح بن مبارك بخاري ۸

صالح نداي بخاري ۴۷

صالح وصالحا ۴۴

صدر بدر ۸۷

ضيايى، عبدالرحمان ۱۲۷

عبدالحق محدث دهلوي، شيخ ۱۰، ۶، ۴، ۱۱۴

عبدالعليم ملتاني، مسكين ملتاني

عبدالله انصاري ۸۹، ۹۰، ۸۹، ۵۴

عبدالله لاهوري ۷۸

عبدالله بن مسعود بن تاج الشريعه ۶۸،
۱۳۳

عبدالرشيد الحسيني تتوي ۱۲۱

عبدالقادر جيلاني، شيخ ۱۱۴

عبدالقاهر بن عبدالرحمان جرجاني ۷۷

عبدالنبي بن عبدالرحمان ساكن سوک ۴۴

عبيدالله ملتاني، خواجه حافظ مولوي

محمد ۸۰

عراقي، فخرالدين ابراهيم ۹۶

عطار توني ۹۵، ۱۳

عطار نيشابوري ۲، ۱۴، ۲۰، ۴۸، ۹۰،

۱۱۰، ۱۲۲

عفيف نور كاشاني ۱۱۰

علاء الدوله سيفي قزويني متخلص به

كامي، مير ۱۲۸

علاء مفتي بخارايبى ۳۶

علي اكبر جونپوري ۸۲

عمر نسفي ۲

عناث الله كنبوه لاهوري ۱۲

عيش فطرت، مولوي عبدالله ۱۰

عيوقي ۱۳۳

غزالي طوسي، ابو حامد محمد ۹۳

غنيمت كنجاهي، محمد اكرم ۱۳۲

غياث الدين بن كمال الدين ۱۱۶

غياث الدين رامپوري، محمد ۷۸، ۱۴۴

فتاحي نيشابوري ۳۱

فضل الله بن ايوب ماجين ۱۰، ۴

قاسم انوار قاسمي ۴۸

قدسسي شيرازي ۹۸

قليج الله بن محمد قليج ۴۳

كاساني، خواجگي احمد ۵۴

كاشفي، حسين واعظ ۷

مسكين ملتاني، ملا محمد عبدالعليم ۱۹،

۲۶، ۵۸، ۷۰، ۸۰

مظفر منجم گنابادي ۶۴

معين مسكين فراهي ۵۷

معين مسكين هروي، ملا ۱۱۱

مغربي، محمد شيرين ۵۰

ملا كلان سمرقندي واعظ ۵۷

مولائي شاه، حضرت ۵

مهري عرب ۵۹

مير خواند ۵۶

ناصرالدين چشتي ۱۷

نخشبي، ضياء الدين ۷۵

نصير، ملا مخدوم ۸۰

نظامي گنجوي، ۳۶، ۶۴، ۱۰۵

نعمت خان عالي ۳۳

نعيمي، سيد فضل الله ۵۰

نور الدين محمد قاري، ملا ۱۱۷

نور العين واقف لاهوري ۶۰

نوعي شيرازي، ملا محمد رضا ۶۱

واعظ، ميرزا رفيع الدين قزويني ۱

والهي قمي ۳۲

وحشي بافقي، كمال الدين يزدي ۱۳۲

وصفي ۵۱

يعقوب چرخي ۲۳

يوسفي هروي ۲۸

كاشفي فخرالدين علي حسين ۹۶

كاشفي بيهقي، كمال الدين حسين بن علي

سبزواري ۲۴

كرماني، ملا نصر الله بن محمد جمال ۹۱

كريم الدشت بياضي ۶۸

كليم كاشاني، ابو طالب ۹۸

كليم، ميرزا ۹۷

كمال الدين بن فخرالدين جهرمي ۱۰

كمال الدين مسعود خجندي ۴۹

مجدد الف ثاني، شيخ احمد سرهندي ۱۱۸

محمد اويسي ۶۵

محمد باقر مجلسي، ملا ۳۱

محمد بن احمد زاهد ۲۱

محمد بن الحسن الحر العاملي ۶۳

محمد بن عبدالخالق بن معروف ۹۳

محمد ثناء الله ۱۲۰

محمد حسين بن محمد هادي العقيلي

العلوي ۱۰۵

محمد شريف خان، حكيم ۷۶

محمد صلاح الدين ۶۸

محمد طبيب حسيني املی ۱۸

محمد عثمان، میان ۱۱۸

محمد قاسم ولد ملا عالم جان بخاري ۲۸

محمد مقيم بن حاجي صفي قزويني ۶۲

محمود احمد بن محمد طائفي حسيني ۳۷

محمود بن صدر الشريعت الاول ۱۲۳، ۶۸

مخدوم عاري ۱۱۷

مراد كشميري ۶۳

نام هاي كاتبان (نويسندگان)

- ابن شيخ بابا الطالبی ۱۱۲
 احمد ۲۸
 احمد بن ملامحمد ۱۰۹
 اسماعيل ۲
 الله بخش، ملا ۴۹
 امامي، سيد مهدي علي (بخط نگارنده)
 ۸۸
 امير حيدر ۷۰
 باز محمد قوم سيد ۷۴
 بلخي بيچاره ۴۵
 پيرجان، سيد ۵۵
 جان محمد اخندزاده دولت شاهي، ملا ۷۴
 جلال منور ۲۴
 حاجي عبدالرحيم ابن القباد ۱۰۰، ۴۵
 حافظ محمد هاشم شكارپوري ۱۲۱
 حامد بن... القادري ۲۵
 خواجه عبدالغفور ۱۰۶
 ديوان بيگي ۵۷
 دوست محمد ۱۱۷
 سلطان محمد ۸۰
 سيد احمد ۱۷
 سيد علي ۲۱
 سيد علي خواجه ۸۷، ۷۸، ۵۶، ۲۸، ۱۹
 ۱۲۷، ۱۱۴، ۹۲ مکرر،
 سيد محمد اخندزاده ۴
- شمس الدين ولد ملا عبدالرحمان ۴۵
 شمس علي ۱۶، ۱۵
 شهباز ۵
 شيخ احمد ولد ميان غلام رسول عرف اوان
 ۱۱
 شير محمد ولد جان محمد ۶۷
 شير محمد ولد ملا رحمدل زوري ۱۳۳
 صالح شيخ سريلي ۱۶
 عبدالله (۱۱۴۰هـ) ۱۲۱
 عبدالله (۱۲۲۷هـ) ۳۱
 عبدالله (۱۲۸۹هـ) ۱۲۸، ۶۹
 عبدالله آهنگر ۱۳۱
 عبدالرحمان ۶۱
 عبدالرحيم ۴۸
 عبدالصمد ۱۰۹
 عبدالعزيز ۵۸، ۷۰، ۸۱
 عبدالعزيز ولد محمد مقيم عرف سهام ۲
 عبدالغفور ولد اخند ملا محمد عطاء ۳۷
 عبيدالله اخوندزاده ولد ملا انكو اخند ۷۱
 عسور ابن مستي علي ۶۸
 علي قاري ۹۴
 علي نقی، مير ۸۵
 علي نقی استرآبادي ۶۴
 عيش فطرت، مولوي عبدالله (بخط مؤلف)
 ۱۰
 غلام حسين ۶، ۳۰
 غلام نبي ولد حاجي عزيز محمد قوم مهمند
 ۱۹
 غلام نبي ولد ملا قربان علي بادغیبي ۱۲۵
 غوث محمد ساکن مدو خیل ۱۰۵

محمد عارف ۱۱۸
 محمد عظیم ۴۲
 محمد قرہ (۴) ۱۰۹
 محمد کریم الدین ۱۲۰
 محمد نسیم ۸۲
 مسکین ... ۹۳
 مشرف مزاری، میرزا ۳۷
 ملا احمد بن محمد لطیف تاشکندي ۱۰۹
 ملا اختر ۱۷، ۱۰۴
 میر سید علی ولد میر سید باقر ۱۴، ۵۰
 میر عبدالقادر ۹۵
 نظام الدین، میر ۸
 نور محمد قندهاری ۹۴
 نیاز نبی بن محمد ناصر قادری ۱۲۴
 همراه خواجہ، ملا ۳۶
 یحیٰ ۲۰

فتح محمد ۱۱۲
 فرید ۴
 فولاد بن حاجی محمد شارحی (کذا) ۸۲
 فیض احمد ولد شیخ محمد ۶۳
 فیض محمد بارکزائی، ملا ۶۷
 لاله اخوندزاده ۷۱ مکرر، ۷۲
 محمد ابراهیم بن محمد رضا ۸۱
 محمد اسحاق ولد حاجی محمد امین ۷
 محمد اکرم ۵۷، ۱۰۸
 محمد امان ولد شیخ عبداللطیف ۹۹
 محمد حسین ولد ملا محمد عارف ۱۱۱
 محمد رجب، ملا ۴۶
 محمد ضیاء ۶۵
 محمد عابد بن مالک ۲۴

مهرها

فهرست کلمات و نام ها که از روی نشان مهرها خوانده شده است

عبدالله ۱۱

عبدالرحمان ۱۲۳

عبدالرحمان عباسی ۱۱۷۳ هـ - ۴۳

عبد سید علی ۱۹

عبد عطاء محمد ۴۴

عزیز ۱۱

عطا محمد ۷۷

علیم الفرید بن اخوند ملاحمره ۱۰۹

علی نقی ابن ابی محمد الاسترآبادی ۶۴

غلام ربانی ۱۳

فضل احمد ۱۹، ۲۸

فیض احمد ۱۲۴۲ هـ - ۶۳

کتابخانه شخصی حاج جلیل راحل ۳۱

لطف الله ۱۲۶

محمد اویس ۱۱۲

محمد شاه معالی ۱۱۱۰ هـ - ۱۰۶

محمد عثمان ۱۲۵۹ هـ - ۲۰

محمد یوسف ۳

من حسین حسین منی ۱

مهر کتابخانه امیر عبدالرحمان ۴۳

میر محمد کاظم رضوی ۶۳

افوض امری الی الله عبده محمد هادی ۱

الراجی الی الله عبدالقاسم ۱۱۷

العبد حسن علی ۱۱۱۶ هـ - ۵۶

المذنب ابن صالح ۱۱۴

بادشاه محمد عالمگیر غازی ۹۷

بنده آل محمد عبدالمجید ۱۱۲۱ هـ - ۱۱۴

بنده خاک منسارام ۴

تاج محمد است بزیر سایه ۱۱۳۸ هـ - ۴

تاسر زده اقبال عالمگیر ۱۲۶

خادم الفقراء زین العابدین ۱۲۱

خاک درگاه شاه جیلانی نور صاحبزاده

غلام ربانی ۱۲۹۹ هـ - ۱۳

خلیفه ملا محمد شریف ۷۳

ز نور محمد است مهتاب ۴

سید علی ۱۹

شیر محمد ۱۲۴۷ هـ - ۶۳

GANJINA-E-SHOUQ

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF
PERSIAN MANUSCRIPTS OF
DR. NWAZ ALI SHOUQ

PREPARED BY
S. KHIZAR ABBASI NAUSHAHI

Kafi Publication, Karachi
1993